

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Marzec- Czerwiec 2022

Strategia terytorialna

dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka

Skład Partnerstwa

Gmina Fałków, Gmina Radoszyce, Gmina Ruda Maleniecka

Skład Rady Porozumienia

Leszek Kuca - Wójt Gminy Ruda Maleniecka, Przewodniczący Rady Partnerstwa

Członkowie Rady Partnerstwa:

Michał Pękala – Burmistrz Miasta i Gminy Radoszyce

Henryk Konieczny - Wójt Gminy Fałków

Skład Zespołu Operacyjnego

Paweł Pękala – Urząd Gminy Fałków

Agnieszka Pikuła – Urząd Miasta i Gminy Radoszyce

Krzysztof Basiak – Urząd Miasta i Gminy Radoszyce

Piotr Piec – Urząd Gminy w Rudzie Malenieckiej

Wioleta Wrzecionowska – Urząd Gminy w Rudzie Malenieckiej

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

W dniu 17 czerwca 2021 roku w budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Rudzie Malenieckiej – podpisano porozumienie partnerskie na rzecz opracowania i realizacji „Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030”.

Porozumienie podpisali (od lewej): Henryk Konieczny – Wójt Gminy Fałków, Leszek Kuca – Wójt Gminy Ruda Maleniecka, Michał Pękala – Burmistrz Miasta i Gminy Radoszyce.

Spis treści

Wprowadzenie	5
1. Podsumowanie diagnozy	8
1.1 Podstawowe informacje o partnerstwie	8
1.2 Główne wnioski płynące z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej	11
1.3 Gminy objęte Strategią w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+” 66	
2. Wizja i cele rozwojowe obszaru porozumienia	69
2.1 Wizja i misja	69
2.2 Cele strategiczne	71
3. Wykaz przedsięwzięć realizujących cele Strategii	77
4. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii	88
4.1 Struktura organizacyjna zarządzania Strategią	88
4.2 Aktualizacja strategii	91
4.3 Zmiana składu porozumienia	92
5. System monitoringu i oceny skuteczności realizacji strategii	93
5.1 Wskaźniki realizacji strategii	93
5.2 Monitoring i ewaluacja Strategii	97
6. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych	99
7. Źródła finansowania	106
8. Zgodność z dokumentami strategicznymi	110
Spis rycin	131
Spis map	132
Spis tabel	134

Wprowadzenie

Wzmocnienie współpracy między samorządami stwarza możliwość wymiany doświadczeń i podjęcia bardziej efektywnych działań na rzecz pełniejszego wykorzystania istniejących potencjałów. Zasoby będące w dyspozycji samorządów lokalnych są wykorzystywane indywidualnie zgodnie z możliwościami i specyfiką uwarunkowań społecznych i gospodarczych poszczególnych gmin. Jednocześnie **uwzględnienie wzajemnych powiązań funkcjonalnych oraz identyfikacja podobnych problemów i potencjałów daje możliwość skuteczniejszej realizacji wspólnych celów i zwiększenia przewag konkurencyjnych** – nie tylko jednej gminy, ale obszaru funkcjonalnego obejmującego kilka samorządów.

Doświadczenia związane z funkcjonowaniem administracji samorządowej oraz nowe wyzwania wynikające ze zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej na poziomie:

- regionu Europy Środkowo-Wschodniej (konflikt zbrojny w wyniku agresji Rosji na Ukrainę),
- kraju (wysoka inflacja, ryzyko spowolnienia gospodarczego) i
- województwa (najszybciej wyludniający się region w Polsce¹)

stały się inspiracją do podjęcia wspólnych prac nad opracowaniem wspólnej, ponadlokalnej strategii rozwoju dla samorządów Fałkowa, Radoszyce i Rudy Malenieckiej z powiatu koneckiego. Ważnym aspektem decydującym o konieczności opracowania strategii ponadlokalnej są również nowe **uwarunkowania wynikające z celów i kierunków polityki regionalnej na poziomie krajowym** – tzw. terytorialny wymiar wsparcia oraz **cele polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2021 – 2027**. Kluczową kwestią jest tu zmiana paradygmatu zarządzania rozwojem wyrażona w Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. W dokumentach tych określono systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, których celem jest m.in. zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów oraz zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo (tzw. obszarów strategicznej interwencji). Partnerska współpraca samorządów wymaga od władz i interesariuszy tego procesu ciągłego wysiłku i poszukiwania nowych rozwiązań i możliwości.

---

¹ Wg wstępnych danych ze Spisu Powszechnego z 2021r.

Dlatego też strategia nie ogranicza się do ewidencji potrzeb społeczności lokalnych poszczególnych gmin, ale skupia się na przedsięwzięciach partnerskich i zintegrowanych, które zapewniają **realizację wspólnych celów, rozwój wspólnych potencjałów i rozwiązywanie wspólnych problemów.**

Warto również na wstępie nadmienić, iż niniejsza *Strategia* wpisuje się także w założenia polityki rozwojowej Województwa Świętokrzyskiego², która zakłada szczególne wsparcie dla Obszarów Strategicznej Interwencji oraz partnerstw o charakterze ponadgminnym.

Reasumując, niniejsza Strategia ponadlokalna:

- określa cele i projekty wspólne dla sygnatariuszy porozumienia, nie odbierając jednocześnie prawa do stanowienia polityki lokalnej przez poszczególne gminy. Niemniej Strategia Ponadlokalna jest brana pod uwagę przy przygotowaniu dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym (strategia rozwoju gminy, plan gospodarki niskoemisyjnej, itp.), dokumentów planistycznych oraz finansowych (WPF);
- jest bazą dla przygotowywania wspólnych stanowisk o charakterze lobbystycznym, konsultacyjnym;
- jest podstawą w negocjowaniu wsparcia z różnych dostępnych źródeł oraz włączania się w inicjatywy o charakterze regionalnym czy ponadregionalnym (współpraca z obszarami z regionów sąsiedzkich).

Działania te realizowane będą w oparciu o opisane w dokumencie zasady współpracy i system wdrażania z uwzględnieniem indywidualnych możliwości, uwarunkowań i specyfiki każdej z gmin. Założeniem przyjętym w strategii jest **identyfikacja powiązań funkcjonalnych gmin partnerskich oraz zasobów (materialnych i niematerialnych), które mogą stać się źródłem przewagi konkurencyjnej całego obszaru.** W praktyce proces opracowania i realizacji strategii tworzy forum współpracy gmin, koncentruje wysiłki na uzyskiwaniu wspólnych korzyści (synergia) poprzez utrzymywanie wzajemnych relacji. Część diagnostyczna Strategii obejmuje raport stanu, analizę i diagnozę strategiczną kluczowych uwarunkowań społecznych i gospodarczych gmin partnerskich. Podejście takie pozwala na dokonanie wiarygodnej analizy porównawczej jednostek samorządu terytorialnego

---

² Wyrażone m.in. w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” oraz Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

w układzie przestrzennym i funkcjonalnym. Analizę tę oparto na najbardziej aktualnych danych dostępnych w statystyce publicznej oraz informacjach przekazanych przez samorządy, opisujących zachodzące trendy i zjawiska w wymiarze terytorialnym. Takie podejście pozwoliło na ukazanie pozycji gmin partnerskich na tle innych samorządów w regionie świętokrzyskim. Zarówno oddziaływania zewnętrzne, wynikające z niezależnych od gmin warunków oraz działań otoczenia samorządów, których skutki i rezultaty nie zależą bezpośrednio od samorządów, jak też uwarunkowania wewnętrzne wynikające z zasobów, zjawisk, zdarzeń, mechanizmów i procesów tkwiących w gminach, posłużyły ustaleniu misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i późniejszego wyboru zadań do realizacji.

1. Podsumowanie diagnozy

Podstawowym źródłem dla formułowania wniosków była analiza potencjałów i barier rozwojowych wynikających z **uwarunkowań wewnętrznych obszaru**. Wykorzystano analizę poszczególnych czynników w sferze gospodarczej, społecznej, środowiskowej, a także przestrzennej (w tym określenie podstawowych cech struktury przestrzennej obszaru oraz zróżnicowań wewnętrznych terytorium oraz analizę powiązań funkcjonalnych).

Kolejnym elementem było uwzględnienie **uwarunkowań zewnętrznych**, które mogą wspierać wykorzystanie atutów obszaru i przyspieszać pozytywne zmiany, ale mogą też stanowić zagrożenie dla rozwoju gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka. Do najistotniejszych uwarunkowań zewnętrznych należą:

- procesy globalne (zmiany klimatyczne oraz powiązane z tym zagadnieniem stan powietrza oraz kurczące się zasoby wody; zmiany technologiczne w tym rewolucja cyfrowa, wpływające nie tylko na procesy gospodarcze, ale również funkcjonowanie społeczeństwa; rosnące nierówności społeczne; zjawiska kryzysowe w tym związane z pandemią SARS-COV-2 i jej skutkami oraz agresją Rosji na Ukrainę);
- polityki Unii Europejskiej, w tym Nowy Zielony Ład oraz istotne z punktu widzenia partnerstwa polityki wspierające rozwój jak Polityka Spójności, Wspólna Polityka Rolna; itd.
- kierunki polityki rozwojowej kraju oraz Województwa Świętokrzyskiego.

W formułowaniu wniosków zastosowano podejście funkcjonalne. Podejmując dany wątek tematyczny nie odniesiono się wyłącznie do uwarunkowań wewnętrznych obszaru porozumienia, ale i do szans, i zagrożeń wynikających z otoczenia zewnętrznego.

Pogłębiony materiał analityczny, będący podstawą dla sformułowania wniosków diagnostycznych, jest zawarty w dokumencie „Diagnoza strategiczna”, który został opublikowany na stronach internetowych poszczególnych gmin.

1.1 Podstawowe informacje o partnerstwie

Partnerstwo Gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka to wspólna inicjatywa samorządów z terenu powiatu koneckiego na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu, przejawiająca się chęcią integracji działań mających na celu zapewnienie temu obszarowi konkurencyjności i dynamicznego rozwoju dzięki zacieśnieniu współpracy samorządowej.

Podstawą działania partnerstwa jest porozumienie zawarte w dniu 17 czerwca 2021r.

Organem decyzyjnym partnerstwa jest **Rada Porozumienia**, w skład której wchodzi przedstawiciele władz wykonawczych wszystkich jednostek samorządu terytorialnego (JST) tworzących partnerstwo (burmistrz Radoszyce oraz wójtowie gmin Fałków i Ruda Maleniecka). Zarządzaniem operacyjnym i realizacją działań w partnerstwie powierzono **Zespołowi Operacyjnemu**.

Partnerstwo obejmuje swym zasięgiem terytorium trzech gmin wiejskich. Obszar partnerstwa zajmuje powierzchnię 388,8 km² (tj. 3,32 % powierzchni województwa świętokrzyskiego), a na koniec 2020 r. zamieszkiwało go ponad 16 tys. mieszkańców (1,32% mieszkańców regionu).

Tabela 1. Skład partnerstwa - powierzchnia i ludność poszczególnych gmin porozumienia

Nazwa JST	Typ gminy	Liczba ludności na 31.12.2020r.	% ogółu partnerstwa	Powierzchnia [km ²]	% ogółu partnerstwa
Gmina Fałków	wiejska	4 328	26,66%	132,1	33,98%
Gmina Radoszyce	miejsko-wiejska	8 856	54,55%	146,7	37,73%
Gmina Ruda Maleniecka	wiejska	3 050	18,79%	110	28,29%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Radoszyce są największą gminą porozumienia zarówno pod względem powierzchni jak i ludności. Nieco mniejsze pod względem powierzchni są pozostałe dwie gminy. Fałków i Ruda Maleniecka są znacznie mniejsze w zakresie liczby mieszkańców.

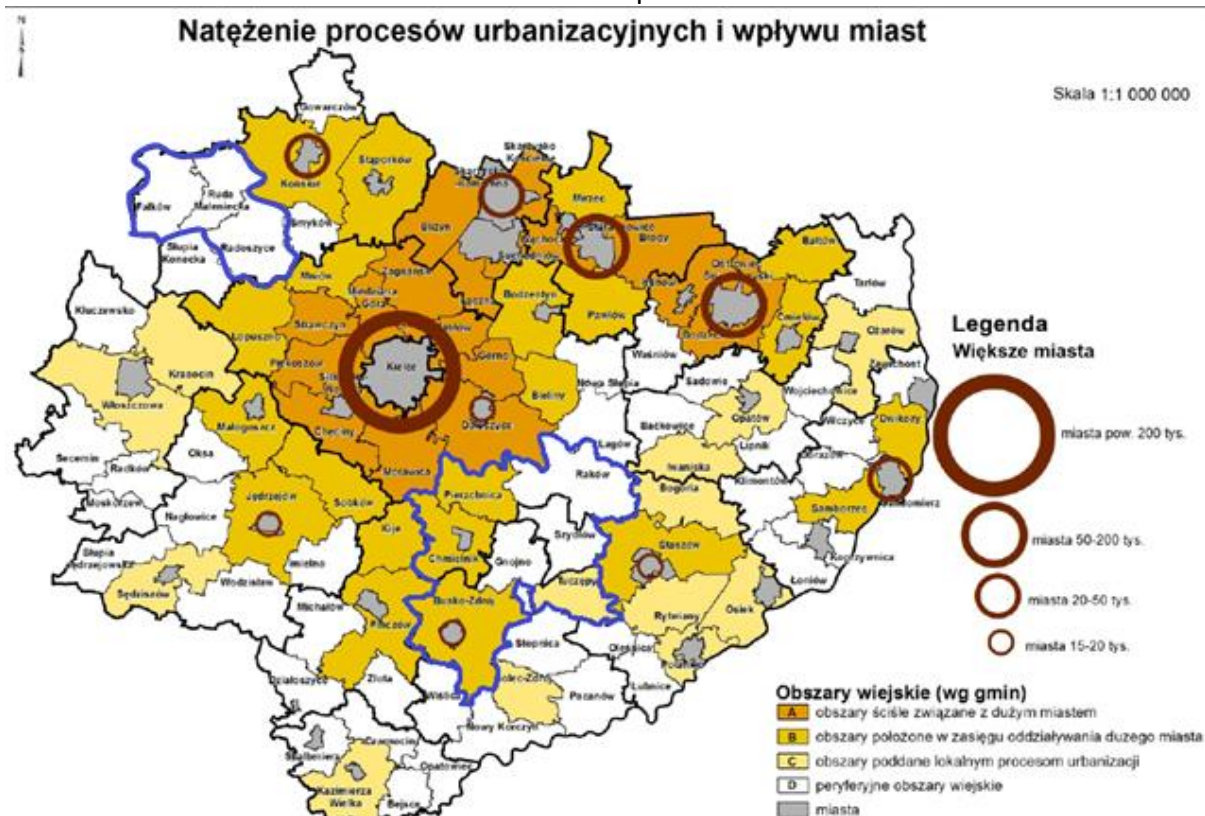
Obszar porozumienia **położony jest w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego** i zajmuje obszar sąsiadujący z regionem łódzkim oraz położony w niewielkiej odległości od miasta powiatowego - Końskie.

Mapa 1 Obszar partnerstwa

10

Mapa 2 Natężenie procesów urbanizacyjnych i wpływu miast na gminy objęte Porozumieniem partnerskim

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

1.2 Główne wnioski płynące z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej

Analiza wewnętrznych uwarunkowań oraz refleksja nad uwarunkowaniami zewnętrznymi wskazały, że **kluczowym problemem** dla całego obszaru partnerstwa jest **niewystarczające wykorzystanie potencjału społecznego i przyrodniczego** do generowania satysfakcjonujących warunków do pracy zawodowej oraz samorealizacji, szczególnie ludzi młodych. Poniżej wskazano wnioski najistotniejsze dla perspektyw rozwojowych obszaru m.in. w sferze gospodarczo-społecznej.

Istotne wyzwania partnerstwa związane są przede wszystkim ze **zmianami demograficznymi**. Na przestrzeni lat 2011-2020 liczba mieszkańców tego obszaru zmniejszyła się aż o 1105 osób (tj. 6,37%).

Tabela 2 Liczba mieszkańców gminy (zameldowanych na pobyt stały i czasowy)

Liczba mieszkańców gminy (zameldowanych na pobyt stały i czasowy)	na 31.12.2011r.	na 31.12.2020r.	Wzrost/spadek liczby mieszkańców	Liczba mieszkańców, która ubywa średniorocznie	%
FAŁKÓW	4739	4328	-411	-41,1	-8,67%
RADOSZYCE	9246	8856	-390	-39	-4,22%
RUDA MALENIECKA	3354	3050	-304	-30,4	-9,06%
Razem	17339	16234	-1105	-110,5	-6,37%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Gmin i Miasta

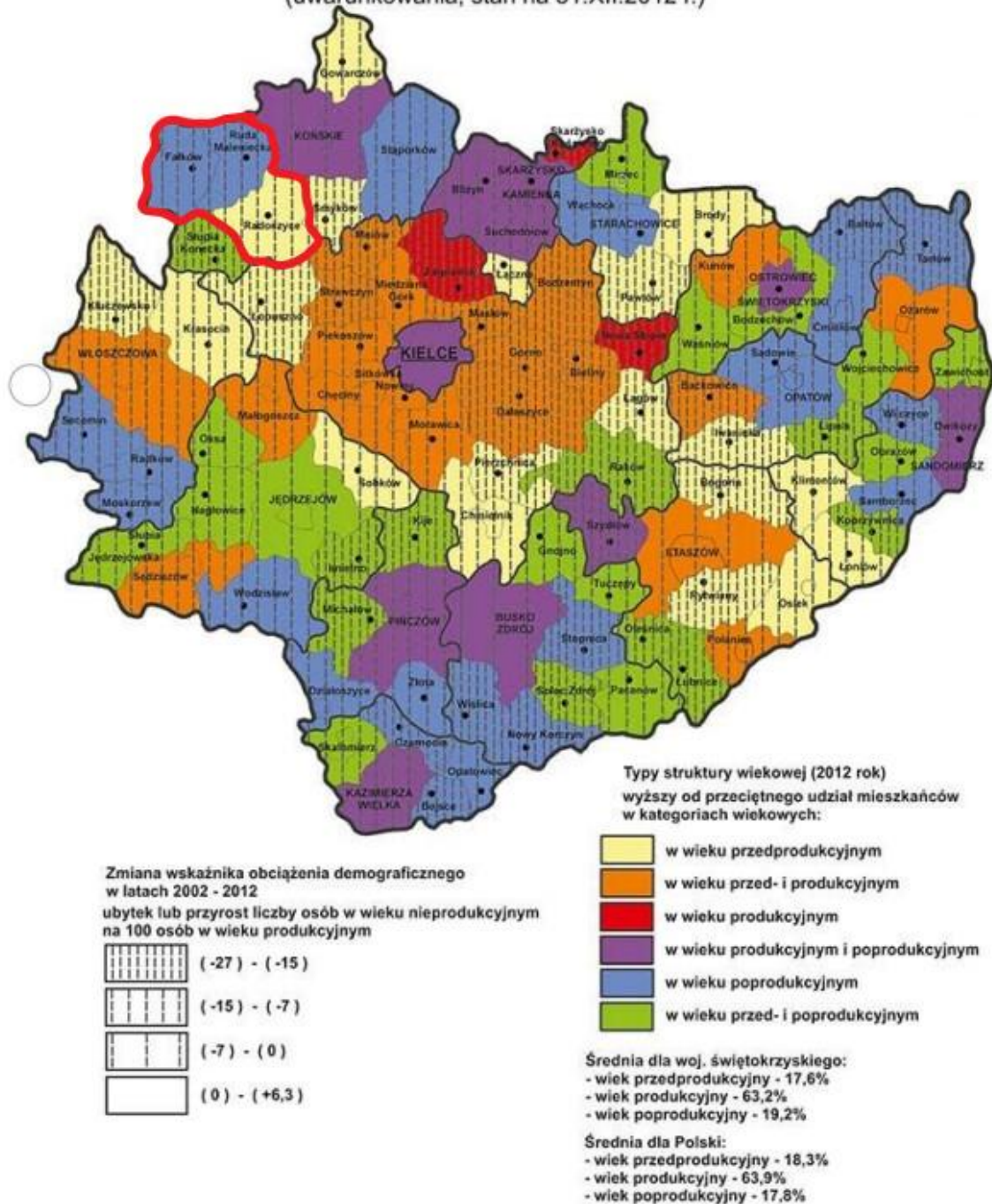
Jest to nie tylko skutek ujemnego przyrostu naturalnego, ale również wyjazdów, szczególnie popularnych wśród ludzi młodych. Efektem pośrednim tych zjawisk jest **starzenie się społeczeństwa**, które powoduje **zmianę zapotrzebowania na rodzaje usług i formy ich świadczenia** (w tym zwiększone zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i opiekuńcze), a w przyszłości może być znaczącym **wyzwaniem dla rynku pracy** (zapewnienie kadr dla lokalnej gospodarki). Odptyw ludzi młodych świadczy o niskiej atrakcyjności zamieszkania na terenie tych gmin, a jednocześnie **osłabia przyszły potencjał społeczny partnerstwa, które traci osoby w wieku rozwojowym, dobrze wykształcone i kreatywne**.

W okresie 2011-2020 wszystkie gminy objęte partnerstwem nie tylko zanotowały ujemny przyrost naturalny (tabele nr 2 i 3), ale także w każdej z nich postępowały procesy starzenia się społeczeństwa (tabela nr 4). **W okresie 2011-2020 zwiększyła się liczbą osób 65+ o 319 osób** (wzrost procentowy z 20,04% w roku 2011 do 23,37% na koniec 2020). Dane z tabeli nr 4 są zbieżne z wcześniejszymi trendami (mapa nr 3) z których wynika, że gminy Ruda Maleniecka i Fałków w strukturze wiekowej ludności mają większy - niż przeciętna w regionie - udział osób w wieku poprodukcyjnym, a Gmina Radoszyce – w wieku przedprodukcyjnym.

W ciągu ostatnich 10 lat średnio ubywało ponad 80 osób rocznie z terenu objętego Strategią. Procentowo największy ubytek mieszkańców odnotowano w Gminie Ruda Maleniecka (8,46%), a najmniejszy w Gminie Radoszyce (2,73%). Z kolei wśród najszybciej starzejących się społeczności – w ostatnich 10 latach – były gminy Fałków (wzrost liczby seniorów o 5,11%) oraz Ruda Maleniecka (3,07%).

Mapa 3 Struktura wiekowa ludności w gminach województwa świętokrzyskiego

**Struktura wiekowa ludności w gminach woj. świętokrzyskiego w 2012 roku
na podstawie danych GUS**
(uwarunkowania, stan na 31.XII.2012 r.)

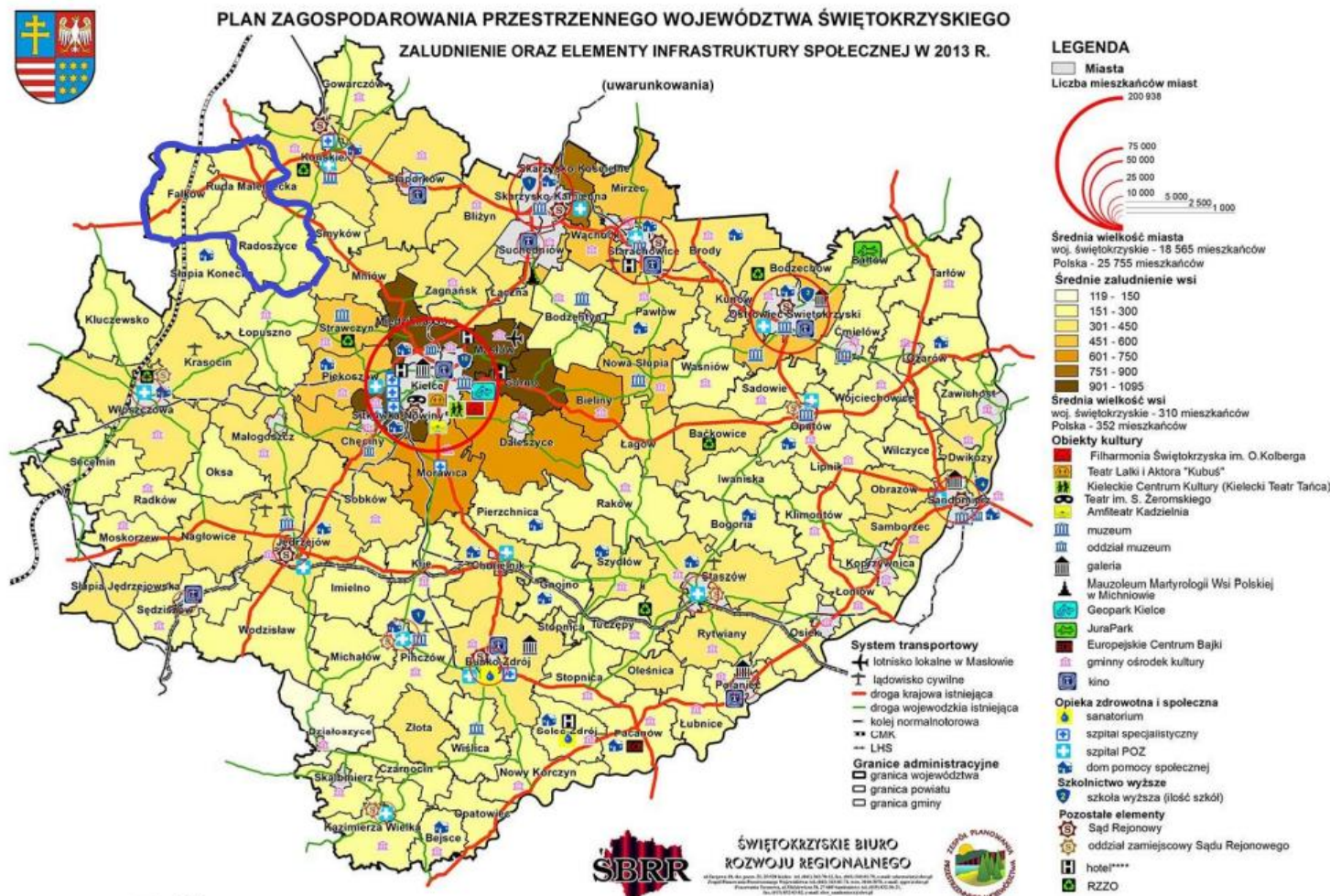
ŚWIĘTOKRZYSKIE BIURO
ROZWOJU REGIONALNEGO

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 4 Zaludnienie oraz elementy infrastruktury społecznej na terenie Województwa Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Tabela 3 Przyrost naturalny na terenie gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka w latach 2011-2020

Wyszczególnienie	Gmina Fałków		Gmina Radoszyce		Gmina Ruda Maleniecka	
	w latach 2011-2020	Średniorocznie	w latach 2011-2020	Średniorocznie	w latach 2011-2020	Średniorocznie
Liczba urodzeń żywych	376	37,6	847	84,7	257	25,7
Liczba zgonów	680	68	1089	108,9	515	51,5
Przyrost naturalny	-304	-30,4	-242	-24,2	-258	-25,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 4 Ludność w wieku 65+ na terenie gmin objętych porozumieniem w okresie 2011-2020

Wyszczególnienie	Gmina Fałków		Gmina Radoszyce		Gmina Ruda Maleniecka	
	na 31.12.2011r.	na 31.12.2020r.	na 31.12.2011r.	na 31.12.2020r.	na 31.12.2011r.	na 31.12.2020r.
Ludność w wieku 65+	1487	1579	1351	1542	637	673
% osób w wieku 65+ do ogółu liczby mieszkańców	31,38%	36,48%	14,61%	17,41%	18,99%	22,07%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zmiany demograficzne bardzo wyraźnie **wpływają na popyt na usługi dla dzieci (głównie edukacyjne) oraz dla seniorów (m.in. opiekuńcze).**

Obecna liczba miejsc w przedszkolach pokrywa zapotrzebowanie na edukację wczesnoszkolną i szkolną. Spadek liczby mieszkańców bezpośrednio przekłada się na liczbę placówek oświatowych – w ciągu ostatnich 10 lat ubyło ich 2 (co było związane z likwidacją gimnazjów).

Tabela 5 Liczba placówek oświatowych w roku szkolnym 2020/2021 oraz zmiana ich ilości na przestrzeni 10 lat

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Fałków			Gmina Radoszyce			Gmina Ruda Maleniecka		
		rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
1.	Liczba szkół prowadzonych przez gminę	3	2	-1	7	6	-1	1	1	0
2.	Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	1	1	0	1	1	0	1	1	0

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

4.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	404	290	-114	930	722	-208	275	191	-84
8.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	60	105	45	247	244	-3	68	53	-15
9.	Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych poszczególnych Urzędów Gmin i Miasta

Malejąca liczba uczniów stwarza dobre warunki do podnoszenia jakości nauczania (mniej liczne oddziały), ale **generuje wyzwania dla budżetów gmin**. Spadek liczby uczniów (zjawisko to dotyczy każdego z samorządów objętych Strategią) przy utrzymaniu sieci placówek otwiera możliwości popularyzacji innowacji w procesie nauczania, a jednocześnie stwarza dla szkół (w szczególności wiejskich) możliwości pełnienia dodatkowych funkcji – poza *stricte* dydaktyczną (świetlice środowiskowe, obiekty kultury). Dodatkowa działalność szkół oraz współpraca międzygminna w tym zakresie mogą być pomocne w **wyrównywaniu znaczących różnicowań w wynikach uczniów szkół podstawowych oraz animowaniu aktywności społeczności lokalnych**.

Na terenie partnerstwa poczyniono wiele inwestycji mających na celu poprawę dostępu do infrastruktury sportowej oraz obiektów kultury. Oferują one szeroką ofertę zajęć i wydarzeń co widać we wzroście liczby osób angażujących się w życie kulturalne. Okazuje się jednak, że dla części mieszkańców oferta ta jest mało atrakcyjna. Na ten stan rzeczy może wpływać **niedostatecznie spójny przekaz promocyjno-komunikacyjny, a także niewystarczające wykorzystanie potencjału szeregu instytucji i placówek kultury do kreowania spójnej w skali porozumienia oferty kulturalnej i turystycznej**. Ponadto, w diagnozie potrzeb wskazano potrzeby związane z urządzeniem przestrzeni sprzyjających rekreacji i integracji międzypokoleniowej (place zabaw, zagospodarowanie centrum miejscowości, ścieżki rowerowe). Tego typu potrzeby szczególnie mocno artykułują młodszy mieszkańcy w/w gmin. Sytuacja mieszkaniowa na terenie partnerstwa pod wieloma względami jawi się jako korzystna (wielkość mieszkań, liczba mieszkań na 1 tys. mieszkańców). Na koniec 2019 liczba mieszkań przekraczała 6,2 tys. z przeciętną powierzchnią użytkową 73 m².

Tabela 6 Dane dotyczące mieszkalnictwa na terenie gmin objętych Strategią wg stanu na koniec 2019r.

Wyszczególnienie	Fałków	Radoszyce	Ruda Maleniecka
Liczba mieszkań	1 753	2 956	1 513
Liczba izb	6 668	10 633	5 044
powierzchnia użytkowa mieszkań	132 105	224637	102 994
Przeciętna liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie	3,80	3,60	3,33

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie	75,36	75,99	68,07

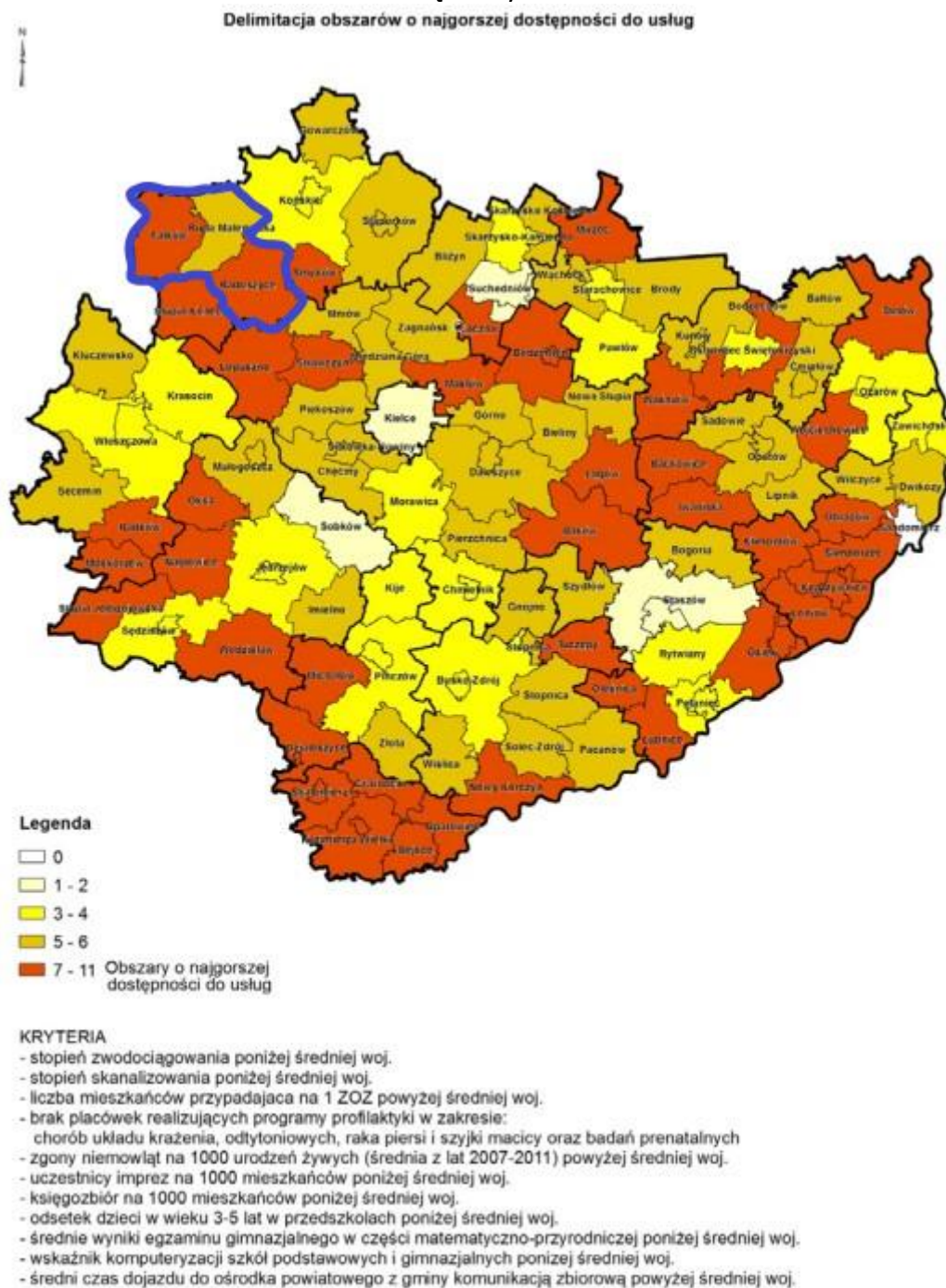
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dostępność mieszkań może być jednym z czynników zachęcających do pozostania na obszarze partnerstwa.

W trakcie spotkań strategicznych, ich uczestnicy uznali **obszar partnerstwa za dobry do życia**, wskazali jednak, iż **nie oferuje on odpowiedniej liczby oraz jakości miejsc pracy**. Wysokość zarobków oraz niska atrakcyjność ofert pracy to dwa czynniki najsilniej motywujące młodzież i ludzi młodych do opuszczenia obecnego miejsca zamieszkania, stąd są to czynniki uznane za słabą stronę obszaru.

Czynnikiem negatywnym jest również dostępność różnego rodzaju usług. Jak pokazuje poniższa mapa nr 5 (brano pod uwagę m.in. zwodociągowanie, skanalizowanie, dostępność POZ i inne czynniki) najlepsze warunki do życia są na terenie Gminy Ruda Maleniecka, a gminy Radoszyce i Fałków zostały zakwalifikowane do gmin o najgorszej dostępności do usług.

Mapa 5 Delimitacja obszarów o najgorszej dostępności do usług w województwie świętokrzyskim

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Obszar partnerstwa charakteryzuje się dobrym dostępem do jednostek podstawowej opieki medycznej. Zwiększony popyt na usługi zdrowotne jest częściowo pochodną **zwiększającej się**

liczby seniorów. Powoduje to również presję na zabezpieczenie usług opiekuńczych dla tej grupy społecznej, a także zadbanie o jak najdłuższą aktywność społeczną i samodzielność.

Liczba udzielonych porad lekarskich udzielanych w poszczególnych gminach utrzymuje się mniej więcej na podobnych poziomach na przestrzeni lat 2015-2020 (ze spadkiem w roku 2020, ale było to spowodowane pandemią COVID-19).

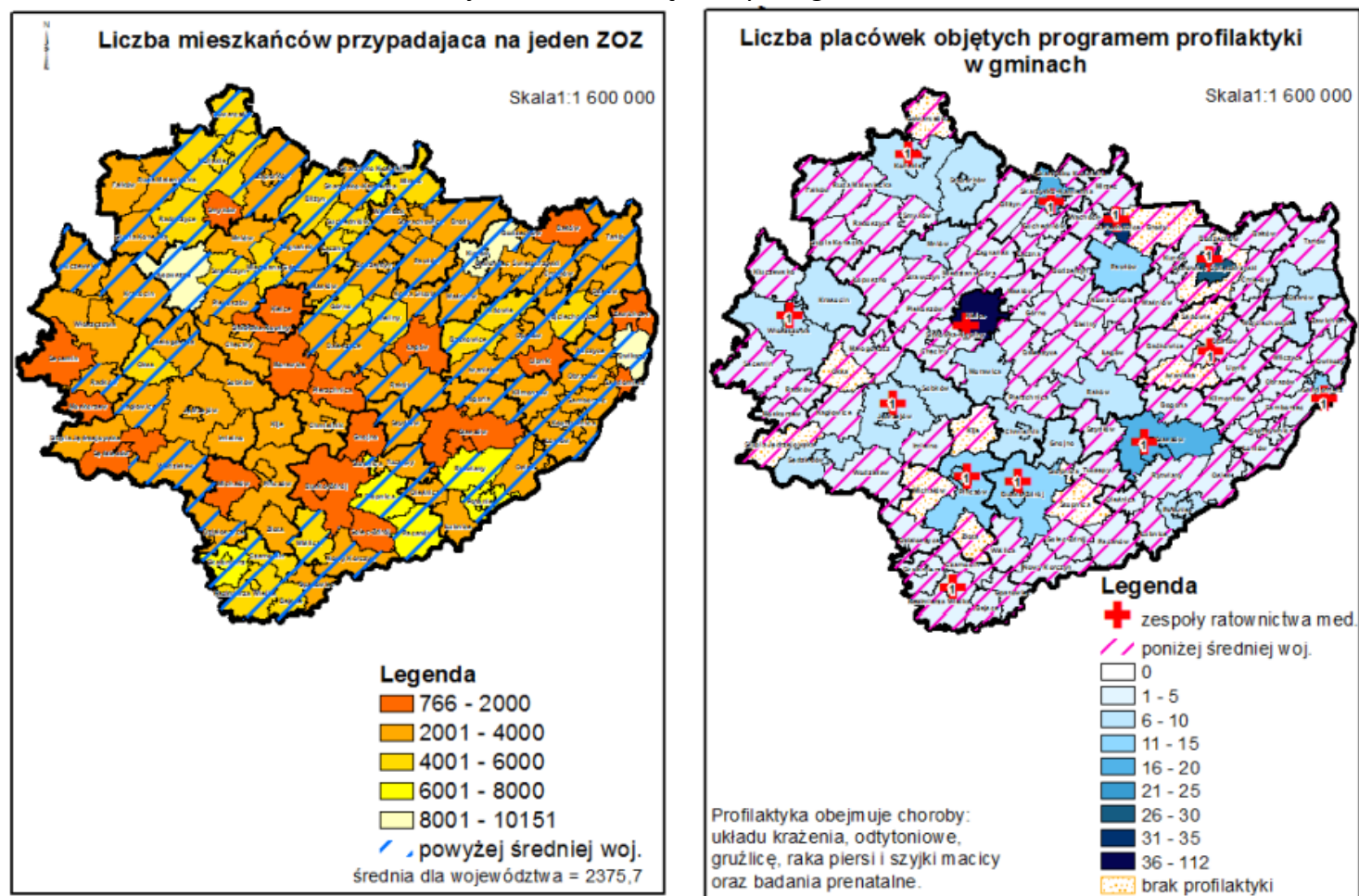
Tabela 7 Liczba udzielonych porad lekarskich w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Fałków	25 477	24 070	24 200	24 330	24 725	23 439
Radoszyce	28 296	29 589	29 189	30 339	30 450	22 981
Ruda Maleniecka	20 860	20 158	19 716	19 112	18 774	15 706

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z poniższymi mapami (nr 6) najlepsza sytuacja z dostępnością POZ jest Gminie Radoszyce, gdzie jeden POZ przypada na 4001-6000 mieszkańców, pozostałe dwie gminy „mieszczą się” w przedziale 2001-4000 mieszkańców. W zakresie korzystania z programów profilaktyki wszystkie gminy są poniżej średniej wojewódzkiej.

Mapa 6 Liczba mieszkańców przypadająca na jeden ZOZ oraz liczba placówek objętych programem profilaktyki w gminach województwa świętokrzyskiego

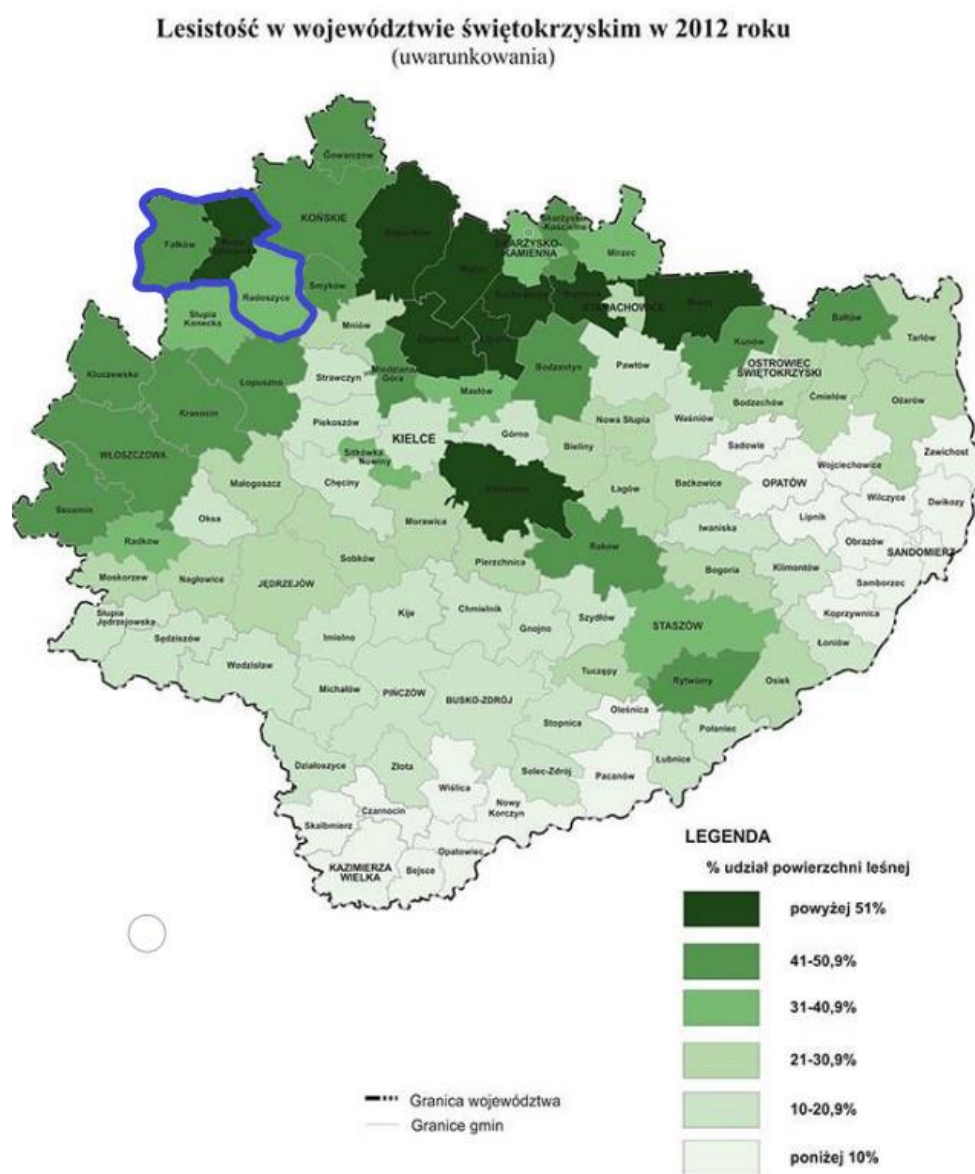

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Obszar partnerstwa charakteryzuje się wielokierunkową aktywizacją społeczno-gospodarczą (zob. mapę nr 11) z **drobną przedsiębiorczością** w ramach której na wyróżnienie zasługuje **lokalny przemysł** (głównie drzewny). Ma on dobre warunki rozwoju, gdyż:

- ponad 51% powierzchni Gminy Ruda Maleniecka stanowią lasy,
- zalesienie Gminy Fałków wynosi między 41% a 50,99% powierzchni oraz planuje się kolejne tereny do nasadzeń drzew,
- 31-40,9% powierzchni Gminy Radoszyce stanowią lasy.

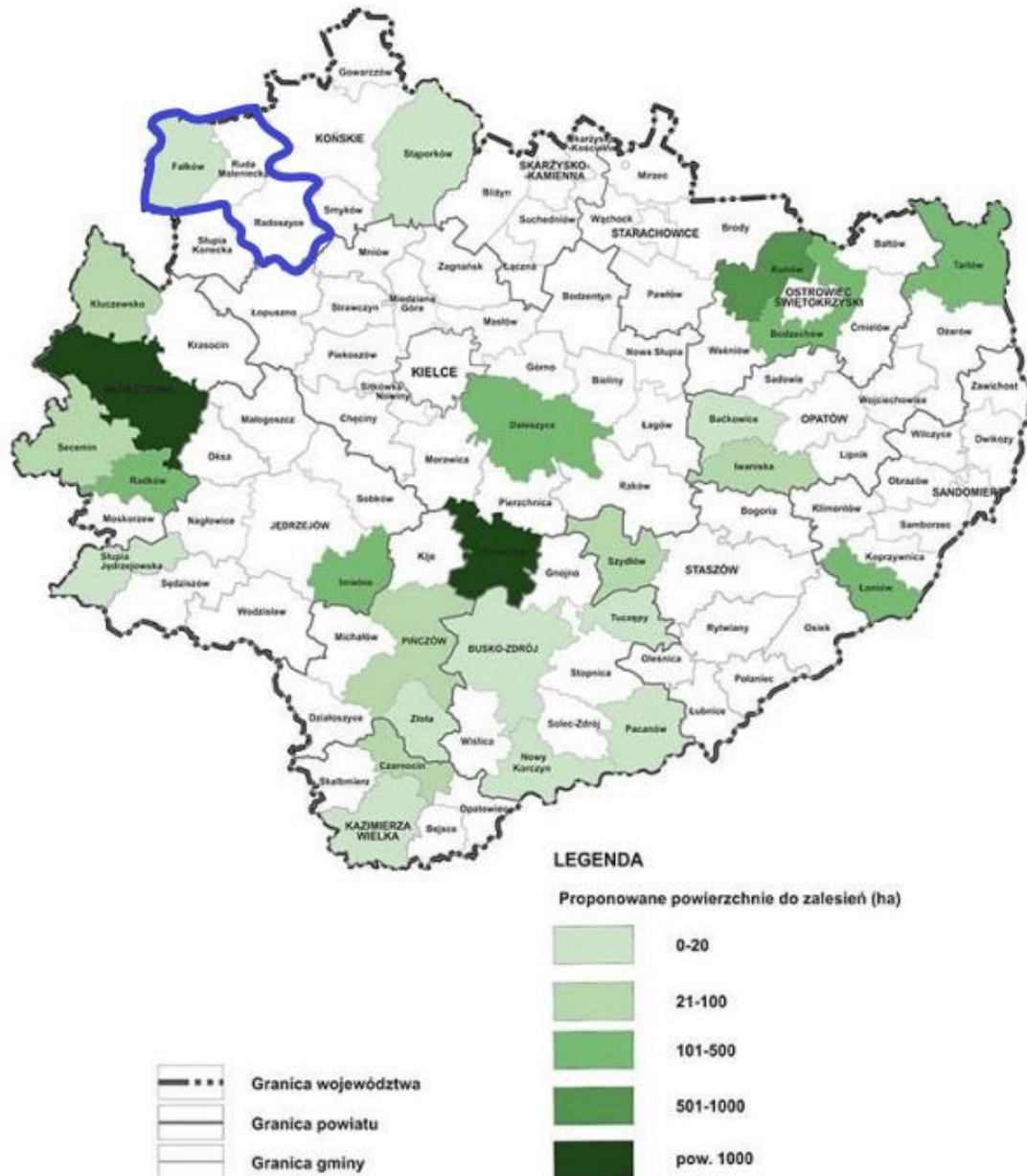
Mapa 7. Preferencje zalesieniowe gmin województwa świętokrzyskiego

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Preferencje zalesieniowe gmin województwa świętokrzyskiego

Źródło: Program ochrony środowiska dla woj. świętokrzyskiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Na przeważającym obszarze partnerstwa występuje przewaga bardzo słabych gleb (zob. mapy nr 8). Najlepiej pod tym względem wypada Gmina Radoszyce zarówno ze względu na:

- nieco lepszą jakość gleb,

- **średnią wielkość gospodarstwa rolnego, która wynosi 4-7 ha** (w pozostałych gminach średnia ta jest poniżej 4 ha), oraz
- procentowy udział odłogów i ugorów w ogólnej powierzchni użytków zielonych (niższy niż w gminach Fałków i Ruda Maleniecka – zob. mapę nr 9).

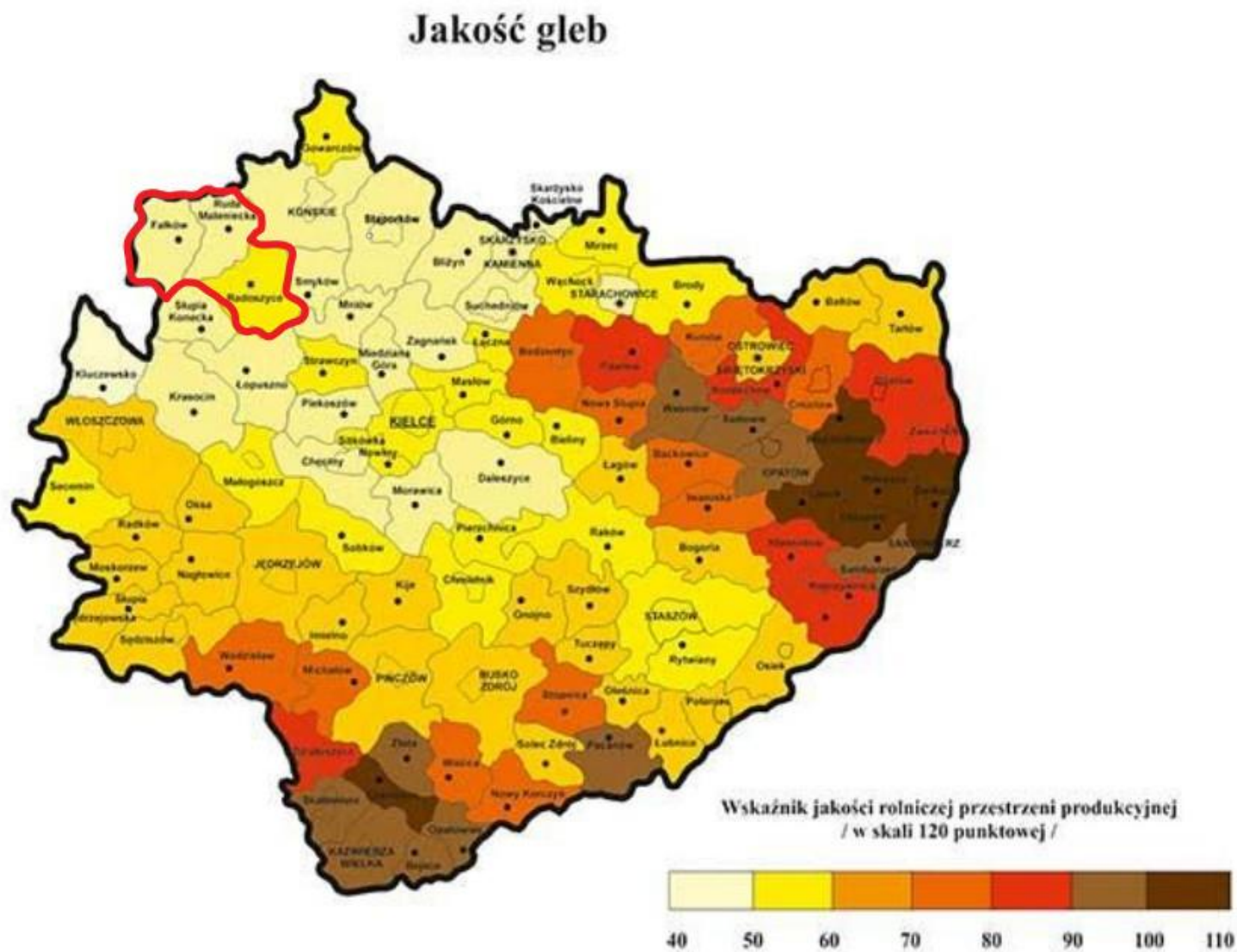
Oczywiście główną kwestią **problematiczną** w kontekście rolnictwa pozostaje jego niska **ekonomiczna opłacalność**. Nasila to procesy:

- spadku liczba rolników oraz
- pokazuje na słabe perspektywy dla tego sektora, gdyż badania społeczne wykazują, iż dziedzina ta nie jest postrzegana jako sfera atrakcyjna, rozwojowa (zdecydowana większość młodzieży mogącej przejąć gospodarstwo rolne nie rozważa takiej możliwości).

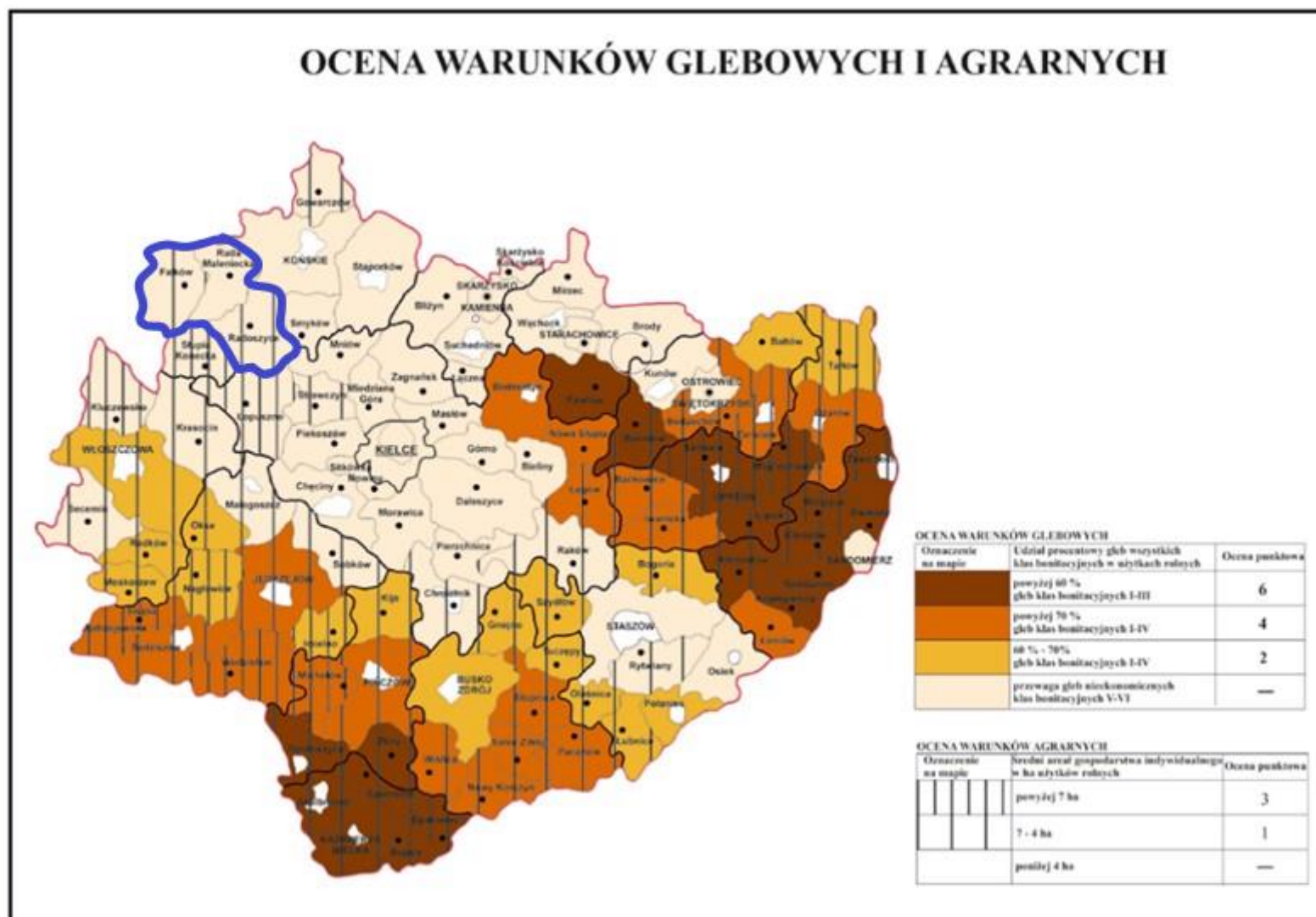
Ponadto, sektor ten zależny jest od zmian klimatycznych, których wpływ jest obserwowany również na obszarze objętej Strategią (okresy suszy lub podtopień, gradobicia). Mimo powyższych wyzwań obserwacja trendów globalnych pozwala stwierdzić, że **produkcja rolna może być przekuta na lokalny atut**. Postawy świadomych konsumentów, poszukujących żywności ekologicznej i wysokiej jakości, mogą być szansą na zwiększenie zysków nie tylko rolników, ale i przedsiębiorstw działających w branży rolno-spożywczej. Wymaga to stosowania nowoczesnych rozwiązań, ogólnej dbałości o jakość środowiska, specjalizacji gospodarstw czy rozwijaniu produkcji ekologicznej. Najpoważniejszym wyzwaniem jest **integracja producentów rolnych, rozszerzenie działalności przetwórczej oraz budowanie marki obszaru producenta żywności o wysokich walorach**. Aspekt ten powinien być również wykorzystany w ofercie turystycznej.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

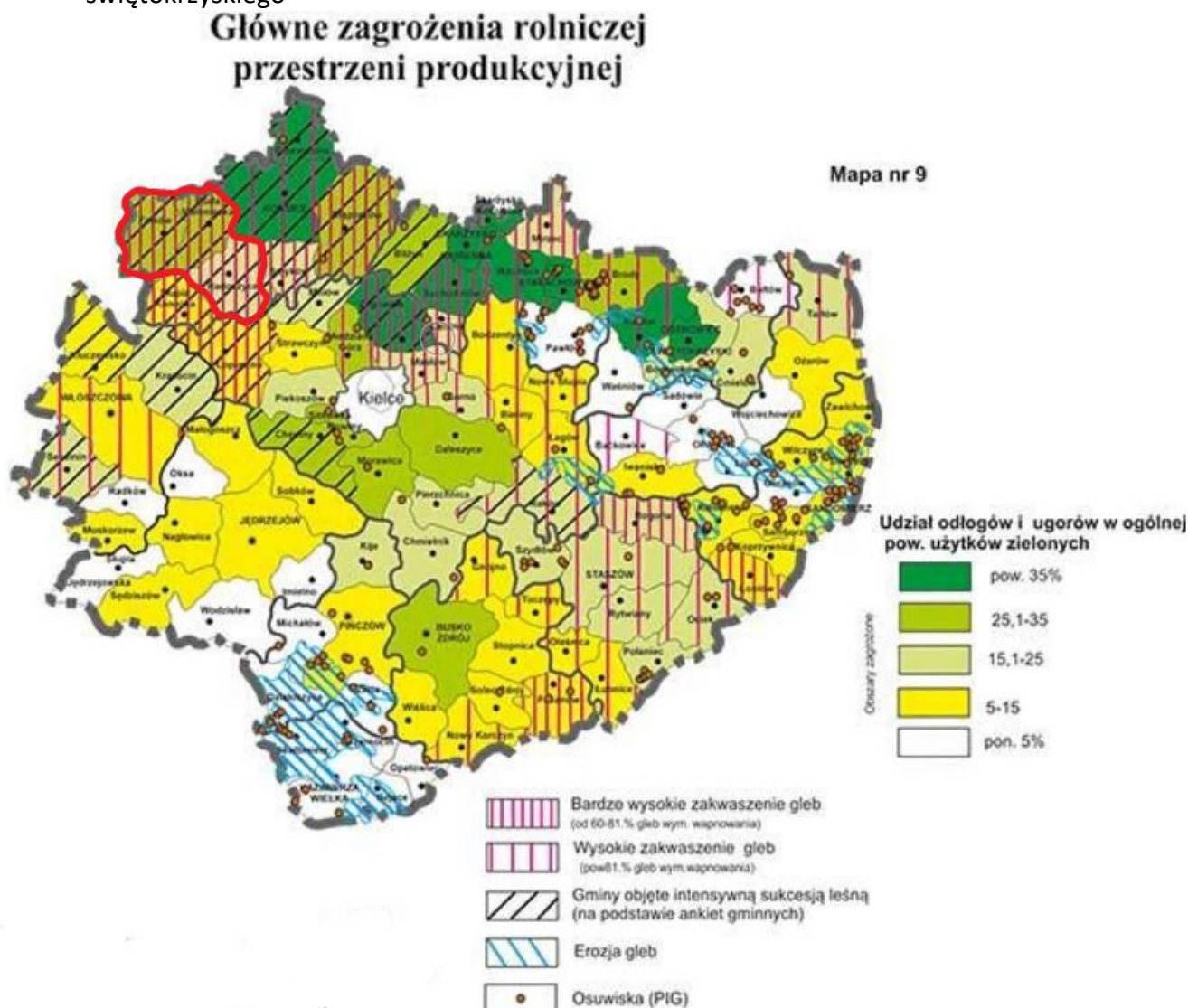
Mapa 8. Ocena warunków glebowych i agrarnych w poszczególnych gminach Województwa Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 9 Główne zagrożenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej w województwa świętokrzyskiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Na terenie partnerstwa **przybywa podmiotów gospodarczych – w okresie 2015-2020 o 168 zwiększyła się liczba firm działających na tym terenie**. Niemniej jednak należy zwrócić uwagę na fakt, iż przyrost ten odbywa się **głównie za sprawą firm mikro, zatrudniających do 9 osób, których udział w ogólnej liczbie firm wzrasta (tabela nr 9)**. Słabnie natomiast sektor firm małych i średnich.

Tabela 8 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gmin: Fałków, Radoszyce, Ruda Maleniecka w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Gmina Fałków	188	195	192	216	227	233
Gmina Ruda Maleniecka	162	167	167	175	177	198
Gmina Radoszyce	583	578	602	645	647	670
Razem	933	940	961	1 036	1 051	1 101
Wzrost/spadek rok do roku	x	0,75%	2,23%	7,80%	1,45%	4,76%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Bank Danych Lokalnych

Tabela 9 Wzrost ilości liczby przedsiębiorstw w poszczególnych gminach na koniec 2015 i 2020r.

Wyszczególnienie	Wzrost firm w latach 2015-2020	Średniorocznie
Gmina Fałków	45	7,5
Gmina Radoszyce	87	14,5
Gmina Ruda Maleniecka	36	6
Razem	168	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Bank Danych Lokalnych

Tabela 10 Procentowy udział firm zatrudniających do 9 pracowników na tle wszystkich przedsiębiorstw w poszczególnych gminach objętych Strategią w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Wzrost
Gmina Fałków	95,74%	95,90%	96,35%	96,76%	96,48%	97,00%	1,25%
Gmina Ruda Maleniecka	94,44%	94,61%	94,61%	96,00%	96,05%	96,46%	2,02%
Gmina Radoszyce	95,03%	94,46%	94,85%	95,19%	95,21%	95,07%	0,05%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Bank Danych Lokalnych

W strukturze gospodarki obserwowane są pozytywne tendencje zmian: zmniejszenie udziału rolnictwa oraz handlu na rzecz budownictwa i usług. Wskazuje to na większą dywersyfikację gospodarki, a zatem większą stabilność i odporność w okresie dekonunktury. Wzrasta poziom wynagrodzeń (w wartościach bezwzględnych) oraz zwiększają się wpływy jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału w podatku PIT. Mimo tych pozytywnych symptomów należy podkreślić, iż **potencjał gospodarczy partnerstwa – w porównaniu do średnich wartości w województwie świętokrzyskim - pozostaje na niskim poziomie dla wszystkich gmin objętych Strategią.** Dotyczy to takich parametrów jak liczebność podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców, stopa bezrobocia czy średni poziom wynagrodzeń.

Tabela 11 Podmioty gospodarcze wg grup rodzajów działalności na koniec 2020r.

Wyszczególnienie	Fałków	Radoszyce	Ruda Maleniecka
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	20	11
przemysł i budownictwo	83	223	78
pozostała działalność	143	427	109

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Bank Danych Lokalnych

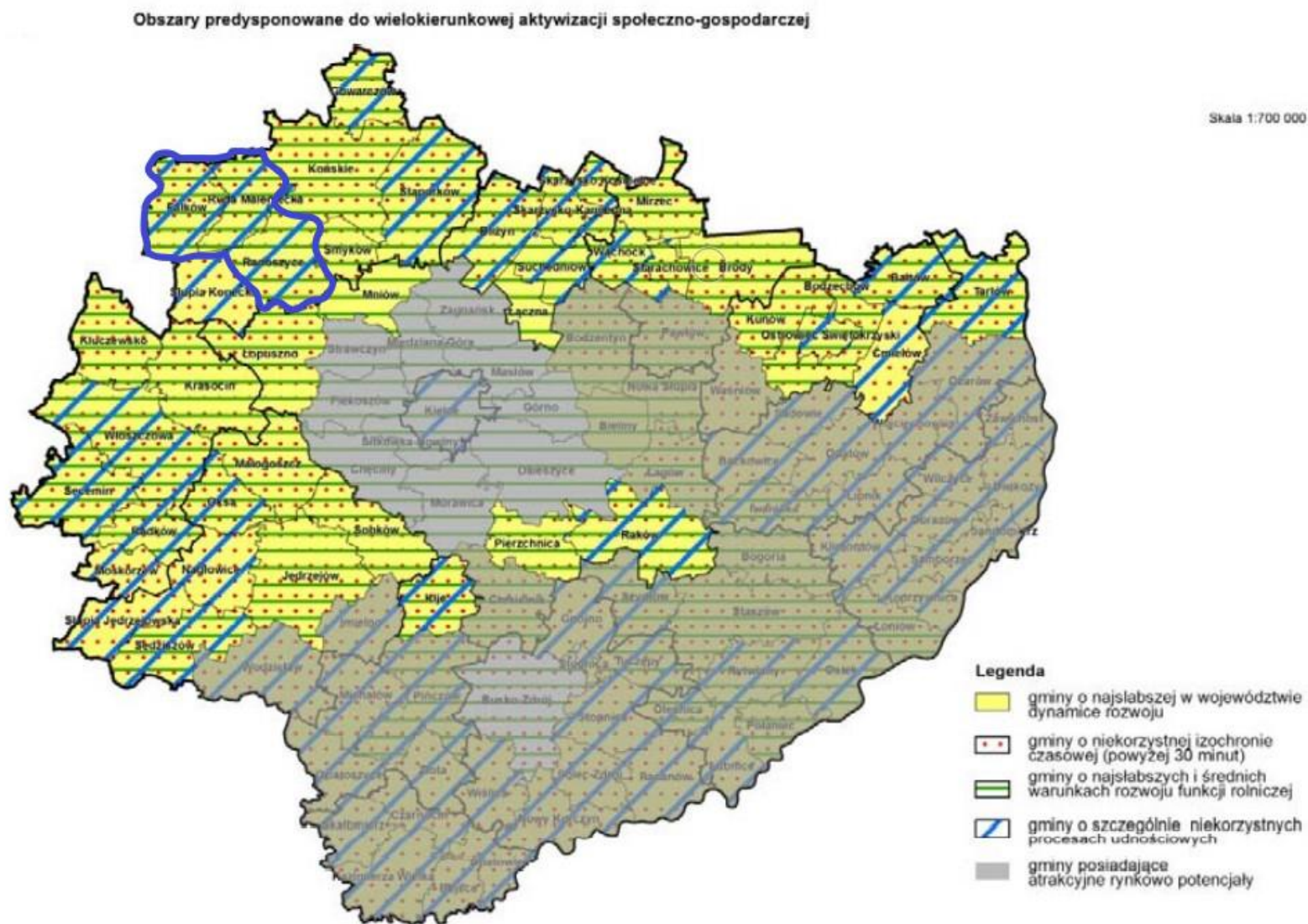
Dlatego podstawowym **wyzwaniem** dla partnerstwa jest **stymulowanie rozwoju działających (oraz powstawania nowych) firm, a także przyciągania działalności gospodarczych** w branżach bardziej opłacalnych (np. turystyka, gastronomia), generujących wyższe przychody, a zatem i wynagrodzenia.

Przyciągnięciu nowych inwestorów sprzyja **położenie partnerstwa przy szlakach komunikacyjnych o znaczeniu krajowym**. Stwarza to **możliwości dla poprawy atrakcyjności inwestycyjnej**.

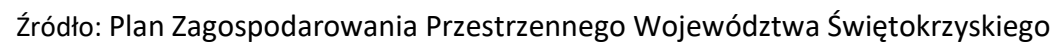
W perspektywie kilku lat poważnym **wyzwaniem może się okazać zapewnienie kadr dla lokalnej gospodarki**. Dalszy spadek liczby osób w wieku produkcyjnym oznaczać może brak pracowników niezbędnych dla zaspokojenia podstawowych usług (w tym np. opieki dla rosnącej rzeszy osób starszych) oraz problemy z kadrą o wyższych kwalifikacjach (zwłaszcza w usługach sanatoryjnych). Osoby z większymi ambicjami płacowymi i poszukujący pracy w zawodach wymagających wysokich kwalifikacji rzadko wiążą swoją przyszłość z obszarem partnerstwa, bowiem obecna struktura branżowa podmiotów gospodarczych w małym stopniu odpowiada na to zapotrzebowanie. Oznacza to konieczność podjęcia działań na rzecz **bardziej efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów kadrowych oraz zachęcenia** ludzi młodych do pozostania na terenie partnerstwa. Istotnym czynnikiem jest edukacja ekonomiczna ludzi młodych i wsparcie osób chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą. **Częściowym antidotum** na prognozowane problemy rynku pracy mogą być postępujące w przedsiębiorstwach **procesy cyfryzacji i automatyzacji**, ograniczające popyt na pracowników, a także popularyzacja elastycznych form świadczenia pracy (telepraca, praca na część etatu).

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 10. Mapa obszarów predysponowanych do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej w Województwie Świętokrzyskim

Mapa 11 Obszar wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej w województwie świętokrzyskim

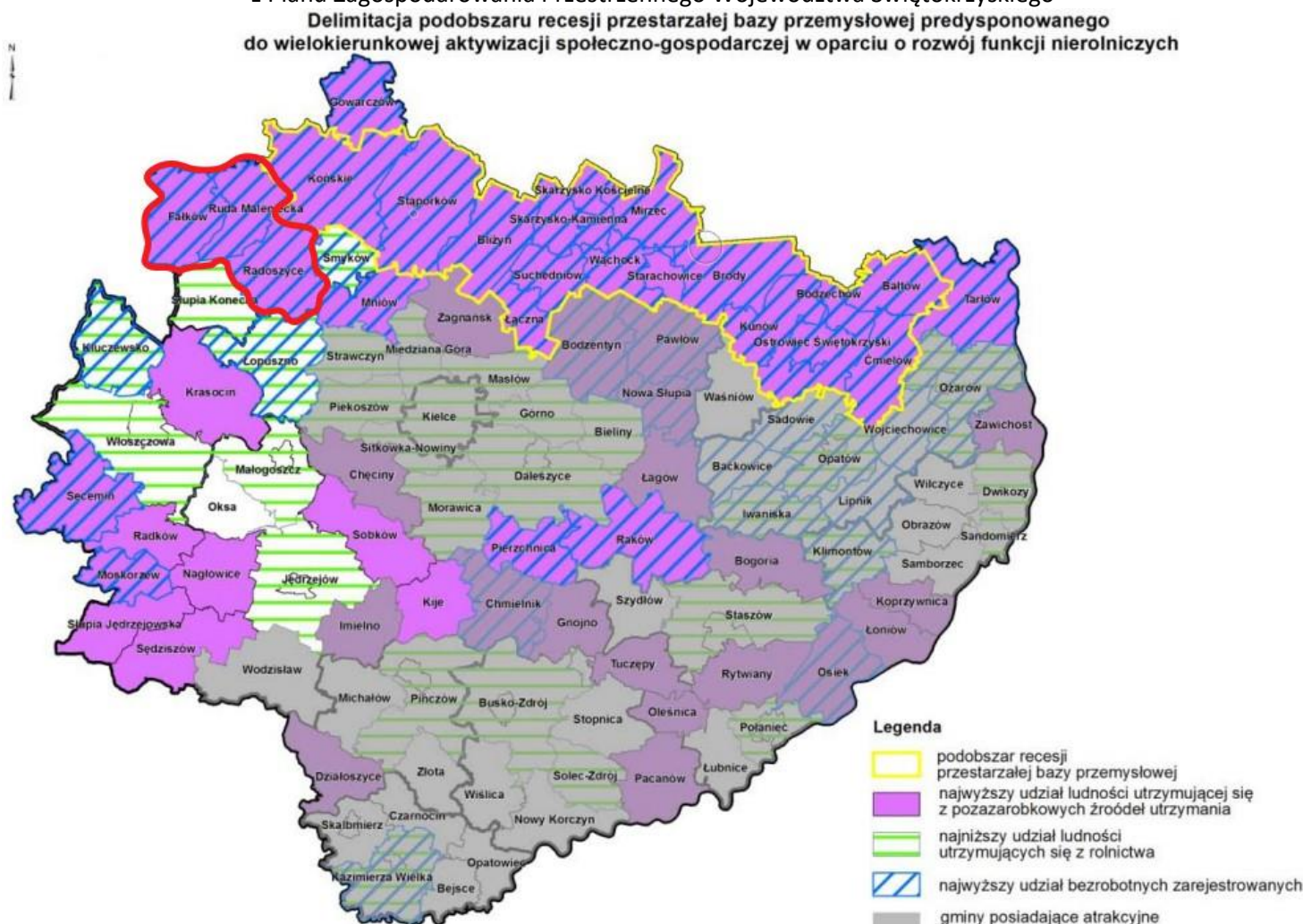

Analizując kolejne mapy prezentujące wymiar społeczno-gospodarczy regionu można z nich wysnuć następujące wnioski:

- we wszystkich trzech gminach jest najwyższy udział ludności utrzymującej się z pozazarobkowych źródeł utrzymania oraz najwyższy udział bezrobotnych zarejestrowanych (mapa nr 12),
- wg „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” wszystkie trzy gminy stanowią obszar o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych (mapa nr 13),
- gminy objęte Strategią nie posiadają obszarów koncentracji przemysłu wydobywczego na bazie złóż surowców mineralnych (mapa nr 14),
- prognozowane kierunki rozwoju dla poszczególnych samorządów [mapy nr 15]:
  - ✓ Gmina Radoszyce – obsługa ruchu turystycznego/wypoczynku/przewaga funkcji nierolniczych,
  - ✓ gminy Fałków i Radoszyce – przewaga funkcji nierolniczych,
- jedynie Gmina Radoszyce w zakresie gęstości zaludnienia znajduje się w przedziale od 50,1 do 100 osób/km², pozostałe gminy poniżej 50 os./km²,
  - powiat konecki należy do obszarów depopulacji (mapa nr 16).

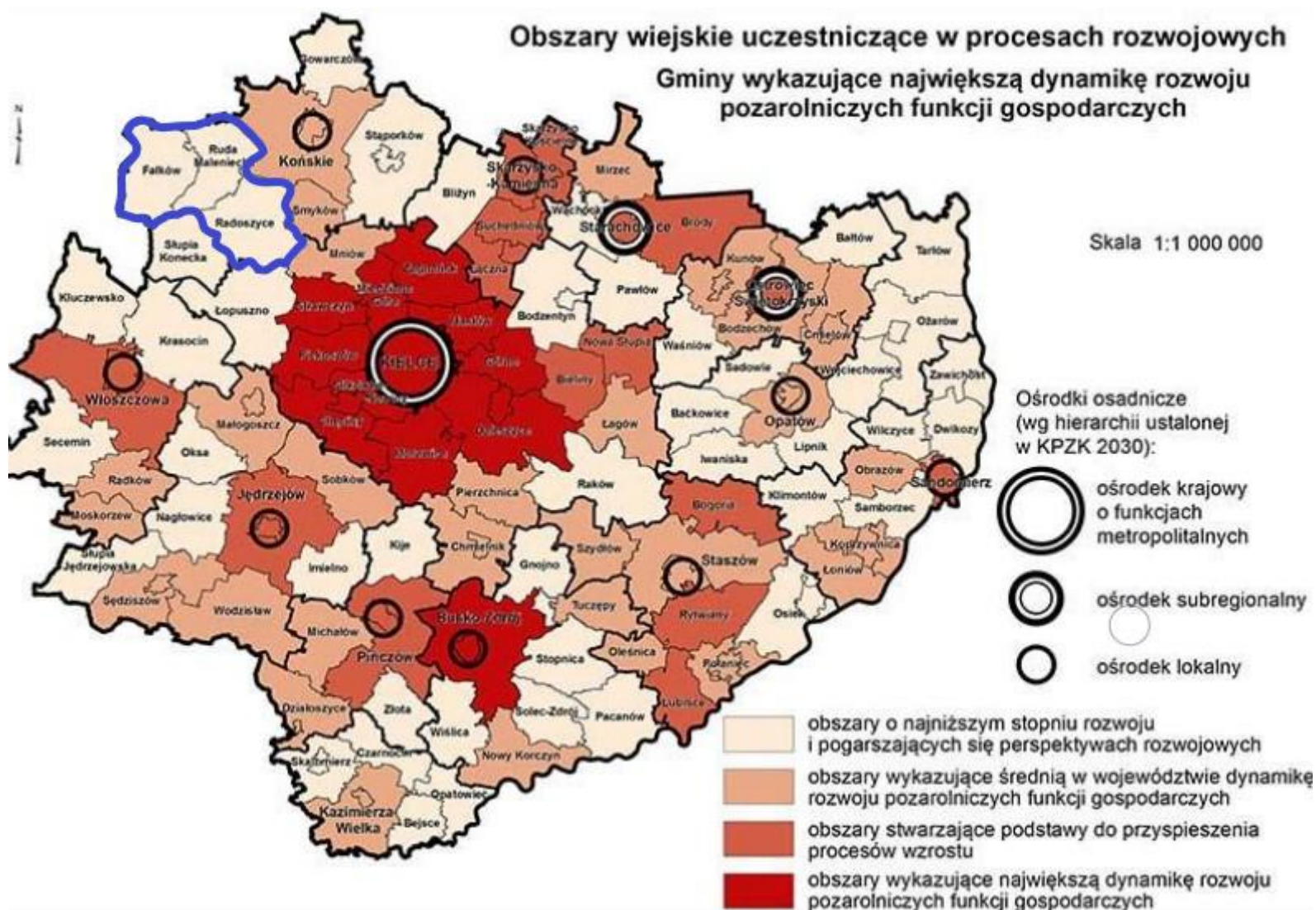
Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 12. Delimitacja podobszaru recesji przestarzałej bazy przemysłowej predysponowanego do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

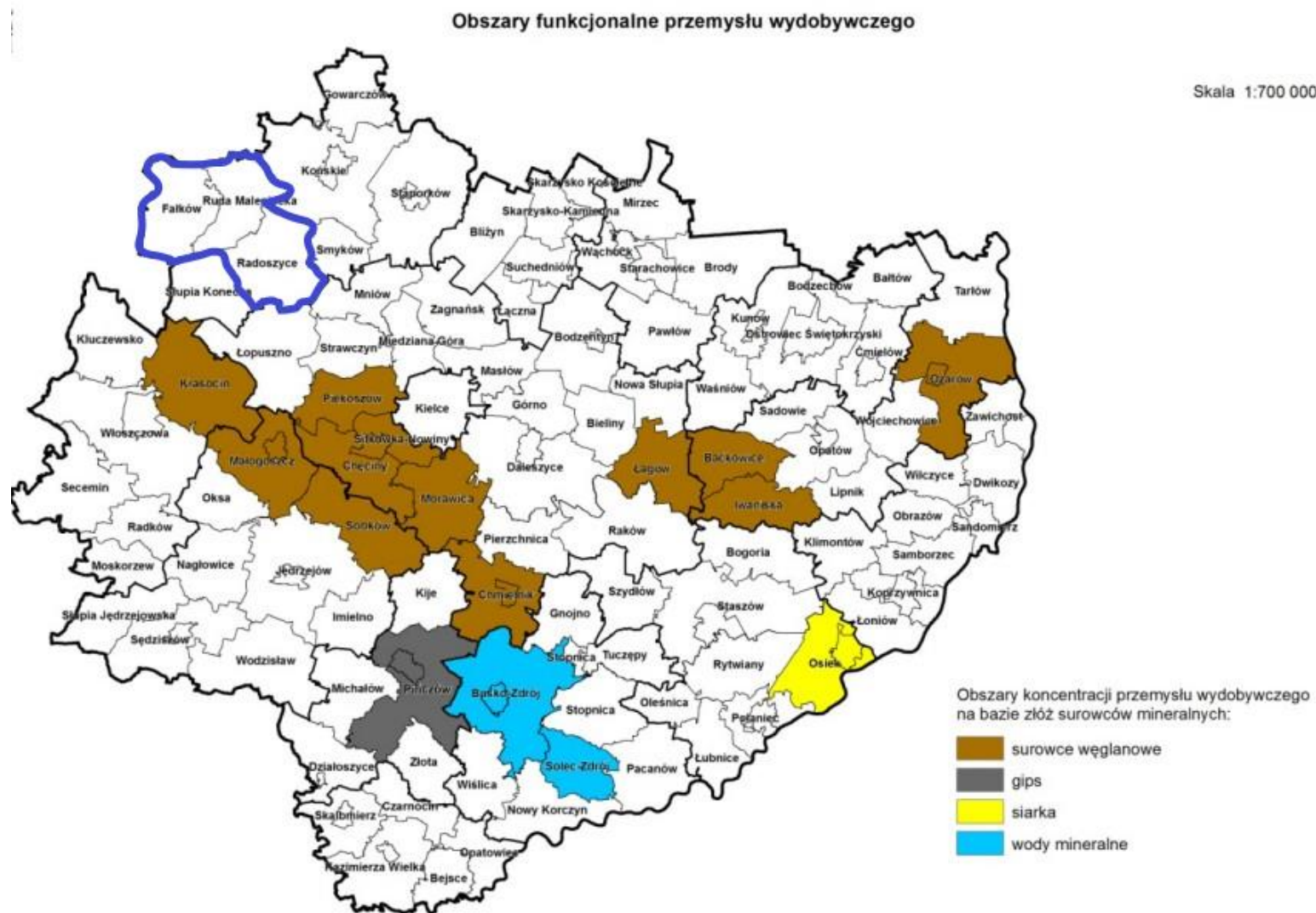
Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Mapa 13. Gminy wykazujące największą dynamikę rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarczych w Województwie Świętokrzyskim

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego
Mapa 14. Obszary funkcjonalne przemysłu wydobywczego w Województwie Świętokrzyskim

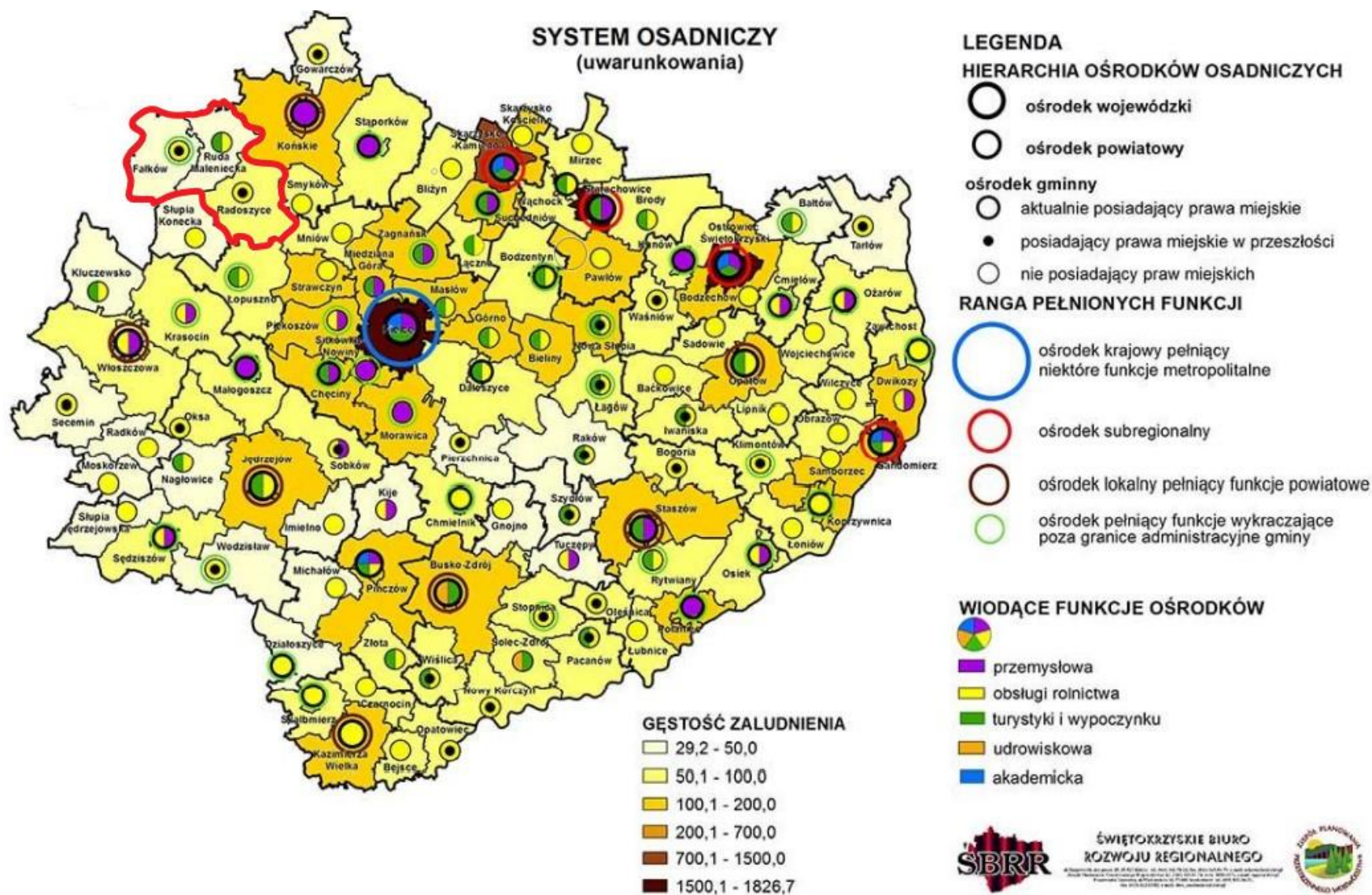
Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

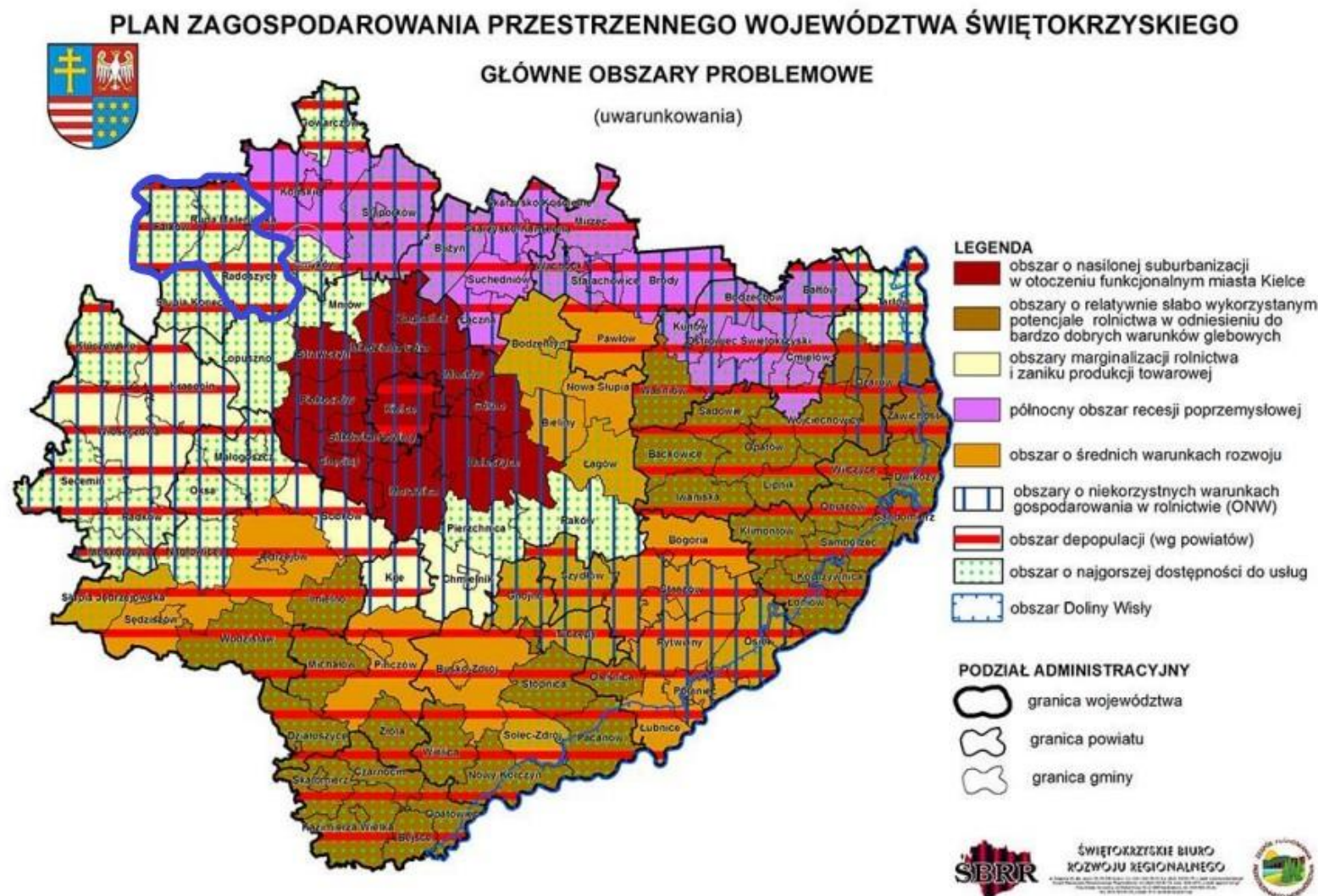
Mapa 15. Regionalny System osadnictwa - kierunki rozwoju

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 16. Główne obszary problemowe wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

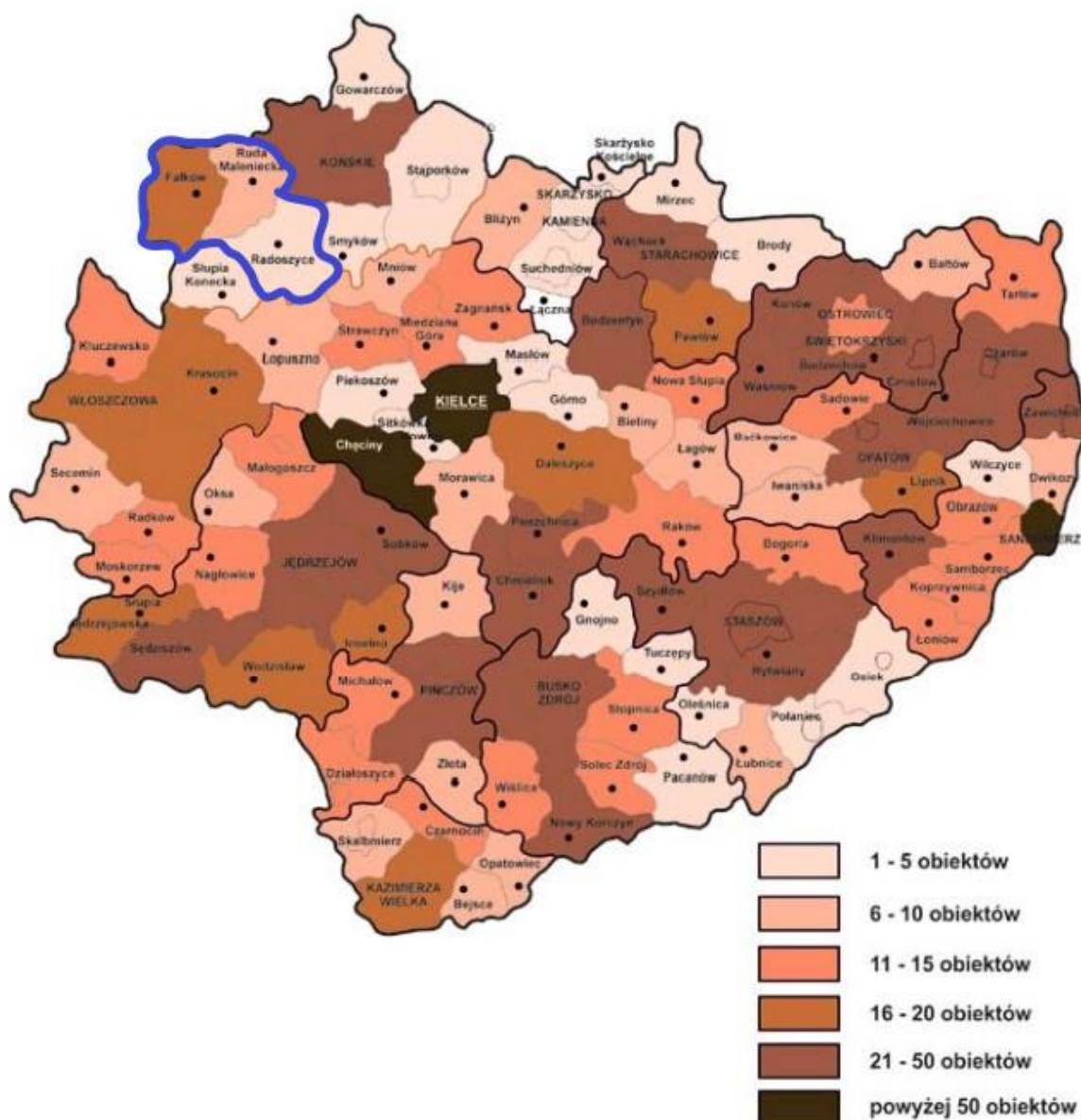

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Jedną z dziedzin wspomagających rozwój obszaru partnerstwa jest **działalność turystyczna**, która obecnie stanowi marginalny udział w gospodarce gmin objętych Strategią. Niewątpliwą atrakcją partnerstwa są liczne zabytki nieruchome (zob. mapę nr 17) czy stanowiska archeologiczne (mapa nr 18).

Mapa 17 Liczba zabytków nieruchomych w gminach województwa świętokrzyskiego

*Liczba zabytków nieruchomych w gminach województwa świętokrzyskiego
(stan na 31.12.2013 r.)*

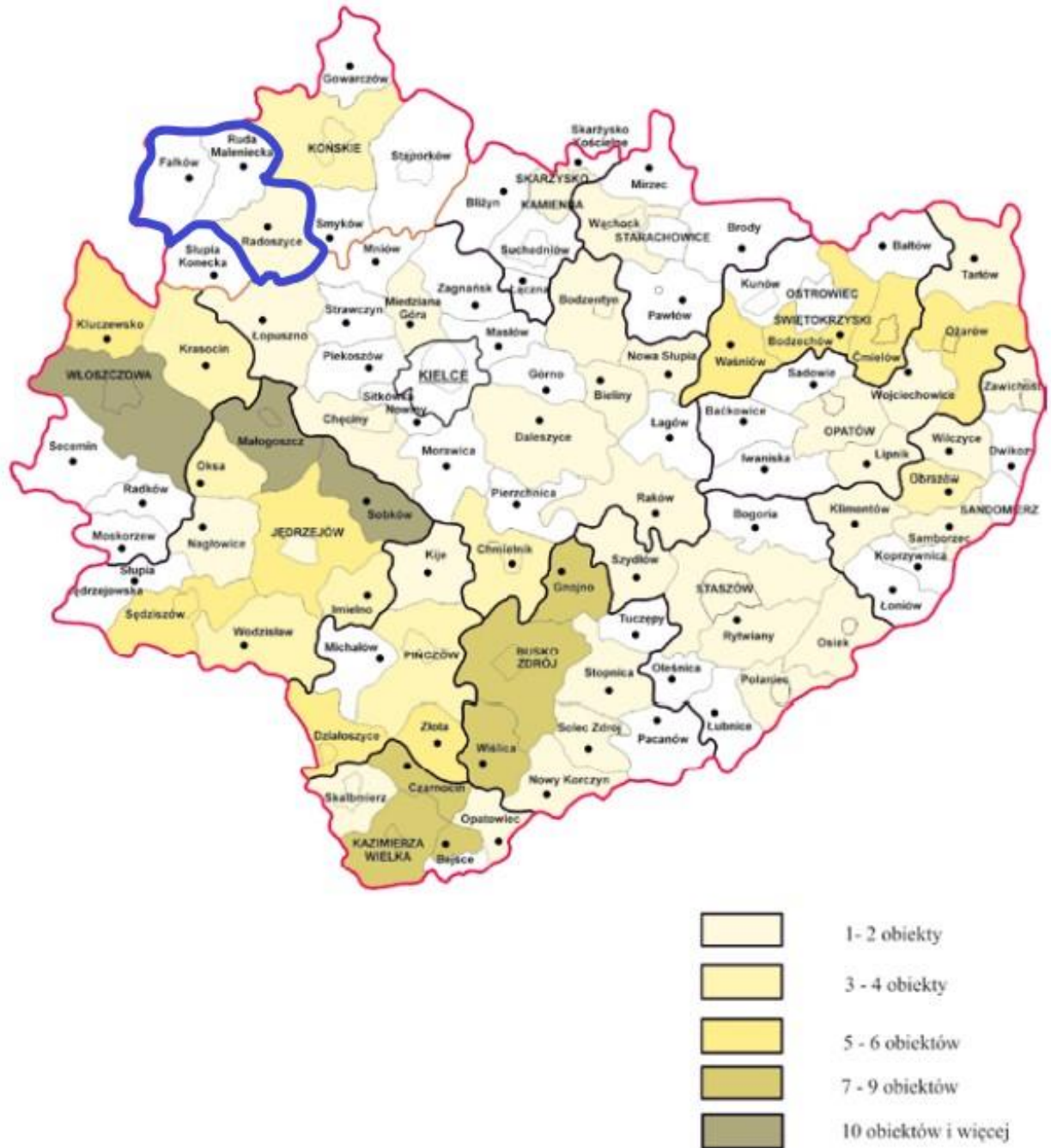

Opracowanie własne na podstawie danych
Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Mapa 18 Liczba zabytków archeologicznych w gminach Województwa
Świętokrzyskiego

*Liczba zabytków archeologicznych w gminach województwa świętokrzyskiego
(stan na 31.12.2013r)*

Opracowanie własne na podstawie danych
Wojewódzkiego Konservatora Zabytków

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

12 obiektów będących pod **ściłą ochroną konserwatorską** jest wpisanych **do rejestru dóbr kultury - w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach**, i są:

Tabela 12 Zabytki nieruchome wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach na obszarze objętym Strategią

Kościół, ich otoczenie, cmentarze, kapliczki		
A.10/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w Cermnie 1) murowany budynek kościoła; 2) murowany budynek kaplicy przedpogrzebowe	Gmina Fałków - miejscowość Cermno
A.493	Kościół parafialny p.w. Św. Piotra i Pawła;	Gmina Radoszyce - miasto Radoszyce
A.494/1-4	Zespół Kościoła Parafialnego w Lipie 1) kościół parafialny p.w. Św. Wawrzyńca; 2) teren cmentarza przykościelnego w granicach ogrodzenia, 3) ogrodzenie kościelne, murowane, wraz z bramami i furtkami; 4) dzwonnica murowana;	Gmina Ruda Maleniecka - miejscowość Lipa
A.497	Cmentarz wojenny 1914-1915 - teren cmentarza wojennego;	Gmina Ruda Maleniecka - Ruda Maleniecka
A.911/1-2	Zespół Kościoła Parafialnego w Fałkowie 1) kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy; 2) teren dawnego cmentarza w granicach ogrodzenia.	Gmina Fałków - miejscowość Fałków
A.938/1	Cmentarz żydowski założony w końcu XVIII w.	Gmina Radoszyce - miasto Radoszyce
A.943	Cmentarz żydowski założony w końcu XVIII w.;	Gmina Radoszyce - miejscowość Wisy
oczekuje na nadanie nr rejestrowego	kapliczka drewniana p.w. Św. Jana Nepomucena	Gmina Fałków - miejscowość Starzechowice
Obiekty przemysłowe		
A.495/1-2	Zespół Zakładu Przemysłowego w Maleńcu: 1) dawny zakład przemysłowy; 2) układ wodny;	Gmina Ruda Maleniecka - miejscowość Maleniec
Zespoły zamkowe, dworskie, dworsko- parkowe, rezydencjonalne		
A.479/1-4	Zespół Dworski w Fałkowie 1) ruina dworu obronnego; 2) oficyna dworska; 3) gorzelnia (obecnie dwór); 4) pozostałości parku	Gmina Fałków - miejscowość Fałków
A.480/1-3	Zespół Dworski w miejscowości Skórnice 1) dawny dwór 2) spichlerz; 3) park	Gmina Fałków - miejscowość Skórnice
A.481	Park w miejscowości Starzechowice	Gmina Fałków - miejscowość Starzechowice
A.496/1-3	Zespół Dworski w Rudzie Malenieckiej: 1) dwór;	Gmina Ruda Maleniecka - Ruda Maleniecka

	2) kaplica p.w. Zwiastowania NMP i Św. Judy Tadeusza; 3) park	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rejestru Nieruchomych Województwa
Świętokrzyskiego

Wg danych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, z gmin objętych Strategią, najwięcej zabytków na swoim terenie posiada Gmina Fałków (6)³. Jeżeli chodzi o obiekty archeologiczne (mapa nr 18) posiada je jedynie Gmina Radoszyce, zaś gminy Fałków i Ruda Maleniecka nie dysponują takimi zasobami.

W/w zabytki nieruchome oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe mogą być ważnym zasobem dla tworzenia oferty pobytowej dla różnych grup turystów. Wg „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” z gmin objętych Strategią ośrodkiem predysponowanym do rozwoju turystyczno-rekreacyjnego jest Gmina Ruda Maleniecka (zob. mapa nr 19) i to przez jej teren przebiega główny korytarz turystyczny o zwiększonym standardzie zagospodarowania przestrzeni turystycznej. To na jej terenie w miejscowości Maleniec znajduje Zespół Zakładu Przemysłowego – wybitny zabytek o znaczeniu krajowym (mapa nr 20).

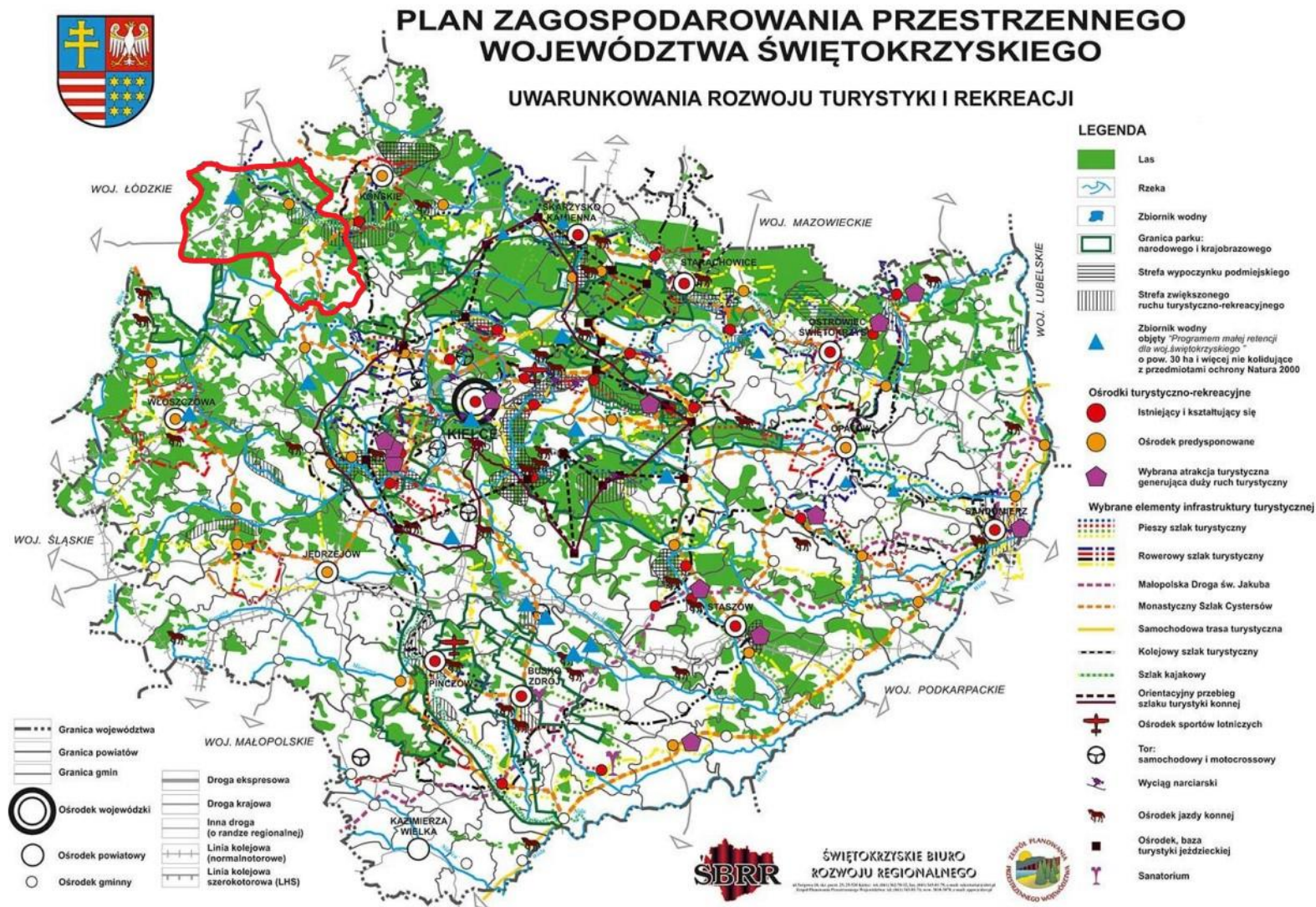
Budowa spójnej oferty turystycznej obszaru objętego Strategią wymaga zacieśnienia współpracy pomiędzy samorządami, a także przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi na rzecz stworzenia **spójnego produktu turystycznego**. Powinien on **wykorzystywać lokalny potencjał przyrodniczy i kulturowy i być komplementarny** do wyżej wymienionych lokalnych atrakcji turystycznych.

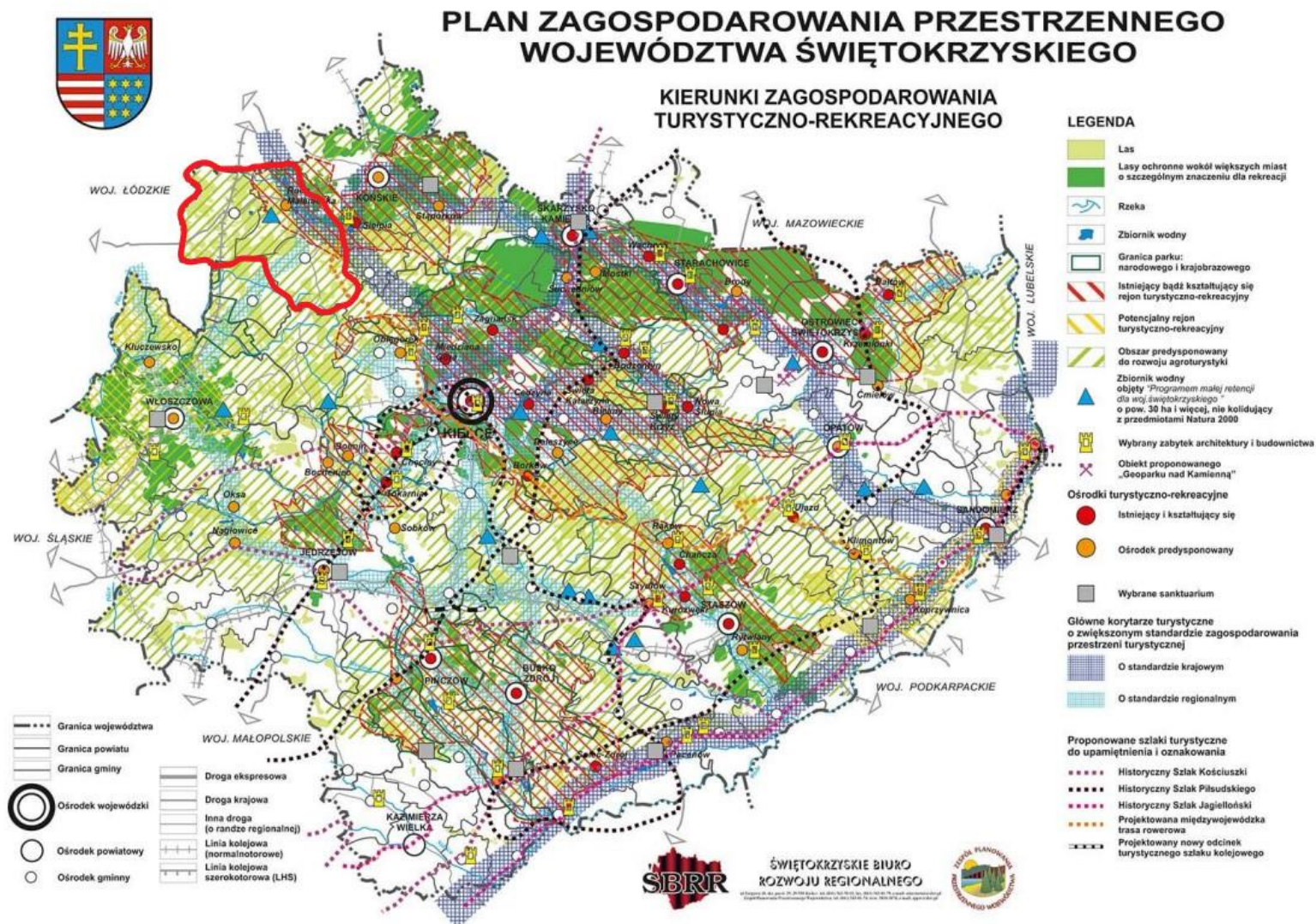
³ Gmina Ruda Maleniecka 4 zabytki, Gmina Radoszyce – 3 obiekty zabytkowe.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 19. Kierunki zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

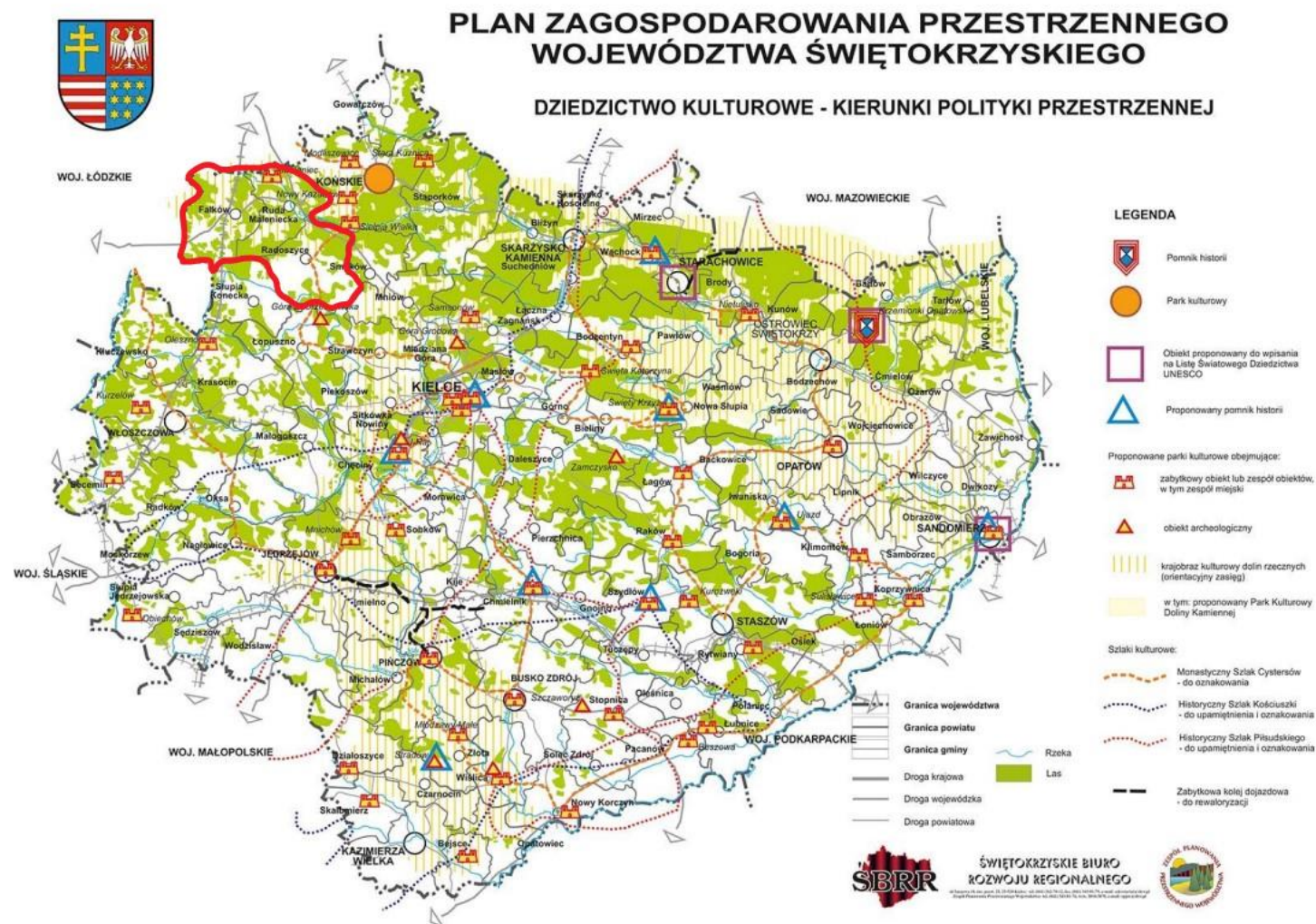
Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

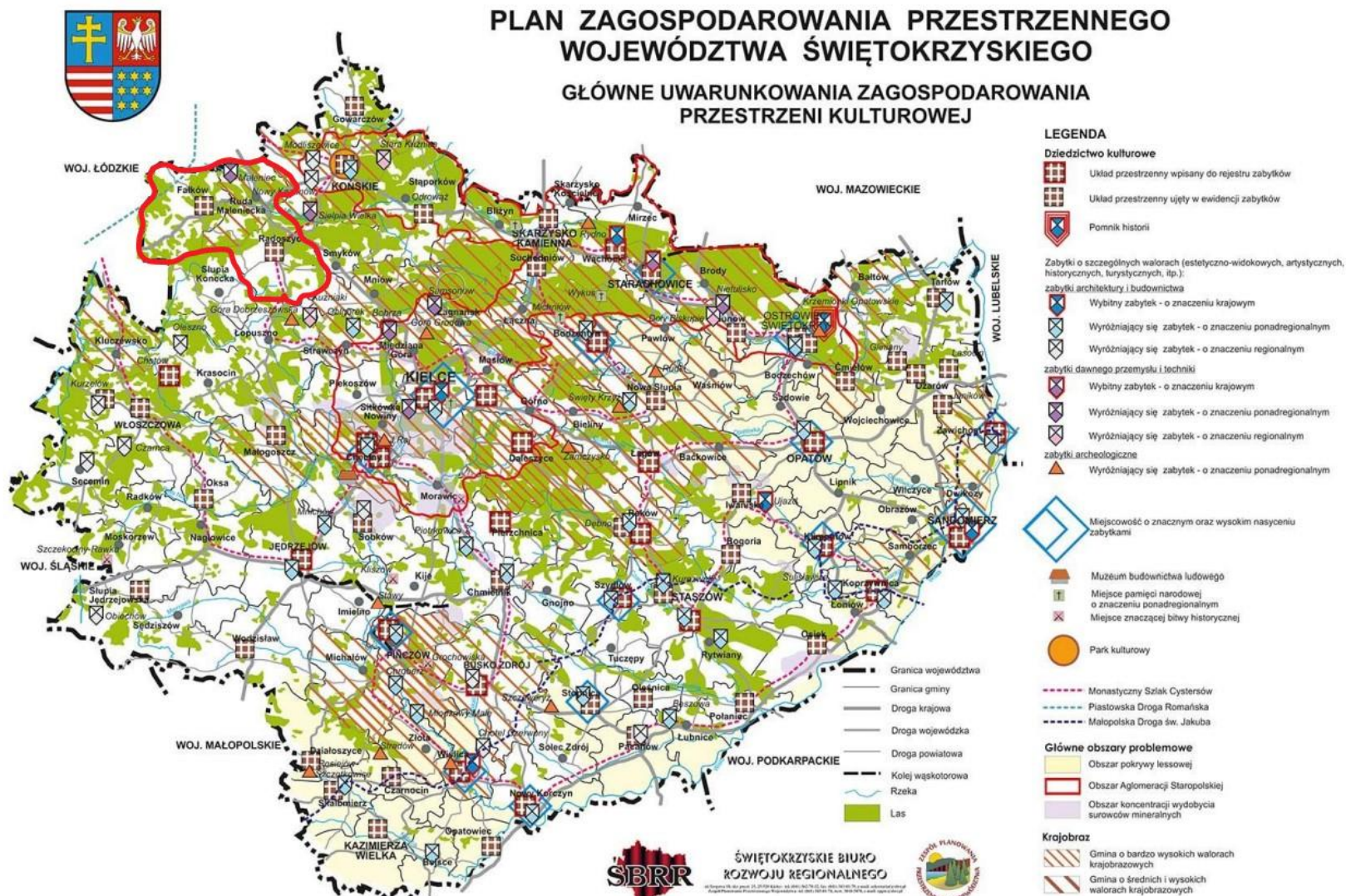
Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 20 Dziedzictwo kulturowe – kierunki polityki przestrzennej województwa

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

W zakresie regionów fizycznogeograficznych obszar partnerstwa zlokalizowany jest w ramach Wyżyny Małopolskiej, mezoregion 342.12 Wzgórza Opoczyńskie (mapa nr 21). Cały obszar cechuje się również **dużą powierzchnią terenów prawnie chronionych** (zob. mapę nr 22 oraz poniższą tabelę).

Tabela 13 Obszary chronione na terenie gmin objętych Strategią

REZERWATY PRZYRODY W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM	Powierzchnia obszaru [w ha]	Gmina
Piekielko Szkuckie	2,71	Ruda Maleniecka

PARKI KRAJOBRAZOWE W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM	Powierzchnia obszaru [w ha]	Gminy w granicach parku	Otulina parku
Przedborski Park Krajobrazowy	9165,1 na terenie woj. Świętokrzyskiego	część gmin: Kluczewsko, Krasocin, Fałków , Słupia, Łopuszno	Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM	Powierzchnia obszaru [w ha]	Gminy w granicach obszaru
Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu	13 044	części gmin: Kluczewsko, Krasocin, Fałków , Słupia, Łopuszno
Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu	98 287	Radoszyce, Ruda Maleniecka , Smyków oraz część obszarów gmin: Bliżyn, Końskie, Krasocin, Małogoszcz, Mniów, Łopuszno, Słupia Konecka, Piekoszów, Strawczyn, Stąporków

OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY SIEDLISK NATURA 2000	Nazwa gminy	Powierzchnia na terenie danej gminy	% Obszaru
Dolina Czarnej PLH260015	Fałków	132,84	2,30%
	Radoszyce	566,35	9,80%
	Ruda Maleniecka	1350,61	23,36%
	Razem gminy objęte Strategią	2049,8	35,46%
	Całkowita powierzchnia obszaru	5780,6	x
Ostoja Pomorzany PLH260030	Ruda Maleniecka	8,38	0,92%
	Całkowita powierzchnia obszaru	906	x

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Nr w rejestrze RDOŚ	Nazwa użytku ekologicznego	Powierzchnia obszaru [w ha]	Gmina (obręb ewidencyjny)
51.	Bagno	0,58	Fałków (Fałków)
52.	Bagno	0,36	Ruda Maleniecka (Młotkowice)
53.	Bagno	1,03	Fałków (Fałków)
54.	Bagno	0,98	Fałków (Fałków)
68.	Podlesie - Piszcząca	brak w akcie prawnym	Radoszyce (Radoszyce)
69.	Cieklińsko - Sokotówka	brak w akcie prawnym	Radoszyce (Jacentów)
70.	Zychy	brak w akcie prawnym	Radoszyce (Zychy)
71.	Bagno	0,42	Fałków (Zbójno)
72.	Bagna	6,88	Fałków (Zbójno)
73.	Bagna	0,75	Fałków (Zbójno)
74.	Bagno	1,59	Fałków (Zbójno)
75.	Bagna	13,96	Fałków (Zbójno)
76.	Bagno	5,35	Ruda Maleniecka (Młotkowice)
77.	Bagno	0,32	Fałków (Sulborowice)
78.	Bagno	0,31	Fałków (Sulborowice)
79.	Bagno	0,9	Fałków (Sulborowice)
80.	Bagno	0,59	Fałków (Sulborowice)
81.	Bagna	3,8	Fałków (Skórnice)
82.	Bagno	5,92	Fałków (Skórnice)
83.	Bagno	0,29	Fałków (Skórnice)
84.	Bagno	0,22	Fałków (Skórnice)
85.	Bagno	0,47	Fałków (Skórnice)
86.	Bagno	6,43	Fałków (Skórnice)
87.	Bagno	0,8	Fałków (Wola Szkucka)
88.	Bagno	0,26	Fałków (Wola Szkucka)
89.	Bagno	0,4	Fałków (Wola Szkucka)

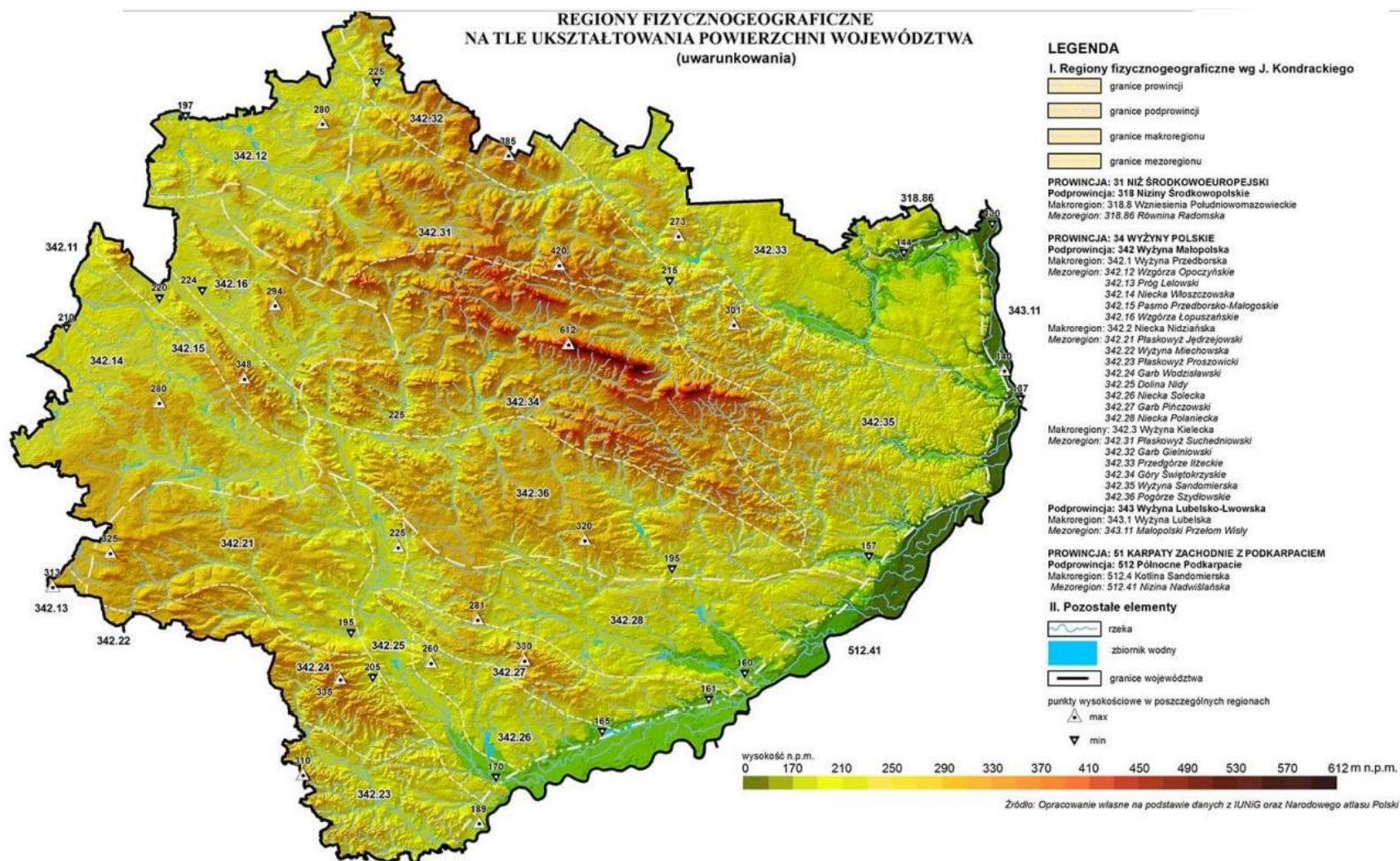
Nr w rejestrze RDOŚ	Nazwa stanowiska dokumentacyjnego	Powierzchnia obszaru [w ha]	Gmina (obręb ewidencyjny)
17.	Żwirownia w Księżym Lesie	0,01	Gmina Ruda Maleniecka/ Lipa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ

<http://bip.kielce.rdos.gov.pl/rejestry-i-wykazy-form-ochrony-przyrody>

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 21 Regiony fizycznogeograficzne na tle ukształtowania powierzchni województwa

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Mapa 22 Obszary chronione na obszarach gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka

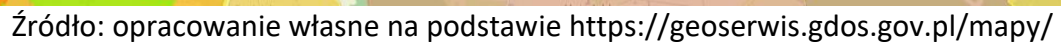

Tabela 14 Powierzchnia obszarów NATURA 2000 do powierzchni gmin objętych Strategią

Gmina	Obszar NATURA 2000	% powierzchni gminy
Fałków	132,84	1,01%
Radoszyce	566,35	3,88%

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Ruda Maleniecka	1358,99	12,35%
Razem	2 058,18	5,30%

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie – obszary chronione:

- wszystkie gminy objętych Strategią posiada na swoim terenie obszary **NATURA 2000** i obejmują one **łącznie 5,3% obszaru objętego Strategią**,
  - ✓ **Dolina Czarnej PLH260015**– 2049,8 ha tj. 35,46% całego obszaru obejmują fragmenty gmin objętych Strategią;
  - ✓ **Ostoja Pomorzany PLH260030**– 8,38 ha (fragment Gminy Ruda Maleniecka obejmuje 0,92 % powierzchni przedmiotowego obszaru NATURA 2000),
- gminy Radoszyce i Ruda Malenicka są **w całości** objęte **Konecko-Łopuszniańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu**, zaś fragmenty **Gminy Fałków** obejmują **Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu**,
- na terenie Gminy Ruda Maleniecka zlokalizowane są także:
  - ✓ rezerwat przyrody „Piekietko Szkuckie”,
  - ✓ stanowisko dokumentacyjne - Żwirownia w Księżym Lesie.
- aż 21 użytków ekologicznych zlokalizowanych jest na terenie Gminy Fałków (4 w Gminie Radoszyce oraz 2 na obszarze Gminy Ruda Maleniecka).

GOSPODARKA WODNA/ PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM SUSZY

Warto w kontekście ochrony obszarów chronionych zwrócić uwagę na to jak główne obszary problemowe w kontekście gmin objętych Strategią definiuje „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” (mapa nr 23):

- część gmin objętych Strategią jest na obszarach deficytowych w wodę,
- na terenie gmin Ruda Maleniecka i Radoszyce istnieje ryzyko powodziowe.

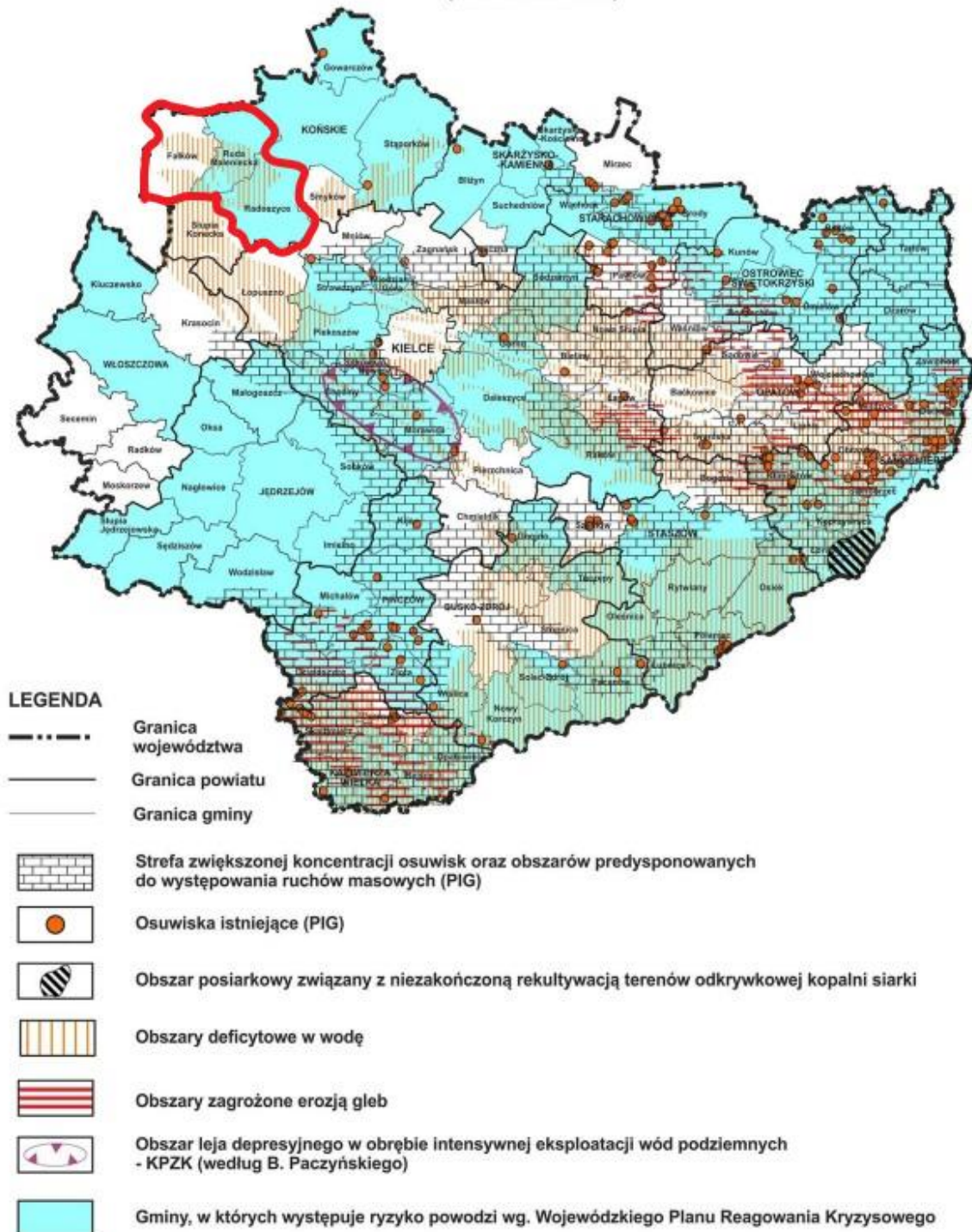
Problem suszy będzie wyzwaniem dla całego regionu, stąd wymagana jest koordynacja działań służb odpowiedzialnych za zarządzanie wodami, aby zapewnić dostęp do wody nie tylko dla celów bytowych, ale i zabezpieczyć potrzeby rolnictwa w tym zakresie.

Mapa 23 Główne obszary problemowe w zakresie środowiska naturalnego

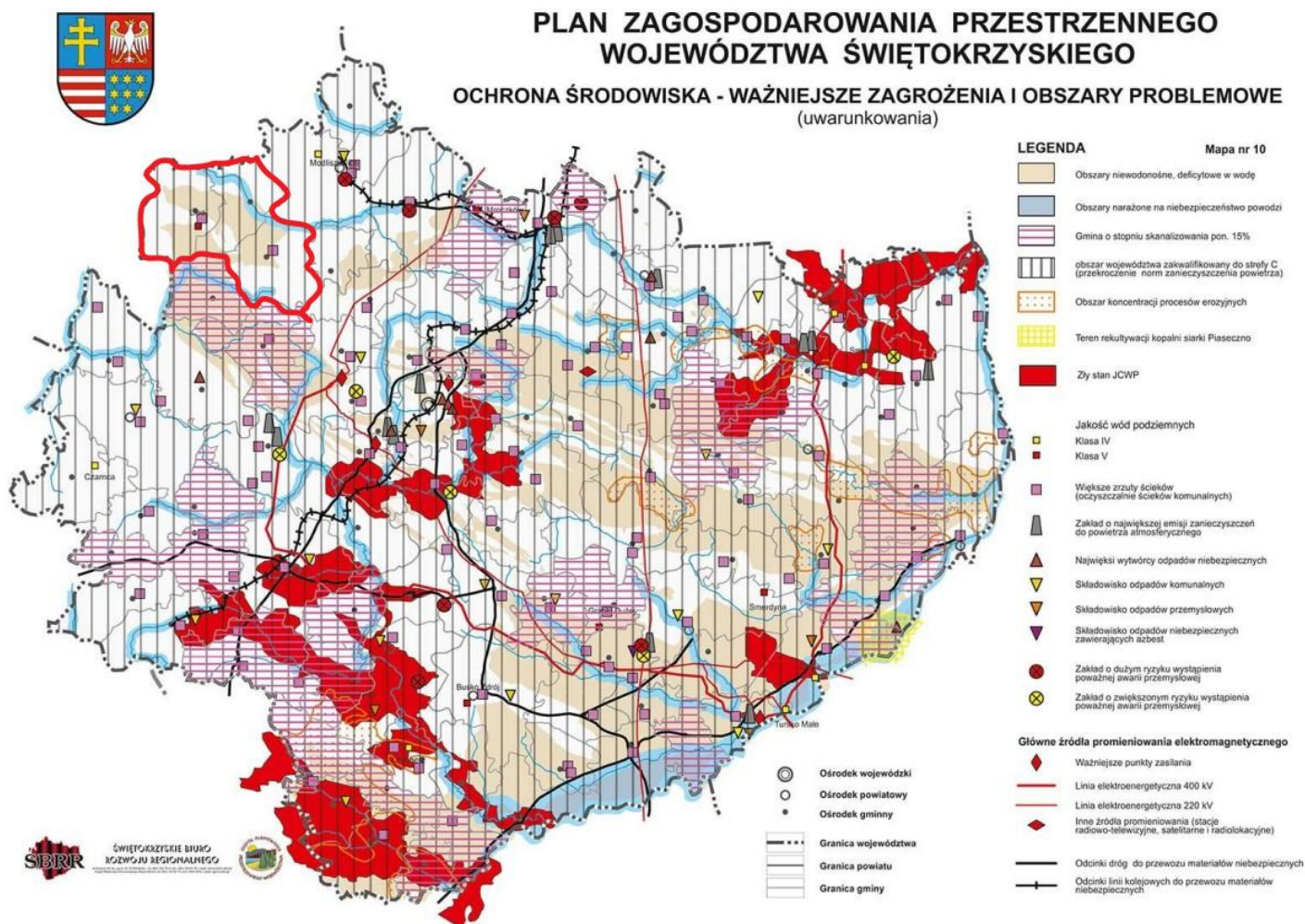
PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Główne obszary problemowe z zakresu środowiska przyrodniczego
(uwarunkowania)

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Mapa 24 Ochrona środowiska – ważniejsze zagrożenia i obszary problemowe w Województwie Świętokrzyskim

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

W trakcie formułowania Strategii – liderzy lokalni zwracali uwagę, iż rosnące zużycie wody do celów bytowych i gospodarczych oraz obserwowane zmiany klimatyczne powodują konieczność przemodelowania podejścia do zarządzania wodą na poziomie lokalnym.

Strategia zakłada z jednej strony - realizację inwestycji służących bardziej efektywnemu korzystaniu z wody (zwiększenie możliwości retencyjnych oraz wykorzystanie wód powierzchniowych do celów gospodarczych). Drugim elementem jest budowa sieci kanalizacyjnej oraz wyposażenie gospodarstw domowych w instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, gdzie względy ekonomiczne nie pozwalają na budowę zbiorczych systemów kanalizacyjnych.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 25 Kierunki zagospodarowania gospodarki wodnej w Województwie Świętokrzyskim

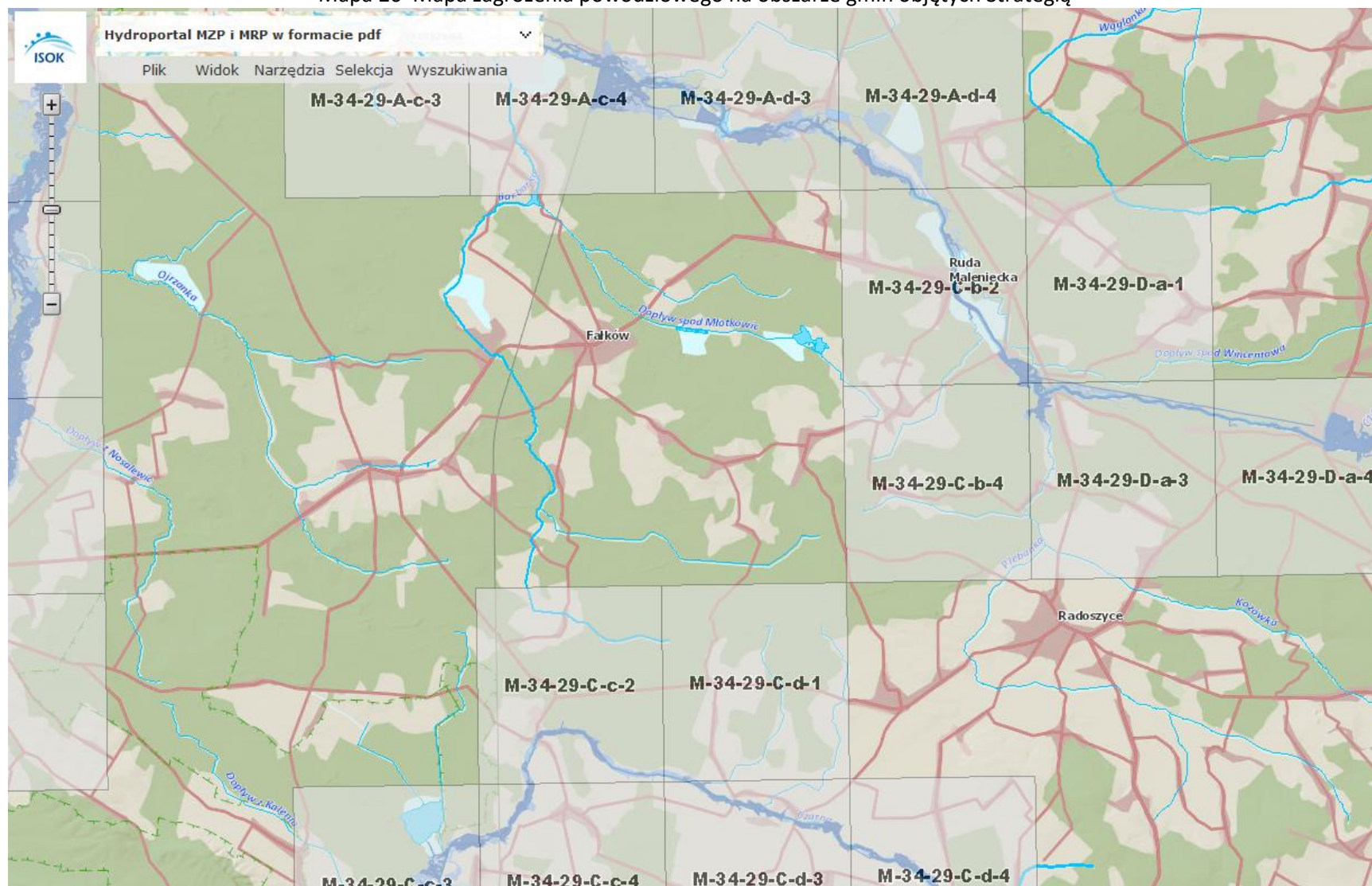
Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 26 Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze gmin objętych Strategią

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl>

Obszar partnerstwa jest bardzo dobrze wyposażony w infrastrukturę wodociągową (blisko 100% zwodociągowania) na tle innych gmin w regionie świętokrzyskim, ale **prawdziwym wyzwaniem jest gospodarka ściekowa** (tu najlepiej wypada Gmina Fałków z 74% skanalizowaniem). Istotnym czynnikiem wpływającym na ten stan rzeczy jest rozproszona sieć osadnicza, natomiast alternatywą może być wspieranie gospodarstw domowych w przydomowe oczyszczalnie. Odpowiednia **gospodarka ściekowa jest warunkiem poprawy czystości wód, ale również ochrony cennego zasobu, jakim są gleby.**

Tabela 15 Informacje nt. infrastruktury wod-kan na terenie gmin objętych Strategią

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Fałków	Gmina Radoszyce	Gmina Ruda Maleniecka
1.	Długość sieci wodociągowej [w km]	109,4	150	75,6
2.	% zwodociągowania gminy	100,00%	100,00%	95,00%
3.	Liczba stacji uzdatniania wody [w szt.]	0	1	1
4.	Liczba ujęć wody [w szt.]	1	6	2
5.	Długość sieci kanalizacyjnej [w km]	55,5	45,2	20,16
6.	% skanalizowania gminy na dzień wypełnienia danych	74,00%	44,52%	20,00%
7.	Liczba oczyszczalni ścieków [w szt.]	1	1	1

Źródło: dane Urzędów Gmin i Miasta

Tabela 16 Procent mieszkańców gmin objętych porozumieniem korzystających z infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej na koniec 2019

Korzystający z instalacji w %	Gmina Fałków	Gmina Radoszyce	Gmina Ruda Maleniecka
Wodociągowej	84,2	85,9	87,7
Kanalizacyjnej	58,5	31,6	14,2
Gazowej	0,3	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Problemem w kontekście gospodarki ściekowej jest **bardzo niska** (i stale zmniejszająca się) **gęstość zaludnienia** (średnia dla całego obszaru objętego Strategią wynosi zaledwie **41 osób/km²**, a dla gmin Ruda Maleniecka i Fałków wynosi odpowiednio **27 i 32 os./ km²**). Przy obserwowanych trendach demograficznych stanowi to niewątpliwe **wyzwanie w kontekście zapewnienia dostępu do usług publicznych oraz efektywności ekonomicznej zarówno publicznych jak i komercyjnych inwestycji.**

Tabela 17 Gęstość zaludnienia na obszarach gmin objętych Strategią

Wyszczególnienie	FAŁKÓW	RADOSZYCE	RUDA MALENIECKA

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Powierzchnia gminy [w km ²]	132,1	146,7	110
Gęstość zaludnienia [osoby/km ²]	32,76	60,37	27,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zmniejszająca się liczba mieszkańców może jeszcze pogłębiać te trudności, jeśli nowe inwestycje mieszkaniowe nie będą realizowane w większych miejscowościach lub w ramach istniejących jednostek osadniczych (zagęszczanie zabudowy). W warunkach rozproszonego osadnictwa **narzędziem usprawniającym dostęp do niektórych usług mogą być e-usługi**, pod warunkiem zapewnienia dobrej jakości internetu oraz wzmacniania kompetencji cyfrowych mieszkańców i pracowników jednostek publicznych - gmin objętych *Strategią*. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym racjonalizacji systemu dostarczania usług publicznych może być **planowanie ich rozwoju w układzie całego partnerstwa, a nie poszczególnych gmin.**

Jakość powietrza na terenie porozumienia jest generalnie dobra. Jednak przekroczenia benzo(a)pirenu wskazują na **problem niskiej emisji, którego źródłem jest w głównej mierze sektor gospodarstw domowych**. Dążenie do poprawy jakości powietrza, a także trendy związane z korzystaniem z energii (większa konsumpcja przy rosnących cenach) oznacza zatem **konieczność wymiany źródeł ciepła oraz inwestycji pozwalających na oszczędzanie energii**. Czynnikiem sprzyjającym czystości powietrza może być ograniczanie transportu prywatnego dzięki budowie sieci bezpiecznych dróg rowerowych i rozwijaniu transportu publicznego. Należy zaznaczyć, że obecnie mieszkańcy przemieszczają się głównie prywatnymi środkami transportu.

Na zakończenie podsumowania diagnozy warto również wspomnieć o 3 aspektach:

1. obszar objęty *Strategią* nie ma jakiegoś szczególnego znaczenia w zakresie obronności – na terenie gmin znajdują się drogi do przewozu materiałów niebezpiecznych (mapa nr 27), co jest szczególnie istotnie w związku ze wzrostem ryzyka konfliktu zbrojnego w naszym regionie po agresji Rosji na Ukrainę;
2. na terenie gmin Fałków i Ruda Maleniecka występuje wysoka koncentracja problemów przestrzennych (6-8 problemów), zaś w Gminie Radoszyce - średnia (4-5 problemów) - mapa nr 28,

3. w zakresie energetyki (mapa nr 29) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego przewidywał:

- we fragmentach wszystkich gmin objętych Strategią są dobre warunki do rozwoju energii wiatrowej,
- na terenie gmin Fałków i Ruda Maleniecka przewiduje się budowę małych elektronów wodnych.

Mapa 27 Obrona i bezpieczeństwo (uwarunkowania) wg Planu Zagospodarowania
Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

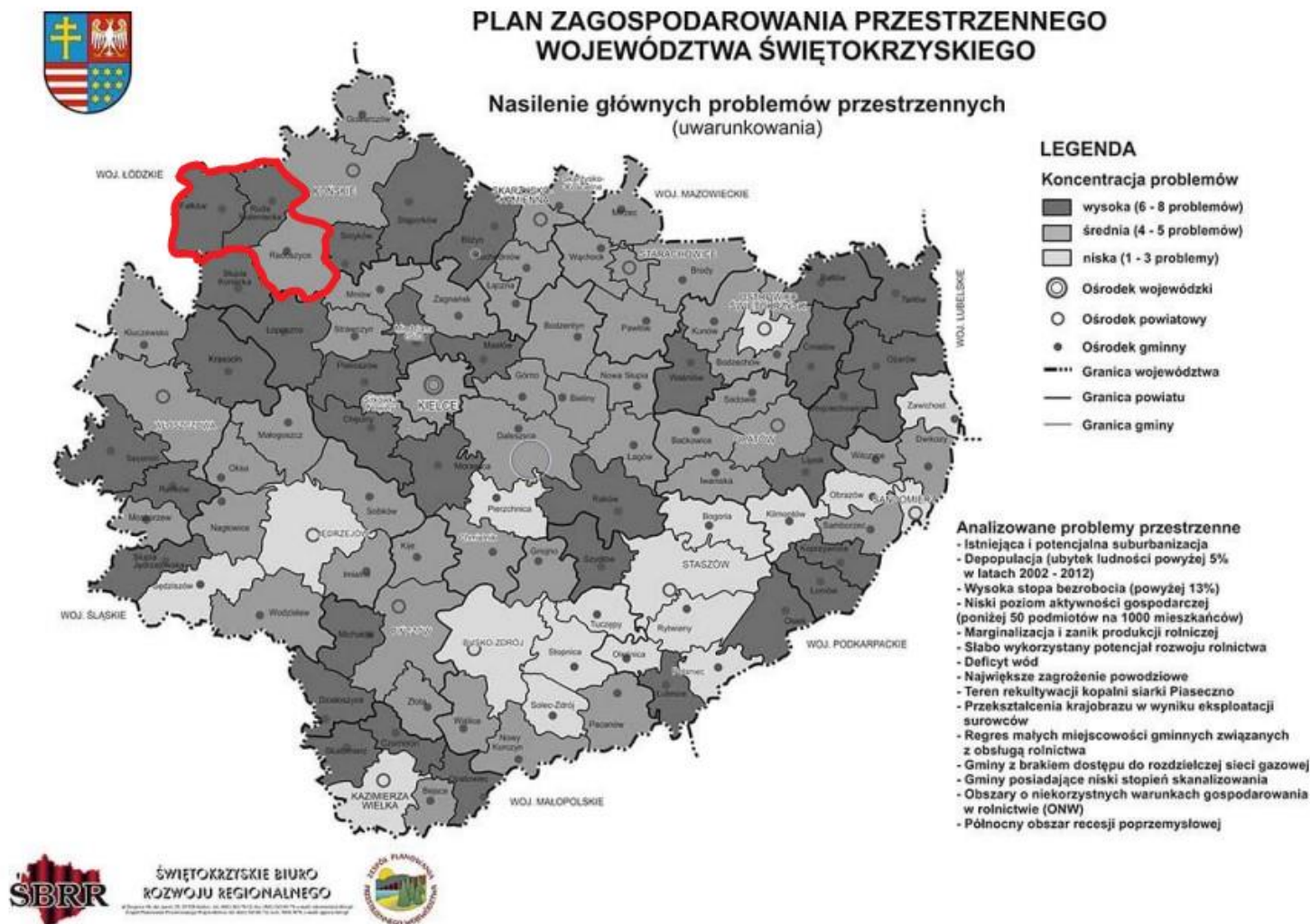
Obronność i bezpieczeństwo (uwarunkowania)

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 28. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – nasilenie głównych problemów przestrzennych

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 29. Kierunki rozwoju głównych elementów energetyki w Województwie Świętokrzyskim

UWARUNKOWANIA ROZWOJU GŁÓWNYCH ELEMENTÓW ENERGETYKI

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Kluczowe wyzwania

Do głównych wyzwań rozwojowych obszaru porozumienia należą:

- 1 podniesienie atrakcyjności zamieszkania na terenie gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka, szczególnie dla ludzi młodych (w wymiarze gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym);
- 2 bardziej efektywne wykorzystanie zasobów partnerstwa do generowania opłacalnych działalności gospodarczych;
- 3 zapewnienie dostępu do usług publicznych w warunkach obserwowanych zmian demograficznych (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa);
- 4 zachowanie i poprawa walorów środowiskowych istotnych z punktu widzenia życia mieszkańców, przedsiębiorców oraz rozwoju turystyki;
- 5 budowanie kultury współpracy (zamiast konkurencji) sprzyjającej podnoszeniu efektywności działań (w tym współpracy instytucjonalnej).

1.3 Gminy objęte Strategią w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+”

Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł. OSI są terytoriami, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian.

Jak wynika z poniższej tabeli:

- jedynie gminy Fałków i Ruda Maleniecka zostały ujęte w jednym OSI - gmin zagrożonych trwałą marginalizacją,
- Gmina Radoszyce w ogóle nie została ujęta w ramach OSI.

Tabela 18 Gminy objęte Strategią w ramach OSI ujętych w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+”

Nazwa OSI	Gminy zakwalifikowane do obszaru
obszar zagrożony trwałą marginalizacją	Fałków, Ruda Maleniecka

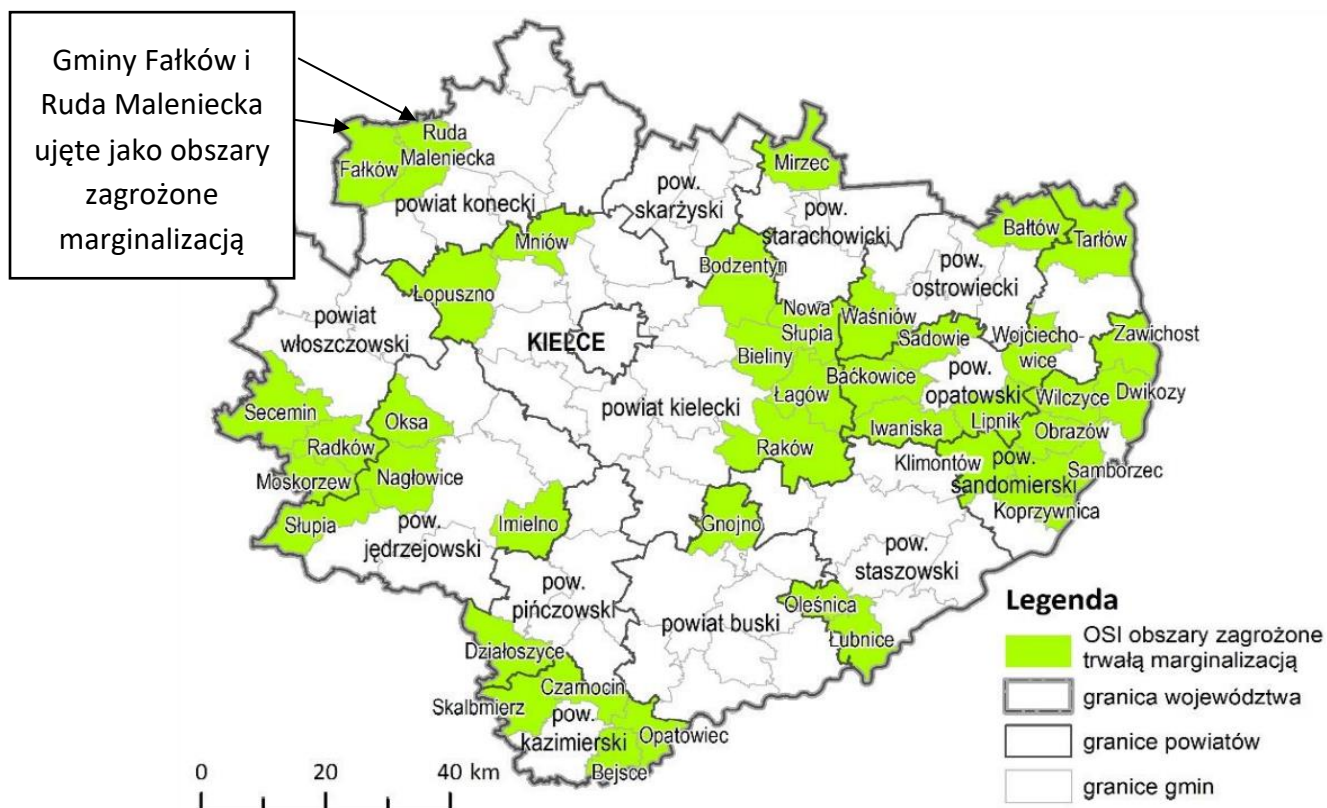
Nazwa gminy	OSI w których gmina jest ujęta
Fałków	obszar zagrożony trwałą marginalizacją
Ruda Maleniecka	obszar zagrożony trwałą marginalizacją
Radoszyce	brak gminy w OSI

Źródło: opracowanie własne

Obszar zagrożony trwałą marginalizacją

W ramach tego obszaru zakwalifikowane zostały gminy Fałków i Ruda Maleniecka.

Mapa 30. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ s. 60.

Co oznacza, iż na obszarze tych gmin zachodzi szybka depopulacja. OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją cechują się szczególnie trudną sytuacją społeczną:

- niemal co 10 jego mieszkańców korzysta z pomocy społecznej,
- wysoki poziom bezrobocia,
- niekorzystne warunki mieszkaniowe – blisko 30% mieszkań pozbawionych jest łazienek.

Obszar ten ma głównie charakter rolniczy, co implikuje niski poziom przedsiębiorczości.

Zakres planowanych działań w ramach OSI Obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją:

- rozwój funkcji turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe (w tym obiekt UNESCO i pomniki historii);
- rozwój inteligentnej specjalizacji regionu tj. nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa spożywczego, ze szczególnym uwzględnieniem sadownictwa i rolnictwa

ekologicznego, w tym poprawa jakości produktów rolnych poprzez wspieranie innowacyjności i usług sieciowych w zakresie wykorzystania produktów rolniczych;

- rozwój OSI jako obszaru srebrnej gospodarki (ang. silver economy) oraz smart villages;
- rozwój systemów oczyszczania ścieków i odpadów komunalnych;
- utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i zachowanie bioróżnorodności,
w tym siedlisk półnaturalnych;
- dostosowanie rolnictwa i gospodarki komunalnej do zmian klimatycznych;
- ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych (w tym architektury regionalnej);
- wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia;
- dywersyfikacja źródeł dochodu mieszkańców, w tym rolników;
- rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji;
- rozwój edukacji kulturalnej i turystycznej opartej na bazie dziedzictwa kulturowego regionu;
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w tym rozwój sieci telekomunikacyjnych;
- rozwój systemów transportu publicznego zapobiegających wykluczeniu transportowemu;
- likwidacja kolizyjnych skrzyżowań kolejowo -drogowych i budowa ścieżek rowerowych;
- tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych;
- budowa i rozwój partnerstw lokalnych.

2. Wizja i cele rozwojowe obszaru porozumienia

Część projekcyjna Strategii została wypracowana w trybie partycypacyjno-eksperckim. Formułując wizję i cele strategiczne wykorzystano podejście zintegrowane łączące i grupujące różne wątki i obszary wyzwań zidentyfikowanych w trakcie procesu.

Na ostateczny kształt wizji oraz celów wpłynęły:

- wyniki analizy danych społeczno-gospodarczych, które pokazały atuty obszaru, ale i istniejące luki i potrzeby interwencji,
- opinie mieszkańców na temat tego w jakim otoczeniu chcieliby żyć i jakie aspekty wymagają istotnych i pilnych zmian⁴;
- wnioski z dyskusji prowadzonych podczas spotkań strategicznych z Zespołem Operacyjnym, Radą Porozumienia oraz warsztatów z interesariuszami.

2.1 Wizja i misja

WIZJA

W wyniku przeprowadzonego procesu warsztatowego i podjętych **decyzji strategicznych** określona została wizja Partnerstwa w 2030 roku:

GMINY FAŁKÓW, RADOSZYCE I RUDA MALENIECKA ORAZ ICH INTERESARIUSZE (MIESZKAŃCY, PRZEDSIĘBIORCY, ORGANIZACJE POZARZĄDOWE) WYKORZYSTUJĄ SVOJE POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE (PÓŁNOC WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO I GRANICZENIE Z WOJEWÓDZTWEM ŁÓDZKIM), AKTYWNI WSPIERAJĄCYM LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW I TWORZĄCYM PRZYJAZNE WARUNKI DO ŻYCIA POPRZEZ INICJOWANIE I UCZESTNICTWO W RÓŻNYCH INICJATYWACH WZMACNIAJĄCYCH POTENCJAŁ OBSZARU.

MISJA partnerstwa czyli jego cel nadrzędny, stanowiący przyczynę zawarcia partnerstwa i niezmienny w całym okresie jego trwania, została oparta o kluczowe wartości, wokół których zawiązało się i chce działać partnerstwo.

---

⁴ Opinie te pochodziły z konsultacji społecznych „Diagnozy strategicznej” oraz projektu Strategii

Tworzenie warunków do pobudzania aktywności społeczno-obywatelskiej i gospodarczej mieszkańców obszaru gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka.

Odpowiedzią na zdefiniowaną wizję obszaru są: **cel strategiczny i trzy cele operacyjne**. W strategii rozwoju ponadlokalnego sformułowano jeden cel strategiczny i trzy cele operacyjne, które obejmują najistotniejsze potrzeby i oczekiwania interesariuszy w zakresie rozwoju gospodarczego obszaru, ochrony dziedzictwa kulturowego, gospodarki niskoemisyjnej i ochrony środowiska, wzmacniania „odporności” obszaru, jak również rozwoju kapitału ludzkiego i wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Cel strategiczny i cele operacyjne są wobec siebie **komplementarne**, dzięki czemu działania zaplanowane w ramach nich tworzą wspólną całość przyczyniającą się do rozwoju obszaru. W ramach celów operacyjnych przedstawiono główne działania, których realizacja będzie kluczowa dla osiągnięcia celu operacyjnego. Działania będą przekładały się na konkretne projekty realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty zainteresowane udziałem w realizacji strategii. Lista projektów może ulegać zmianie i powinna być ona aktualizowana jako wynik działań monitoringowych. Zdefiniowane cele dotyczą rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego, jako że obszary te wzajemnie się przenikają i jedynie wspólna ich realizacja może generować trwałe efekty rozwojowe. Zaprezentowane cele są opierają się o kilka podstawowych zasad prowadzenie polityk rozwojowych w tym przede wszystkim:

- zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego
- zasadę wielopoziomowego zarządzania
- zasadę współdziałania i partycypacji społecznej
- zasadę racjonalnego kształtowania przestrzeni.

2.2 Cele strategiczne

Wizja rozwoju będzie urzeczywistniana dzięki koncentracji na osiągnięciu celu strategicznego, który został sformułowany na podstawie zidentyfikowanych problemów i potencjałów.

Cel strategiczny

**Teren gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka to obszar
o ponadprzeciętnej aktywności gospodarczej optymalnie wykorzystujący
zasoby i walory naturalne**

KLUCZOWE WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO:

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru
Liczba ludności ogółem	osoba	Raz w roku
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 10tys. ludności	osoba	Raz w roku
Liczba turystów odwiedzających teren objęty Strategią	szt.	Raz w roku
Wpływy z podatku PIT	zł	Raz w roku
Liczba projektów partnerskich	szt.	Raz w roku

Cel strategiczny będą realizowały 3 cele operacyjne:

Cel operacyjny 1. Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców

Podstawowym problemem partnerstwa jest spadek liczby mieszkańców oraz szybko postępujące starzenie się społeczeństwa. Rodzi to nowe wyzwania i potrzeby w zakresie form i zakresu świadczonych usług społecznych (m.in. przez Ośrodki Pomocy Społecznej), a także przyszłości rynku pracy. Poza czynnikami gospodarczymi (miejsca pracy) istotnym czynnikiem zachęcającym ludzi młodych do pozostania na terenie partnerstwa jest dostęp do wysokiej jakości usług społecznych.

Kierunki działań:

- działania podnoszące jakość edukacji, w tym wyrównujące szanse edukacyjne dzieci i młodzieży;

- popularyzacja aktywnego stylu życia (urządzanie miejsc wypoczynku i aktywności społecznej, zwiększenie wykorzystania obiektów sportowych, popularyzacja zajęć rehabilitacyjnych dla osób pracujących oraz seniorów);
- budowa/modernizacja połączeń drogowych,
- koordynacja działań w zakresie kultury (poprawa oferty, tworzenie wspólnego kalendarza wydarzeń, wykorzystanie wydarzeń kulturalnych do tworzenia produktu turystycznego, wdrożenie regularnych spotkań osób zajmujących się kulturą w gminach w celu dokonywania uzgodnień i wymiany doświadczeń);
- stworzenie spójnego systemu wsparcia seniorów oraz ich aktywizacji społecznej i zawodowej;
- utworzenie żłobków gminnych,
- zwiększenie odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym,
- zwiększenie zasobu mieszkaniowego z przeznaczeniem na wynajem;
- modernizacja i przyspieszenie rozwoju usług świadczonych drogą elektroniczną oraz zwiększenie powszechności w korzystaniu z nich;
- tworzenie nowych sieciowych produktów turystycznych,
- modernizacja/budowa obiektów obiektów turystyczno-rekreacyjnych,
- organizacja wydarzeń sportowych/kulturalnych obejmujących wszystkie gminy objęte Strategią,
- wzrost liczby ludności korzystających z kanalizacji, sieci wodociągowej,
- rozwój III sektora (organizacji pozarządowych, Podmiotów Ekonomii Społecznej),
- lobbing na rzecz poprawy dostępności do internetu o wysokiej przepustowości i niezawodności, w tym rozbudowy sieci światłowodowych.

KLUCZOWE WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU OPERACYJNEGO nr 1:

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (3–5 lat)	%	Raz w roku
Odsetek dzieci w żłobkach (do 3 lat)	%	Raz w roku
Liczba wybudowanych/ zmodernizowanych połączeń drogowych	km	Raz w roku
Liczba nowych turystycznych produktów sieciowych	szt.	Raz w roku
Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów turystyczno-rekreacyjnych	szt.	Raz w roku

Liczba nowych sportowych/kulturalnych wydarzeń organizowanych na obszarze objętych Strategią	szt.	Raz w roku
Udział ludności korzystających z kanalizacji	%	Raz w roku
Udział ludności korzystających z wodociągu	%	Raz w roku
Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3- dwustronna interakcja	szt.	Raz w roku
Liczba nowoutworzonych organizacji pozarządowych	szt.	Raz w roku
Liczba wspartych organizacji pozarządowych	szt.	Raz w roku
Liczba nowoutworzonych podmiotów ekonomii społecznej	szt.	Raz w roku
Liczba inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe	szt.	Raz w roku

Cel operacyjny 2. Wsparcie przedsiębiorców i tworzenie warunków do powstawania atrakcyjnych miejsc pracy

Cel nr 2 powiązany jest z kluczowym problemem jakim jest niewystarczająca liczba wysokiej jakości miejsc pracy. Skutkuje to zmniejszaniem się liczby mieszkańców, w tym odpływem wielu młodych, aktywnych i kreatywnych osób.

Obszar partnerstwa pod względem gospodarczym charakteryzuje się:

- na terenie gmin wiejskich (Fałków, Ruda Maleniecka) oraz na obszarach wiejskich gminy miejsko-wiejskiej Radoszyce – przewagą niskodochodowego rolnictwa,
- niewielkim przemysłem (głównie drzewnym),
- ponad 95% firm działających na całym obszarze objętych Strategią to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób.

W/w determinanty będą w najbliższym okresie determinować charakter lokalnej gospodarki.

Kierunki działań:

- stworzenie warunków do integracji lokalnych przedsiębiorców, promowania ich działalności (cykliczne spotkania przedsiębiorców oraz władz lokalnych, stworzenie interaktywnej mapy firm);
- utworzenie inkubatora przedsiębiorczości,
- stworzenie spójnego produktu turystycznego łączącego aspekty historyczne, kulturowe i przyrodnicze oraz jego promocję,

- stworzenie systemu integracji producentów rolnych, przetwórców i dystrybutorów działających w branży rolno-spożywczej, z uwzględnieniem nowoczesnej wiedzy i technologii w poszczególnych elementach systemu;
- promowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży (współpraca władz lokalnych, przedsiębiorców i placówek edukacyjnych);
- stworzenie spójnej polityki inwestycyjnej, obejmującej urządzenie terenów inwestycyjnych, przygotowanie systemu zachęt oraz promocji oferty inwestycyjnej.

KLUCZOWE WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU OPERACYJNEGO nr 2:

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON	sztuka	Raz w roku
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	%	Raz w roku
Powierzchnia wspartych (przygotowanych) terenów inwestycyjnych	ha	Raz w roku
Liczba wspartych inkubatorów przedsiębiorczości	szt.	Raz w roku
Liczba podmiotów realizujących inwestycje na terenach inwestycyjnych	szt.	Raz w roku
Liczba opracowanych systemów promocji produktów lokalnych	szt.	Raz w roku
Długość ścieżek rowerowych [km]	km	Raz w roku

Cel operacyjny nr 3. Obszar gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka odporny na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia

Istotnym wyzwaniem obszaru partnerstwa jest utrzymanie wysokiej jakości środowiska, które jest ważnym aspektem w kontekście ochrony zdrowia mieszkańców, jakości surowców rolnych (jakość gleby, wód) oraz rozwoju turystyki (czystość rzek, bioróżnorodność, krajobraz). Głównymi problemami w tym kontekście jest jakość powietrza oraz (w przyszłości) zarządzanie zasobami wody (z uwagi na ich kurczenie się). Obszar partnerstwa odczuwa skutki zmian klimatycznych: niektóre tereny są zagrożone powodzią i podtopieniami, a jednocześnie na coraz większych terenach odczuwalne są skutki suszy rolniczej.

Działania w ramach celu będą bazowały na następujących atutach obszaru partnerstwa:

- generalnie czyste środowisko;
- gęsta sieć dróg lokalnych, ponadlokalnych i krajowych;
- świadomość władz lokalnych dotycząca konieczności podejmowania działań w reakcji na obserwowane zmiany klimatyczne;
- wyczulenie osób młodych na kwestie ochrony środowiska.

Kierunki działań:

- zwiększanie efektywności energetycznej budynków, popularyzacja wytwarzania i korzystania z energii ze źródeł odnawialnych;
- popularyzacja wykorzystania rowerów jako alternatywnego środka transportu dzięki rozwijaniu sieci ścieżek rowerowych;
- edukacja ekologiczna (zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży);
- zapewnienie dostaw wody dla celów bytowych oraz dla rolnictwa, w tym zwiększanie retencji;
- działania na rzecz usprawnienia gospodarki wodno-ściekowej,
- zacieśnienie współpracy na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego ze służbami właściwymi kompetencyjnie;
- poprawa bezpieczeństwa na drogach.

KLUCZOWE WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU OPERACYJNEGO nr 3:

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru
Liczba instalacji OZE w gospodarstwach domowych	szt.	Raz w roku
Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	szt.	Raz w roku
Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych na budynkach mieszkalnych osób prywatnych oraz budynkach użyteczności publicznej	%	Raz w roku
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków użyteczności publicznej	szt.	Raz w roku
Liczba wprowadzonych rozwiązań związanych z gospodarką cyrkularną	szt.	Raz w roku

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	Raz w roku
Ilość odbieranych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca (kg)	kg	Raz w roku
Redukcja emisji gazów cieplarnianych: szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO ²	Raz w roku

3. Wykaz przedsięwzięć realizujących cele Strategii

Proces definiowania projektów pozwolił przejść od fazy diagnostycznej (jakimi potencjałami dysponuje partnerstwo i z jakimi wyzwaniami musi się zmierzyć) do opisu ogólnych założeń projektów (jakie działania należy podjąć). Proces ten przeprowadzony został w kilku etapach:

1. Refleksja na temat problemów, potrzeb i potencjałów, która prowadzona była (głównie) w fazie diagnostycznej. Informacje w tym zakresie pozyskiwane były poprzez spotkania strategiczne z przedstawicielami samorządów oraz konsultacje *Diagnozy strategicznej*. Powyższe formy interakcji z mieszkańcami pozwoliły na określenie dziedzin wymagających podjęcia szczególnej interwencji oraz zidentyfikowanie konkretnych (choć jeszcze bardzo ogólnych) pomysłów realizacyjnych.

2. Zgłaszanie wstępnych propozycji projektowych przez członków Zespołu Operacyjnego. Wstępne propozycje formułowane były na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz wiedzy i doświadczenia członków Rady Porozumienia i Zespołu Operacyjnego.

3. Analiza i ocena wstępnych propozycji projektowych pod kątem zgodności z kryteriami oceny projektów strategicznych, a następnie propozycja dokonania uzupełnień i/lub grupowania w zintegrowane wiązki (konceptje projektowe);

Kryteria oceny projektu strategicznego:

- 1 czy projekt jest **partnerski** - tzn. realizowany **wspólnie** przez uczestników porozumienia lub wytwarzający wspólny rezultat dla całego Partnerstwa,
- 2 czy projekt jest **zintegrowany** - tzn. rozwiązuje **szerszy zakres** problemów, wykorzystując szerszy zakres potencjałów, odpowiadających na potrzeby różnych grup osób,
- 3 czy projekt **oddziałuje ponadlokalnie** - tzn. ma wpływ na rozwój **więcej niż jednej** gminy,
- 4 czy projekt jest zgodny z **celami strategicznymi** - tzn. czy projekt **wpisuje się** w cele strategiczne oraz łączy przynajmniej dwa z czterech **wymiarów** (gospodarczy, społeczny, środowiskowy, przestrzenny),

5 czy projekt jest **komplementarny** - tzn. wykazuje **powiązanie** z innymi projektami w ramach tworzonej *Strategii* (spójność) oraz innymi przesądzonymi projektami na obszarze partnerstwa

Kryteria dodatkowe projektu strategicznego - projekt powinien:

- poprawiać **jakość świadczonych usług** na obszarze więcej niż jednej gminy,
- przyczyniać się do **obniżenia kosztów** świadczenia usług publicznych lub **zwiększać przychody** gmin Partnerstwa,
- łączyć w sobie działania inwestycyjne i nieinwestycyjne (tzw. **twarde i miękkie**),
- łączyć w sobie **zróżnicowane zakresy przedmiotowe**.

4. Omówienie koncepcji projektowych z interesariuszami podczas spotkań strategicznych.

W wyniku dyskusji koncepcje projektowe podlegały uzupełnieniu, przeformułowaniu, pojawiły się również propozycje nowych projektów.

5. **Wstępne opracowanie przedsięwzięć** odbywało się w ramach Zespołu Operacyjnego i miało na celu ich rozwinięcie merytoryczne (celowość, potrzeba realizacji, oczekiwane rezultaty, możliwości zaangażowania poszczególnych partnerów). Na tym etapie dokonywano łączenia koncepcji projektowych oraz niewielkich modyfikacji pierwotnych założeń niektórych z nich. Etap ten znalazł odzwierciedlenie w liście potrzeb stanowiącej podsumowanie *Diagnozy strategicznej*.

6. **Ponowna ocena tak przygotowanych przedsięwzięć**, której efektem było pogrupowanie projektów strategicznych w podziale na cele operacyjne.

Projekty strategiczne

Projekty strategiczne to **kompleksowe działania mające na celu realizację założonych celów strategicznych**, kluczowe z punktu widzenia całego Partnerstwa i dotyczące szerokiego obszaru wyzwań. Kompletny zakres warunków (kryteriów) niezbędnych do spełnienia został opisany w poprzednim podrozdziale.

Warto jedynie dodać, że realizacja poszczególnych działań ujętych w *Strategii* będzie uwzględniać rozwiązania:

- sprzyjające ochronie środowiska, ograniczaniu wpływu zmian klimatu;
- usprawniające dostęp osobom z niepełnosprawnościami;
- zapewniające równy dostęp do efektów projektów różnym grupom społecznym.

Środowisko naturalne jest niewątpliwym jednym z głównych zasobów obszaru partnerstwa. Jego element - czyste powietrze - jest czynnikiem sprzyjającym dalszemu rozwijaniu oferty pobytowej dla turystów, może stanowić również jedną z ważniejszych zachęt do osiedlania się nowych mieszkańców. Zachodzące zmiany klimatyczne i przyjęte polityki w tym zakresie zachęcają do ograniczania strat energii oraz zapewnienia alternatywnych sposobów jej dostarczania, w tym na cele grzewcze.

W związku z planowanymi zadaniami związanymi z pracami termomodernizacyjnymi samorządy/ inwestorzy przed przystąpieniem do ich realizacji dokonają rozpoznania, czy w budynkach występują chronione gatunki zwierząt (ptaki/nietoperze). W przypadku stwierdzenia obecności takich gatunków prace będą prowadzone poza ich okresem lęgowo-rozrodczym. Jeżeli chronione gatunki będą występowały w rejonie prowadzenia prac, przed ich rozpoczęciem, może być konieczne uzyskanie zezwolenia, o którym mowa w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 142). Po zakończeniu prac w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki lub nietoperze, zostanie umożliwione im dalsze bytowanie lub zapewnione siedliska zastępcze. Realizując inwestycje związane z termomodernizacją budynków samorządy (przedsiębiorcy) będą uwzględniać art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody – wymóg ochrony ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki.

Tabela 19 Lista przedsięwzięć realizujących cele operacyjne strategii

L.p.	Projekt	Wstępny zakres projektu	Podmioty zaangażowane w realizację projektu	Potencjalni partnerzy
Cel operacyjny 1. Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców				
1.	Rozwój infrastruktury kulturalnej, edukacyjnej i sportowej na obszarze objętych Strategią	Zakres projektu obejmuje: 1 budowa i/lub przebudowa (rozbudowa) i/lub modernizacja budynków świetlic wiejskich i/lub strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych, 2 doposażenie świetlic wiejskich, 3 poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności itp. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością, 4 przebudowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) budynków szkół wraz z ich doposażeniem w niezbędne pomoce dydaktyczne, 5 modernizacja (remont) i doposażenie szkolnych kuchni w obiektach edukacyjnych, 6 budowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) budynków sal (hal) gimnastycznych, 7 budowa i/lub modernizacja boisk sportowych, 8 budowa i/lub modernizacja przedszkoli gminnych, 9 budowa (rozbudowa) i/lub modernizacja (remont) stadionów, zaplecza dla klubów sportowych, 10 budowa i/lub modernizacja żłobków/klubów dziecięcych.	wszystkie gminy objęte Strategią	szkoły, jednostki kultury, organizacje pozarządowe formalne i nieformalne

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

2.	Zajęcia dodatkowe szansą na poprawę wyników nauczania w szkołach na terenie partnerstwa	• projekty edukacyjne szkół obejmujące: -zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty, -organizacja dodatkowych zajęć dla uczniów, w tym zajęć konwersatoryjnych z języka obcego prowadzonych we współpracy międzynarodowej; -wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, -wsparcie w obszarze edukacji włączającej, -doradztwo zawodowe, -podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, -rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK). -działania szkoleniowo-doradcze dla dyrektorów i nauczycieli w zakresie zarządzania zmianą (pomoc w przeprowadzeniu diagnozy i opracowania planu działań dla zespołu nauczycielskiego); -szkolenia wzmacniające i uzupełniające kompetencje nauczycieli w zakresie rozumienia i organizacji procesu uczenia się i kształtowania wśród uczniów kompetencji kluczowych; - wdrożenie pracy z uczniem opartej na tutoring; - zakup niezbędnego wyposażenia informatycznego. • działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej: - wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży, - zatrudnienie psychologów dziecięcych, - prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów, - warsztaty i doradztwo dla rodziców, - szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych.	wszystkie gminy objęte Strategią	szkoły

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

3.	Rozwiązywanie problemów społecznych oraz wsparcie grup defaworyzowanych	Kierunki działań: • powstawanie oraz działalność świetlic środowiskowych – jako elementu pomocy rodzinom w codziennym funkcjonowaniu, • poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej itp. w urzędach gmin, obiektach kultury, szkołach, • rozwinięcie usług opiekuńczych świadczonych w systemie stacjonarnym (całodobowym i dziennym), mające na celu zapewnienie opieki dla osób potrzebujących, w tym osób wymagających okresowej pomocy, a także opiekunów osób z niepełnosprawnościami; • rozwinięcie oferty usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w miejscu zamieszkania oraz ułatwiających samodzielne funkcjonowanie w domu (usługi rehabilitacyjne i pielęgniarstwo świadczone w domu, zabezpieczenie potrzeb mobilności osób z niepełnosprawnością lub zależnych i ułatwienie w ten sposób aktywizacji społeczno-zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i kulturalnej); • rozszerzenie oferty wsparcia rodziny i kompetencji wychowawczych, • wsparcie dla seniorów: usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym; rozwinięcie sieci klubów seniora (także w ramach Senior+, Dzienny Dom Senior+) w celu aktywizacji osób starszych, zapewnienia integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałania marginalizacji społecznej oraz osamotnieniu osób starszych; posiłki z dowozem do domu, pomoc sąsiedzka, lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii; rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach. • usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osób biernie zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem: wsparcie psychologiczne, wsparcie zdrowotne, kursy, szkolenia i doradztwo zawodowe, staże zawodowe, inne wsparcie w podjęciu zatrudnienia. • utworzenie dziennej placówek wsparcia i opieki całodobowej, • rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspieranego, mieszkań socjalnych (najem socjalny).	wszystkie gminy objęte Strategią	ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

4.	Poprawa bezpieczeństwa na obszarze partnerstwa	Kierunki działań: • budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, • przebudowa i utwardzenie dróg dojazdowych do pól, • budowa i/lub przebudowa/modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych, • modernizacja oznakowania ulicznego, • budowa (przebudowa/rozbudowa) i/lub modernizacja kanalizacji burzowej, • zakup sprzętu i wyposażenia dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia.	wszystkie gminy objęte Strategią	ochotnicze straże pożarne, policja, powiatowe zarządy dróg, wojewódzki zarząd dróg, GDDKiA
5.	Zwiększenie jakości instytucjonalnej partnerstwa	Zakres projektu: • kształcenie kadr urzędniczych – organizacja szkoleń, warsztatów, wizyt studyjnych, • zwiększanie aktywności obywatelskiej i społecznej mieszkańców itp. stworzenie inkubatora organizacji pozarządowych, • organizacja Forum organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i rolników z obszaru gmin objętych Strategią, • partycypacyjny budżet obywatelski dla organizacji, szkół i jednostek kultury z terenu partnerstwa.	wszystkie gminy objęte Strategią	urzędy miast i gmin i ich jednostki, szkoły, jednostki kultury, organizacje pozarządowe formalne i nieformalne

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

6.	Wzmacnianie lokalnych potencjałów	Zakres projektu obejmuje: 1 stworzenie wspólnej marki dla wszystkich gmin porozumienia (produkty turystyczne, rolnictwo ekologiczne, wspólna oferta inwestycyjna), 2 zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne terenów wokół zbiorników wodnych, 3 wspólna promocja turystyczna (w tym kampania informacyjna; murale odnoszące się do historii danego miejsca; zakup food truck promującego lokalne produkty; billboardy informacyjne w miejscach o dużym ruchu, wspólna promocja na targach turystycznych, imprezach promocyjnych). 4 poprawa stanu zabytków, pomników i miejsc pamięci, 5 poprawa estetyki i funkcjonalności centrum gmin i poszczególnych miejscowości, 6 urządzenie terenów rekreacyjnych wraz z budową i/lub modernizacją placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych, 7 uporządkowanie, odnowienie i przystosowanie przestrzeni publicznych do pełnienia nowych funkcji, w tym rekreacyjnych i integracyjnych; 8 budowa i/lub modernizacja systemu ścieżek rowerowych wraz ze stacjami obsługi i wypożyczalnią rowerów, 9 budowa (rozbudowa, przebudowa) i/lub modernizacja infrastruktury dla ruchu niezmotywowanego – drogi i pasy rowerowe, strefy wolne od ruchu samochodowego, 10 wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych m.in. związanych z licznymi zabytkami zlokalizowanymi na terenie partnerstwa, 11 uzupełnienie szlaków turystycznych w niezbędną infrastrukturę (miejsca obsługi rowerzystów – wiaty do odpoczynku, punkty naprawy rowerów, wypożyczalnia rowerów, uzupełnienie nawierzchni szlaków rowerowych; wybudowanie platform/miejsc widokowych, wykonanie spójnego oznaczenia szlaków – tabliczki kierunkujące, tablice informacyjne); 12 budowa pola campingowego; 13 stworzenie wirtualnej mapy atrakcji turystycznych i szlaków turystycznych, 14 budowa/rozbudowa/przebudowa/modernizacja infrastruktury uzdrowiskowej	wszystkie gminy objęte Strategią	Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

7.	Kultura - spoivo partnerstwa	Zakres projektu: 1 organizacja jednej wspólnej imprezy promocyjno-integracyjnej – corocznego wydarzenia obejmującego rekonstrukcje historyczne, wystawy, gry terenowe i festiwal kulinarny, wykorzystujące historię obszaru, 2 organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, 3 organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych dla różnych grup wiekowych, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury zewnętrznej oraz obiektów sportowych, 4 zajęcia dodatkowe w przedszkolach wraz z wydłużeniem czasu ich otwarcia, 5 organizacja imprez o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i sportowym obejmująca wszystkie gminy z obszaru partnerstwa.	wszystkie gminy objęte Strategią	jednostki kultury, szkoły, organizacje pozarządowe formalne i nieformalne, Regionalna Organizacja Turystyczna
8.	Zwiększenie jakości służby zdrowia	Zakres projektu: -budowa (rozbudowa/przebudowa) i/lub modernizacja budynków POZ oraz zagospodarowanie terenów wokół budynków itp. parkingi, itp. -wyposażenie budynków POZ w nowoczesny sprzęt medyczny, -rozwój e-usług zdrowotnych – doposażenie POZ w sprzęt informatyczny (informatyzacja Ośrodków Zdrowia), -lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla seniorów, - realizacja programów profilaktyki zdrowotnej, - ułatwiony dostęp do wysokospecjalistycznej opieki medycznej.	wszystkie gminy objęte Strategią	przedsiębiorstwa prowadzące NZOZ
9.	E-usługi szansą na rozwój gmin objętych Strategią	Zakres projektu: - wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu, - wprowadzenie systemu Cyfrowy Urząd, wprowadzenie chmury danych, zwiększenie bezpieczeństwa danych poprzez wprowadzenie nowych technologii i urządzeń, zakup licencji i niezbędnego oprogramowania, wyposażenia, - rozbudowa internetu szerokopasmowego,	wszystkie gminy objęte Strategią	ośrodki zdrowia
Cel operacyjny nr 2. Wsparcie przedsiębiorców i tworzenie warunków do powstawania atrakcyjnych miejsc pracy				
1.	Stworzenie Centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora/inkubatora przedsiębiorczości	Wsparcie prawne, finansowe i organizacyjne przedsiębiorców m.in. w zakresie szkoleń, wyjazdów studyjnych, projektów dofinansowujących rozpoczęcie i/lub rozwój działalności gospodarczej	Gmina Radoszyce	przedsiębiorcy z obszaru objętego Strategią; gminy Fałków i Ruda Maleniecka

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

2.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych m.in. dojazd, sieć wodociągowa i kanalizacyjna	wszystkie gminy objęte Strategią	przedsiębiorcy z obszaru objętego Strategią; Specjalne Strefy Ekonomiczne
3.	Wsparcie przedsiębiorczości, rolnictwa i rynku pracy	Kierunki działań: • wsparcie działań rolników (rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy i inne działania w tym obszarze), budowa i/lub modernizacja placów handlowych, • wspólny system promocji produktów lokalnych, • promocja gospodarcza, • organizowanie szkoleń dla rolników, przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, • udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, • promowanie postaw przedsiębiorczości u dzieci i młodzieży, • projekty związane z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo, • tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych – pozyskiwanie inwestorów, • ochrona gleb itp. usuwanie odpadów pochodzących z działalności rolniczej • pozyskiwanie i sprzedaż terenów pod budownictwo jednorodzinne.	wszystkie gminy objęte Strategią	przedsiębiorcy, rolnicy z terenu gmin objętych Strategią
Cel operacyjny nr 3. Obszar gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka odporny na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia				
1.	Zwiększenie efektywności energetycznej oraz energii wytwarzanej z OZE	Zakres projektu obejmuje: 1 termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, 2 popularyzacji wykorzystania OZE (zarówno w jednostkach publicznych jak i gospodarstwach domowych) poprzez wsparcie inwestycji oraz działania szkoleniowe; 3 termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców), 4 dostawa i montaż OZE (PV, pompy ciepła) na budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach prywatnych (projekty parasolowe), 5 budowa farm fotowoltaicznych w celu zaspokojenia potrzeb energetycznych samorządów, 6 utworzenie magazynów energii elektrycznej, 7 budowa i/lub modernizacja oświetlenia ulicznego, 8 usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych.	wszystkie gminy objęte Strategią	mieszkańcy, przedsiębiorcy z terenu objętego Strategią

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

2.	Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym na obszarze gmin objętych Strategią	Zakres projektu obejmuje: 1 Budowa i/lub modernizacja zbiorników retencyjnych wraz infrastrukturą rekreacyjną 2 Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury 3 Budowa i/lub modernizacja kanalizacji deszczowej 4 Tworzenie punktów poboru wody wykorzystywanej w rolnictwie, 5 Zakup zbiorników na wodę dla potrzeb komunalnych	wszystkie gminy objęte Strategią	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
3.	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze partnerstwa (zarówno na obszarze aglomeracji jak i poza nim)	Zakres projektu obejmuje: 1 budowa i/lub modernizacja ujęć wody, 2 budowa i/lub modernizacja sieci wodociągowej, 3 budowa i/lub modernizacja Infrastruktury do dystrybucji, uzdatniania i magazynowania wody, 4 budowa i/lub modernizacja kanalizacji sanitarnej, 5 budowa i/lub modernizacja oczyszczalni ścieków, 6 budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków, 7 monitorowanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, 8 zakup wozów asenizacyjnych oraz inne wyposażenie zakładów gospodarki komunalnej w obszarze wod-kan.	wszystkie gminy objęte Strategią	zakłady gospodarki komunalnej
4.	Odpady - wspólna sprawa	Zakres projektu obejmuje: 1 budowa (przebudowa/rozbudowa) i/lub modernizacja oraz wyposażenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), 2 usuwanie azbestu z wszelkich budynków na obszarze partnerstwa, 3 współpraca z innymi samorządami w zakresie organizacji gospodarki odpadami, 4 zakup pojemników na odpady komunalne dla mieszkańców, 5 wyposażenie obiektów użyteczności w kosze do segregacji z tablicą informacyjną, 6 edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami.	wszystkie gminy objęte Strategią	zakłady gospodarki komunalnej, szkoły

Źródło: opracowanie własne

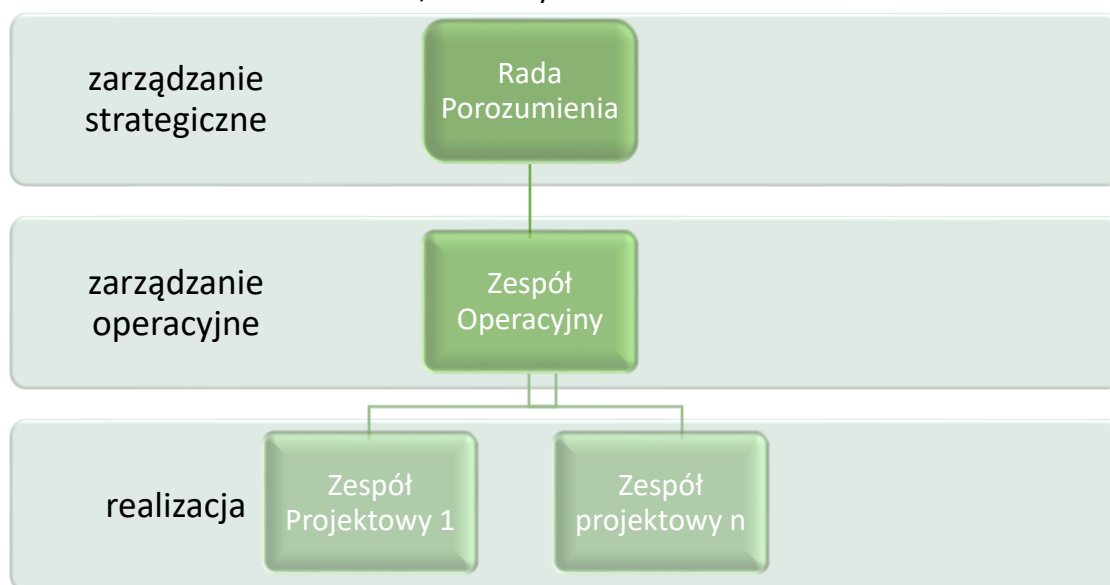
4. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii

Wdrożenie Strategii Rozwoju Ponadlokalnego wymaga wypracowania mechanizmów umożliwiających sprawne współdziałanie zaangażowanych jednostek samorządu terytorialnego (gminy z trzech powiatów). Nie mniej istotnym wymiarem jest ustanowienie płaszczyzny dialogu władz lokalnych (sygnatariuszy porozumienia) oraz partnerów społecznych i gospodarczych, aby zapewnić włączenie w realizację zapisów Strategii również przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz indywidualnych mieszkańców.

4.1 Struktura organizacyjna zarządzania Strategią

Partnerstwo nie posiada zinstytucjonalizowanej formy prawnej ani wyodrębnionej formalnie struktury organizacyjnej, tym samym działa w oparciu o **funkcjonalną strukturę organizacyjną**.

Ryc. 1. Schemat organizacyjny wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka

Źródło: opracowanie własne

Najwyższym **organem decyzyjnym** partnerstwa jest **Rada Porozumienia**. Podstawową rolą Rady jest budowanie klimatu współpracy pomiędzy różnymi podmiotami na rzecz realizacji ustaleń Strategii, a także podejmowanie decyzji strategicznych dla rozwoju partnerstwa (jako obszaru i jako organizacji współpracy). Rada Porozumienia współpracuje na bieżąco z Zespołem Operacyjnym.

Posiedzenia Rady Partnerstwa mają charakter cykliczny, odbywają się niezwłocznie w razie wystąpienia potrzeby. Szczegóły funkcjonowania Rady Porozumienia określa samo porozumienie.

Tabela 20 Skład i zadania Rady Porozumienia

Skład	Najważniejsze zadania
Przedstawiciele władz wykonawczych wszystkich jednostek samorządu terytorialnego tworzących partnerstwo (wójtowie). Pracami Rady Partnerstwa kieruje Lider porozumienia	• opiniowanie i zatwierdzanie projektu Strategii, • opiniowanie i zatwierdzanie projektów zawartych w Strategii, • opiniowanie i zatwierdzanie projektów zmian Strategii, • opiniowanie rozwiązań wdrożeniowych Strategii, • opiniowanie i zatwierdzanie dokumentów niezbędnych w procesie przygotowania i wdrażania Strategii, • podejmowanie decyzji niezbędnych do bieżącego funkcjonowania struktur Porozumienia, • określenie zasad finansowania realizacji Strategii, • powoływanie członków Zespołu Operacyjnego, • inicjowanie dodatkowych działań, porozumień i dokumentów rozwijających współpracę gmin, • powoływanie i rozwiązywanie dodatkowych struktur roboczych służących realizacji strategii, itp. zespołów roboczych dla poszczególnych projektów.

Źródło: opracowanie własne

Zarządzanie operacyjne powierzono **Zespołowi Operacyjnemu**. Zasadniczym jego zadaniem jest rozwijanie koncepcji projektowych zawartych w Strategii oraz realizacja projektów, koordynowanie działań podejmowanych przez poszczególnych partnerów, monitorowanie oraz informowanie o postępach we wdrażaniu Strategii. Ponadto Zespół proponuje optymalne ścieżki i mechanizmy osiągania opisanych w niej celów oraz zapewnienie wymiany informacji pomiędzy podmiotami bezpośrednio zaangażowanymi we wdrażanie ustaleń dokumentu. Spotkania Zespołu odbywają się w razie wystąpienia potrzeby. Członkowie Zespołu współpracują na bieżąco z przedstawicielami pozostałych gmin i zapewniają ich zaangażowanie w przygotowane projekty wynikające ze Strategii.

Tabela 21. Skład i zadania Zespołu Operacyjnego

Skład	Najważniejsze zadania
Przedstawiciele urzędów miast i gmin, wskazani przez burmistrzów/ wójtów Pracami Zespołu koordynacyjnego kieruje Lider Porozumienia	• koordynacja opracowania i wdrażanie Strategii, • koordynacja współpracy między gminami – Stronami Porozumienia, • współpraca z wykonawcą Strategii, • koordynacja identyfikacji i realizacji projektów oraz zapewnienie komplementarności realizowanych zadań w ramach Porozumienia, • monitorowanie wdrażania Strategii w oparciu o system wskaźników realizacji, • przygotowanie raportów z realizacji strategii przekazywanych Radzie Porozumienia, • bieżący kontakt z osobami odpowiedzialnymi za realizację projektów w ramach Strategii, • roboczy kontakt z innymi instytucjami zaangażowanymi w realizację Strategii, • formułowanie „zasad działania” w przypadku, gdy takie zasady służą realizacji projektów, • prowadzenie działań informacyjnych i konsultacyjnych skierowanych do interesariuszy, • formułowanie wniosków i opinii dla Rady Porozumienia.

Źródło: opracowanie własne

Ze względu na istotną rolę osób zajmujących się w poszczególnych urzędach pozyskiwaniem środków ze źródeł zewnętrznych zakłada się ich systematyczną **współpracę w ramach Zespołu Operacyjnego**.

W uzasadnionych przypadkach, dla projektów złożonych, wielowymiarowych i wieloletnich, Rada Porozumienia może podjąć decyzję o powołaniu operatora zarządzającego efektami projektu itp. Zespół Szkół lub Centrum Kultury – zgodnie z zadaniami określonymi przy powołaniu tych jednostek. Na każdym etapie wdrażania Strategii, wraz z jej ewaluacją i monitoringiem, rekomendowana jest stała **analiza funkcjonowania systemu**

organizacyjnego i podjęcie decyzji kierunkowych o utrzymaniu bądź zmianach itp. reorganizacji Zespołu Operacyjnego, lub w kierunku dalszej instytucjonalizacji w celu poprawienia sprawności organizacyjnej, technicznej, koordynacyjnej, w tym również zmiany wszelkiego rodzaju zmiany organizacyjne (formalne).

4.2 Aktualizacja strategii

Decyzja o aktualizacji Strategii podejmowana jest przez Radę Porozumienia. Proces może przyjąć formę:

- **aktualizacji systemowej**, gdzie zmiana dotyczy celów, rozwiązań dotyczących wdrażania i/lub monitorowania Strategii. W tym przypadku konieczność zmian wynika z wniosków z monitorowania oraz ewaluacji Strategii, analizy zmian sytuacji społeczno-gospodarczej lub innych o charakterze systemowym (zmiany prawne⁵, wytyczne programowe, itp.);
- **aktualizacji listy projektów**, która wynika z procesu wyłaniania projektów partnerskich oraz weryfikacji listy wskazanej w Strategii.

Przyjęto, iż w uzasadnionych przypadkach, **nie rzadziej niż raz w trakcie obowiązywania**, Strategia będzie przedmiotem kompleksowej i pogłębionej oceny wszystkich jej elementów, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu finansowania, warunków formalnych i prawnych i innych mających wpływ na jej efektywną realizację. Na podstawie przeprowadzonej analizy formułuje się wnioski będące podstawą do podjęcia decyzji strategicznych przez Radę Porozumienia w zakresie utrzymania lub zmiany kierunków strategicznych.

Rada Porozumienia podejmuje decyzję, a następnie ogłasza możliwość zgłaszania propozycji projektowych realizujących cele i kierunki działań. Zebrane propozycje poddawane są ocenie przez Zespół Operacyjny zgodnie z przyjętymi w Strategii kryteriami. Wyniki oceny przedstawiane są Radzie Porozumienia, która podejmuje decyzję o uzupełnieniu listy.

---

⁵ W szczególności wejście w życie ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027

4.3 Zmiana składu porozumienia

Zmiana składu porozumienia może nastąpić poprzez:

- **przystąpienie do partnerstwa nowego członka.** W tym przypadku zainteresowany podmiot składa do przewodniczącego Rady Porozumienia wniosek o dołączenie do partnerstwa składając jednocześnie deklarację o akceptacji obowiązującej strategii ponadlokalnej i włączeniu się w realizację jej postanowień. Rada Porozumienia podejmuje decyzję zgodnie z porozumieniem,
- **rezygnację partnera ze współpracy.** W tym przypadku członek partnerstwa składa do przewodniczącego Rady Porozumienia deklarację o rezygnacji z członkostwa w partnerstwie, a ostateczna decyzja zapada na kolejnym posiedzeniu Rady Porozumienia. Rezygnacja nie powinna nieść za sobą negatywnych skutków dla wcześniej uruchomionych strategicznych przedsięwzięć rozwojowych;
- **usunięcie partnera.** W przypadku uporczywego uchylania się od obowiązków przez okres minimum jednego roku (brak uczestnictwa w posiedzeniach Rady Porozumienia, brak lub nikłe zaangażowanie pracowników w działania Zespołu Operacyjnego) Rada Porozumienia może wezwać partnera do zaangażowania w działania partnerstwa wyznaczając 3 miesięczny termin. W przypadku braku pozytywnej reakcji Rada podejmuje decyzję o usunięciu partnera z porozumienia i powiadamia o tym niezwłocznie władze danej JST.

5. System monitoringu i oceny skuteczności realizacji strategii

Planowanie strategiczne jest ciągłym procesem i aby osiągnąć zamierzone wyzwania strategiczne wymagane jest **stworzenie efektywnych mechanizmów** gwarantujących konsekwentne i skuteczne wdrażanie, **monitorowanie** i ewaluację efektów *Strategii*.

Systematyczne gromadzenie danych pozwala na:

- wczesne dostrzeganie ewentualnych zagrożeń dla realizacji zaplanowanych działań;
- dokonanie oceny skuteczności prowadzonej polityki oraz
- przygotowanie rekomendacji dotyczących ewentualnych zmian przyjętych założeń strategicznych.

W proces monitorowania zostaną zaangażowane wskazane organy partnerstwa oraz interesariusze (jako głos doradczy).

5.1 Wskaźniki realizacji strategii

Dla każdego z celów operacyjnych określono zestaw wskaźników, za pomocą których możliwe będzie monitorowanie postępu w jego osiągnięciu, a także ocena stopnia satysfakcji partnerstwa z poziomu i szybkości obserwowanych zmian.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Tabela 22. Wskaźniki monitorowania Strategii

Wskaźnik	j.m.	Rok bazowy	Fałków	Radoszyce	Ruda Maleniecka	Oczekiwana zmiana trendu	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel strategiczny								
Teren gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka to obszar o ponadprzeciętnej aktywności gospodarczej optymalnie wykorzystujący zasoby i walory naturalne								
Liczba ludności ogółem	osoba	2020	4328	8856	3050	Zmniejszenie spadku	dane JST	Raz w roku
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 10tys. ludności	osoba					spadek	GUS	Raz w roku
Liczba turystów odwiedzających teren objęty Strategią	szt.					wzrost	dane JST	Raz w roku
Wpływy z podatku PIT	zł					wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba projektów partnerskich	szt.	2021	0	0	0	wzrost	dane JST	Raz w roku
Cel operacyjny 1. Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców								
Wskaźnik	j.m.	Rok bazowy	Fałków	Radoszyce	Ruda Maleniecka	Oczekiwana zmiana trendu	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (3–5 lat)	%					wzrost	GUS	Raz w roku
Odsetek dzieci w żłobkach (do 3 lat)	%					wzrost	GUS	Raz w roku
Liczba wybudowanych/ zmodernizowanych połączeń drogowych	km					wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba nowych turystycznych produktów sieciowych	szt.	2021	0	0	0	wzrost	dane JST	Raz w roku

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów turystyczno-rekreacyjnych	szt.	2021				wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba nowych sportowych/kulturalnych wydarzeń organizowanych na obszarze objętych Strategią	szt.	2021				wzrost	dane JST	Raz w roku
Udział ludności korzystających z kanalizacji	%	2020	58,5	31,6	14,2	wzrost	GUS	Raz w roku
Udział ludności korzystających z wodociągu	%	2020	84,2	85,9	87,7	wzrost	GUS	Raz w roku
Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3- dwustronna interakcja	szt.					wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba nowoutworzonych organizacji pozarządowych	szt.					wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba wspartych organizacji pozarządowych	szt.					wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba nowoutworzonych podmiotów ekonomii społecznej	szt.					wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe	szt.					wzrost	dane JST	Raz w roku
Cel operacyjny 2. Wsparcie przedsiębiorców i tworzenie warunków do powstawania atrakcyjnych miejsc pracy								
Wskaźnik	j.m.	Rok bazowy	Fałków	Radoszyce	Ruda Maleniecka	Oczekiwana zmiana trendu	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON	szt.	2020	233	670	198	wzrost	GUS	Raz w roku
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	%					spadek	GUS	Raz w roku
Powierzchnia wspartych (przygotowanych) terenów inwestycyjnych	ha	2021	0	0	0	wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba wspartych inkubatorów przedsiębiorczości	szt.	2021	0	0	0	wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba podmiotów realizujących inwestycje na terenach inwestycyjnych	szt.	2021	0	0	0	wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba opracowanych systemów promocji produktów lokalnych	szt.	2021	0	0	0	wzrost	dane JST	Raz w roku

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Długość ścieżek rowerowych [km]	km					wzrost	GUS	Raz w roku
Cel operacyjny nr 3. Obszar gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka jest odporny na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia								
Wskaźnik	j.m.	Rok bazowy	Fałków	Radoszyce	Ruda Maleniecka	Oczekiwana zmiana trendu	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba instalacji OZE w gospodarstwach domowych	szt.					wzrost	dane JST	Raz w roku
Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	szt.					wzrost	dane JST	Raz w roku
Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych na budynkach mieszkalnych osób prywatnych oraz budynkach użyteczności publicznej	%		Wartość zostanie ustalona w 2022r. po uruchomieniu CEEB			wzrost	Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków	Raz w roku
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków użyteczności publicznej	szt.					wzrost	Dane własne	Raz w roku
Liczba wprowadzonych rozwiązań związanych z gospodarką cyrkularną	szt.					wzrost	dane JST	Raz w roku
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%					wzrost	GUS	Raz w roku
Ilość odbieranych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca (kg)	kg					spadek	GUS	Raz w roku
Redukcja emisji gazów cieplarnianych: szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równo ważnik a CO ²					spadek	dane JST	Raz w roku

Źródło: opracowanie własne

5.2 Monitoring i ewaluacja Strategii

Proces monitoringu Strategii, w którym uczestniczyć będą przedstawiciele Rady Porozumienia, Zespołu Operacyjnego i Rady Społecznej (w zakresie opisanym w rozdziale 6) oparty jest o **system wskaźników agregowanych raz do roku**. Proces ten nie powinien ograniczać się jedynie do **porównania wartości poszczególnych wskaźników** i wskazania, że mają one **tendencję wzrostową** lub **spadkową**, ale musi stać się **podstawą do wprowadzania ewentualnych zmian** w realizowanych projektach, grupach docelowych, rozszerzaniu lub ograniczaniu zaangażowanych partnerów oraz aktualizacji kierunków rozwojowych. Monitoring musi być działaniem prowadzonym stale, a nie jedynie działaniem naprawczym i chwilowym. Proces ten powinien angażować wielu interesariuszy oraz być częścią szerokich procesów partycypacyjnych. Monitoring powinien obejmować przede wszystkim stan realizacji poszczególnych zadań oraz wskaźników przypisanych do celów operacyjnych w oparciu o następujące działania:

- monitoring stanu wdrażania poszczególnych kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach celów operacyjnych oraz wartości przypisanych im wskaźników,
- identyfikacja zmian jakie zaistniały podczas wdrażania strategii oraz rekomendowanie działań zaradczych i aktualizacji strategii,
- ocena końcowa stanu realizacji zadań i wartości wskaźników oraz ustalenie przyczyn występujących zmian w procesie realizacji strategii, a także sformułowanie wniosków dotyczących oceny realizacji celów Strategii i rekomendacji na przyszłość.

Wdrażanie działań rozwojowych Strategii oparte będzie o cykl planistyczny, który zakłada wdrożenie czterech modułów, w ramach których kluczowym jest znalezienie odpowiedzi na następujące pytania:

1. **Co się dzieje?** (diagnoza, dane, statystyka, ocena jakościowa, zaangażowanie interesariuszy)
2. **Co jest najważniejsze?** (cele, wizja, wybory strategiczne)
3. **Co możemy zrobić?** (identyfikacja i wybór projektów, wstępna ocena ich wykonalności)
4. **Co faktycznie robimy?** (wdrożenie, monitoring, ocena, propozycja zmian, niezbędne dostosowanie).

Pierwsze trzy etapy są przedstawione w dokumencie strategii, natomiast elementem podsumowującym cykl planistyczny jest etap 4 opisany powyżej.

Rada Porozumienia za pośrednictwem Zespołu Operacyjnego jest odpowiedzialna za wdrażanie i monitoring strategii. Zadaniem zespołu będzie monitorowanie wdrażania założeń strategii, ocena rezultatów wdrażania oraz rekomendowanie niezbędnych działań modyfikujących. Jeśli zaistnieje taka potrzeba strategia podlega procedurze aktualizacji, która może wynikać ze zmiany uwarunkowań lokalnych, regionalnych, krajowych lub międzynarodowych, pojawienia się nowych problemów i potrzeb lub nowych szans rozwojowych. Podstawową przesłanką dla podjęcia aktualizacji są wnioski z prowadzonego monitoringu. Poza bieżącym monitorowaniem, zaleca się aby dokument strategii poddany został ewaluacji ex-post. Proces ten obejmować będzie oszacowanie jakości, wartości i znaczenia Strategii w odniesieniu do zakładanych kierunków działań, stopień osiągnięcia celów strategii oraz analizę wpływu zrealizowanych przedsięwzięć na sytuację społeczną i gospodarczą gmin partnerskich objętych Strategią.

6. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Zgodnie z prawem⁶ podmiotami uprawnionymi na poziomie lokalnym do prowadzenia polityki rozwoju są władze gmin. Przygotowanie dokumentów strategicznych (czy to strategii lokalnej czy ponadlokalnej), których zapisy będą oddziaływały na ogół społeczeństwa, wymaga **udziału mieszkańców**. Partycypacja społeczna pozwala na udoskonalenie przygotowywanej polityki, a następnie uzyskanie lepszych efektów jej realizacji, ponieważ:

- pozwala na trafniejsze określenie potrzeb, potencjałów i wyzwań, które bardzo często „wymykają się” statystyce publicznej oraz danych o charakterze ilościowym;
- pozwala na poznanie oczekiwań i preferencji mieszkańców, celów ich działań, punktów widzenia, i na tej podstawie przyjęcie hierarchii działań kluczowych dla całej społeczności;
- daje poczucie sprawczości mieszkańcom, co zachęca do zwiększonej integracji, aktywności i kreatywności;
- daje poczucie „uwspólnienia” celów, a nawet współodpowiedzialności za przygotowaną politykę, co zapewnia włączenie się mieszkańców w realizację jej postanowień, a przynajmniej ogranicza potencjalne konflikty;
- sprzyja wzrostowi świadomości społecznej na temat celów i zasadności działań podejmowanych przez władze lokalne;
- stanowi element edukacyjny dla społeczności lokalnej wpływając na budowanie relacji opartej na otwartości, poszanowaniu poglądów i potrzeb wszystkich mieszkańców;
- zapewnia informowanie mieszkańców nie tylko na temat planów, ale i efektów realizowanych działań.

Przygotowanie i realizacja niniejszej *Strategii* zakłada współuczestnictwo interesariuszy, czyli partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie m.in. działających na rzecz ochrony środowiska czy promowania włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnością, równości płci i niedyskryminacji. Ich udział został przewidziany w całym procesie strategicznym w różnych formach. Przedstawia je poniższy schemat:

---

⁶ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

Ryc. 2. Partycypacja społeczna na poszczególnych etapach procesu strategicznego

Źródło: Opracowanie własne

Partycypacja społeczna na etapie przygotowania strategii

Przyjęty partycypacyjno-ekspercki tryb prac sprawił, że partnerzy społeczno-gospodarczy byli włączeni w proces tworzenia dokumentów na każdym jego etapie. Po opinię społeczeństwa sięgano wielokrotnie używając różnych form współdziałania i tworzenia relacji. Z uwagi na sytuację pandemiczną w roku 2021 ograniczono wachlarz technik bezpośredniego kontaktu z mieszkańcami, które zazwyczaj są wykorzystywane dla zapewnienia jak najpełniejszej partycypacji.

Etap 1 Faza diagnostyczna

Na początku tego etapu przedstawiciele partnerstwa zidentyfikowali kluczowych interesariuszy, których wiedza, doświadczenie i znajomość lokalnych uwarunkowań miały wspomóc działania analityczne zespołu przygotowującego diagnozę oraz *Strategię*. W grupie tej znaleźli się reprezentanci m.in. sektora publicznego, liderzy organizacji pozarządowych oraz lokalne autorytety. Pozwoliło to na uzyskanie **zróżnicowanych ocen i opinii** od reprezentantów kluczowych środowisk w zakresie rozwoju partnerstwa.

„**Diagnoza strategiczna**”, poza danymi statystycznymi pochodzącymi ze źródeł administracyjnych, uzupełniona została informacjami o charakterze jakościowym zebranymi podczas spotkań strategicznych.

W ramach tej fazy odbyły się 2 spotkania strategiczne w Gminnej Bibliotece Publicznej w Rudzie Malenieckiej. Ich celem była:

- weryfikacja jakościowa wstępnych wniosków diagnostycznych,
- określenie głównych problemów i wyzwań, a także przyczyn ich występowania;
- uzyskanie propozycji działań, które należy podjąć (zostały one następnie wykorzystane do określenia kierunków rozwoju).

Kolejną formą konsultacji było - **badanie opinii liderów – rozmowy z władzami gmin**. Jej celem było dokonanie analizy powiązań funkcjonalnych na terenie partnerstwa;

- weryfikacja opinii władz lokalnych;
- określenie atutów i problemów rozwojowych obszaru oraz niezbędnych działań;
- opinie zostały wykorzystane przy planowaniu kierunków rozwoju.

Fazę tę zakończyło zamieszczenie na stronach internetowych partnerów komunikatu zachęcającego do zgłaszania uwag do Diagnozy. Mieszkańcy mieli możliwość zgłoszenia uwag za pomocą dedykowanego formularza.

Etap 2 Faza koncepcyjna

Włączenie mieszkańców na tym etapie przygotowania dokumentu *Strategii* pozwoliło **przygotować propozycje wizji, misji, celu strategicznego i celów operacyjnych**, a następnie uzyskać ich akceptację społeczną. Partnerzy społeczno-gospodarczy wnieśli również znaczący wkład do dyskusji nad proponowanymi **koncepcjami projektowymi**.

Rodzaj konsultacji: spotkania strategiczne

Spotkania strategiczne poświęcone zostały zaprezentowaniu wizji, misji i celów *Strategii*, a także wypracowaniu koncepcji projektów zintegrowanych. Celem spotkań było:

- uzyskanie akceptacji społecznej dla propozycji wizji i celów strategicznych;
- uzupełnienie, weryfikacja i usystematyzowanie działań określonych we wstępnych propozycjach projektowych (tym sposobem uzyskano koncepcje bardziej złożone, zintegrowane),

- sformułowanie nowych koncepcji projektowych, bazujących na diagnozie oraz wiedzy interesariuszy.

Konsultacje społeczne projektu Strategii zostały przeprowadzone zgodnie z:

- uchwałą nr XXXVII/215/10 z 28 października 2010r. Rady Gminy Radoszyce szczegółowy sposób konsultowania z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami lub radą działalności pożytku publicznego projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- uchwałą nr XXXV/272/2018 Rady Gminy w Fałkowie z dnia 20 czerwca 2018 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Fałków,
- uchwałą nr XLIV/277/2018 Rady Gminy Ruda Maleniecka z 2 listopada 2018r. w sprawie określenie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Ruda Maleniecka

Rodzaj konsultacji - upublicznienie projektu Strategii

Na stronach internetowych gmin objętych Strategią zamieszczono projekt Strategii oraz formularz uwag.

Rodzaj konsultacji – akcja informacyjna

Poza organizacją spotkań i konsultacji on-line przez cały czas prowadzona była **akcja informacyjna**. Każdy z samorządów utworzył na swojej stronie internetowej dedykowaną zakładkę dot. Strategii Ponadlokalnej. Mieszkańcy byli informowani o działaniach podejmowanych w ramach przygotowania dokumentu, postępach prac, wynikach przeprowadzonych działań konsultacyjnych, a także byli zachęceni do aktywnego udziału we wspólnym tworzeniu dokumentów.

W trakcie prowadzonych prac wykorzystywane były różne **kanały dotarcia z informacjami do mieszkańców**. O głównych działaniach i postępach prac mieszkańcy byli informowani poprzez komunikaty zamieszczane na stronach internetowych partnerów, a także informacje na profilach w mediach społecznościowych prowadzone przez poszczególne gminy oraz burmistrzów/wójtów.

Rodzaj konsultacji – instytucje opiniodawcze

Kolejną formą konsultacji strategii było zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) przekazanie jej do konsultacji/wydania opinii przez:

- ościenne (sąsiadujące) samorządy tj. Końskie, Smyków, Mniów, Łopuszno, Słupia Konecka, Żarnów, Przedbórz,
- zarząd powiatu koneckiego,
- zarząd województwa świętokrzyskiego,
- związki gmin (Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego, Staropolski Związek Gmin i Miast),
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach,
- organizacje pozarządowe (m.in. Lokalna Grupa Działania „U Źródeł”, Lokalna Grupa Działania „Nad Czarną i Pilicą”),
- przedsiębiorcy,
- mieszkańcy.

Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii i oceny efektów strategii

Zmieniające się uwarunkowania, zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne, powodują konieczność modyfikacji zaplanowanych działań. Tak jak w przypadku przygotowania polityki rozwojowej również etap realizacji i wprowadzania ewentualnych zmian wymaga aktywnej współpracy ze społecznością lokalną, a także instytucjami, których funkcjonowanie i decyzje wpływają na sytuację społeczno-gospodarczą gmin objętych Strategią.

Głównym „łącznikiem” pomiędzy Radą Porozumienia a mieszkańcami są różnego rodzaju organizacje społeczne działające na terenie gmin objętych Strategią. Kontakt z mieszkańcami jest również utrzymywany dzięki innym, **mniej sformalizowanym mechanizmom**, które będą uruchamiane w sposób elastyczny, w zależności od potrzeb. Należą do nich:

1 działania informacyjne partnerstwa:

- informacje zamieszczane na stronach internetowych partnerów oraz social mediach;
- informacje w materiałach drukowanych (np. biuletyny gminne);

- współpraca z lokalnymi mediami.

2 spotkania, warsztaty i debaty:

- planowane do wdrożenia (w ramach niniejszej Strategii) spotkania Rady Porozumienia z przedsiębiorcami, rolnikami, organizacjami pozarządowymi; spotkania te umożliwią dyskusję na tematy bieżące, ale również na temat kierunków rozwoju partnerstwa;
- dyskusje nad raportami o stanie gminy, których elementem będzie również informacja o stanie realizacji strategii ponadlokalnej,
- dyskusje podczas organizowanych spotkań (np. spotkania w sołectwach);

3 badania opinii i gromadzenie informacji:

- organizowanie badań ankietowych na temat oceny procesów, które zaszły na obszarze partnerstwa w trakcie wdrażania *Strategii*,
- okresowe badania opinii mieszkańców dotyczące oceny efektów realizowanych projektów;
- zbieranie opinii o realizacji *Strategii* zgłaszanych różnymi kanałami, zarówno do przedstawicieli poszczególnych partnerów (samorządów), jak i bezpośrednio do organów partnerstwa;

4 włączenie w działania:

- możliwość zgłaszania pomysłów projektowych w ustalonej procedurze;
- włączanie się mieszkańców w dyskusje dotyczące projektowania szczegółowych rozwiązań w ramach wybranych projektów (np. urządzenie przestrzeni publicznych);
- system zbierania, selekcji i wsparcia realizacji wartościowych przedsięwzięć lokalnych wzmacniających efekty realizacji projektów strategicznych (np. partnerski budżet obywatelski).

Dla poszerzenia dialogu nt. stojących przed porozumieniem wyzwań i dla nadania im wymiaru ponadlokalnego, a nawet ponadregionalnego, rekomenduje się organizację cyklicznego wydarzenia poświęconego wdrażaniu strategii ponadlokalnej, poszukiwaniu

nowych pomysłów na współpracę ponadlokalną oraz wypracowaniu rekomendacji do aktualizacji *Strategii*.

7. Źródła finansowania

Sukces wdrażania Strategii (osiągnięcie zakładanych celów) zależny będzie od zapewnienia odpowiednich źródeł finansowania planowanych zadań. Jednoznaczne określenie tych źródeł, w kontekście zapewnienia spójności i efektywności realizowanych przedsięwzięć, jest zadaniem złożonym, ponieważ system finansowania zadań publicznych charakteryzuje się wielopoziomowością i hierarchicznością (poziom regionalny, krajowy i europejski), a za jego rozwój i właściwą organizację odpowiedzialnych jest wiele różnych podmiotów z różnych szczebli zarządzania. Dodatkowo, należy wziąć pod uwagę różne formy finansowania przedsięwzięć (zarówno dotację jak też instrumenty finansowe) oraz dodatkowe możliwości jakie daje realizacja projektów w formule partnerstwa publiczno - prywatnego. W tym kontekście na szczególną uwagę zasługuje mechanizm Porozumień Terytorialnych określony w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Identyfikacja i wybór potencjalnych źródeł, z których mogą być finansowane poszczególne przedsięwzięcia w ramach Strategii wymaga właściwej organizacji i koordynacji procesu pozyskiwania tych środków – zarówno na poziomie każdej z gmin jak też na poziomie struktur współpracy partnerskiej (Rada Porozumienia). Proces ten powinien przede wszystkim uwzględniać różnorodność opcji finansowania projektów wynikających ze Strategii (źródła i formy). Kluczową kwestią jest tu odejście od typowego systemu grantowego, wypracowanie wspólnych zasad korzystania z funduszy zwrotnych, a także sięganie po fundusze bezpośrednio zarządzane przez Komisję Europejską. Ideą takiego podejścia jest dywersyfikacja, a także ciągłość działań (szczególnie w przypadku projektowania finansowania przedsięwzięć środkami zwrotnymi), która pozwoli na wypracowanie długoterminowego planu finansowego, a także wdrażanie inwestycji bardziej ryzykownych, często o charakterze innowacyjnym i eksperymentalnym. Działania przewidziane do realizacji w Strategii mają szeroki zakres i w związku z tym koniecznym będzie poszukiwanie różnych źródeł ich finansowania, uwzględniających środki w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i innych. Istotne znaczenie przypisać należy innym źródłom z uwzględnieniem krajowych środków publicznych, czy też środków prywatnych. Pamiętać też należy, że oprócz dotacji, subwencji i innych form finansowania bezzwrotnego, istotnym elementem finansowania będą instrumenty zwrotne. Dlatego też podejmując decyzje o realizacji projektów (szczególnie w zakresie przedsięwzięć partnerskich) należy

każdorazowo rozpatrywać możliwości budżetowe JST w kontekście istniejących źródeł i form finansowania w oparciu o poniższe zasady:

- dywersyfikacja źródeł finansowania jako główna zasada wdrażania Strategii,
- korzystanie z różnych form finansowania – dotacje oraz instrumenty finansowe (pożyczki, poręczenia, gwarancje itp.),
- korzystanie ze środków europejskich na różnych poziomach (program regionalny, programy krajowe, programy współpracy międzynarodowej),
- korzystanie z funduszy bezpośrednio zarządzanych przez Komisję Europejską (np. programy LIFE, Horyzont, COSME, itp.),
- uczestnictwo w międzynarodowych projektach sieciowych (np. programy Interreg, Central Europe),
- współpraca z instytucjami międzynarodowymi (np. Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Światowy, instrument ELENA, itp.).

Osiągnięcie celów zawartych w Strategii wymaga zaangażowania różnych instytucji, podmiotów i zaplanowania wydatkowania znacznych środków finansowych w perspektywie wieloletniej. Biorąc pod uwagę uwarunkowania ekonomiczne gmin partnerskich do najważniejszych źródeł pochodzenia kapitału na finansowanie zadań Strategii należeć będą:

▪ **Środki własne JST**

Za kluczowe źródło finansowania inwestycji zawartych w Strategii uznać należy budżety jednostek samorządu terytorialnego gmin partnerskich. Środki własne JST przewidziane są przede wszystkim jako wkład własny. Zgodnie z zasadą racjonalizacji wydatków publicznych istotnym jest przewidzenie mechanizmów koordynacyjnych w zakresie współpracy między gminami.

▪ **Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej**

Środki z budżetu Unii Europejskiej w ramach pakietu legislacyjnego polityki spójności na lata 2021- 2027 przewidziane w programach operacyjnych na poziomie zarówno regionalnym, jak i krajowym. Istotnym źródłem finansowania są też środki z budżetu UE, dostępne w ramach

zarządzania bezpośrednio sprawowanego przez Komisję Europejską w zakresie związanym m.in. z kwestiami klimatycznymi w ramach Europejskiego Zielonego Ładu.

▪ **Środki pochodzące z budżetu krajowego oraz środki budżetu Województwa Świętokrzyskiego**

Środki budżetu państwa lub samorządu województwa dostępne w ramach istniejących oraz nowych instrumentów takich, jak porozumienie terytorialne (zgodnie z art. 14rb ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju). W tej kategorii wymienić można fundusze celowe utworzone specjalnie z przeznaczeniem na finansowanie infrastruktury transportowej. Są to w szczególności Krajowy Fundusz Drogowy (KFD), Fundusz Kolejowy (FK), utworzone w Banku Gospodarstwa Krajowego; oraz dotacje celowe lub środki z rezerw celowych poszczególnych ministerstw. Zgodnie z ustawą o samorządzie województwa z budżetu województwa finansowane są m.in. zadania o charakterze wojewódzkim w zakresie transportu zbiorowego i dróg publicznych. Województwo zajmuje się finansowaniem m.in. rozwoju dróg wojewódzkich, regionalnych przewozów autobusowych, regionalnych przewozów kolejowych.

▪ **Środki krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych**

Do finansowania zadań wynikających ze Strategii mogą być angażowane środki pozyskiwane m.in. z kredytów lub innych finansowych instrumentów zwrotnych i bezzwrotnych, uzyskanych za pośrednictwem instytucji finansowych takich jak m.in. Europejski Bank Inwestycyjny, czy też Bank Światowy.

▪ **Środki prywatne**

Dotychczasowe doświadczenia JST wskazują na możliwości finansowania przedsięwzięć infrastrukturalnych ze środków prywatnych, przede wszystkim przy wykorzystaniu formuły partnerstwa publiczno-prywatnego. Jest to rozwiązanie coraz silniej wspierane przez Unię Europejską i może posłużyć do realizacji inwestycji, leżących w interesie publicznym. Udział środków prywatnych jest szczególnie istotny w realizacji niektórych przedsięwzięć wymagających zbiorowego wysiłku ze względu na ich skomplikowany i długoletni charakter – rewitalizacja.

Dla zapewnienia skutecznej realizacji przedsięwzięć wynikających ze Strategii istotne jest podejmowanie prób poszukiwania nowych, wspólnych rozwiązań (w tym organizacyjnych) w zakresie zarządzania i finansowania. Ważnym elementem sprawnego wdrażania Strategii powinny być zatem działania zmierzające do podejmowania możliwie szerokiej współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi gmin partnerskich, nie tylko w zakresie wspólnego finansowania poszczególnych zadań ale również zapewnienia ciągłości funkcjonowania inwestycji (może to obejmować np. kwestie związane z obszarem transportu zbiorowego).

8. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030 nie jest jedynym opracowaniem, które dotyczy planowania strategicznego na obszarze w/w gmin. Samorządy posiadają kilka innych dokumentów dotyczących różnych sfer rozwoju określających sposoby, które mają sprzyjać ich osiągnięciu. Ważnym elementem jest spójność i komplementarność Strategii Rozwoju Ponadlokalnego z innymi dokumentami strategicznymi zarówno lokalnymi, regionalnymi jak i krajowymi, co ma podnieść efektywność podejmowanych w jej ramach działań oraz prawdopodobieństwo realizacji. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego jest powiązana z niżej wymienionymi dokumentami:

- Program Rewitalizacji Gminy Radoszyce na lata 2016–2023,
- Program Rewitalizacji dla Gminy Fałków na lata 2016-2023,
- Program Rewitalizacji Gminy Ruda Maleniecka na lata 2016–2023,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ ,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS),
- Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły,
- Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju.

Cele oraz kierunki działań ujęte w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego wpisują się cele określone w Programach Rewitalizacji dla poszczególnych gmin.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Dokument przyjęty uchwałą nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. Działania ujęte w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030 wpisują się w cele ujęte w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ tj.

CEL STRATEGICZNY 1. INTELIGENTNA GOSPODARKA I AKTYWNI LUDZIE

Cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu.

Kluczowe kierunki działań:

1.2.2. Rozwój i promocja szkolnictwa zawodowego

1.2.3. Budowa kompetencji kluczowych na każdym etapie kształcenia oraz we wszystkich grupach wiekowych

1.2.4. Promocja i wsparcie uczenia się przez całe życie, w tym w celu zwiększania kompetencji cyfrowych

1.2.5. Profilaktyka zdrowotna służąca utrzymaniu aktywności zawodowej pracowników

CEL STRATEGICZNY 2. PRZYJAZNY DLA ŚRODOWISKA I CZYSTY REGION

Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

Kluczowe kierunki działań:

2.1.1. Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej

2.1.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami

2.1.3. Ograniczenie niskiej emisji

2.1.4. Ekologiczna mobilność, w tym transport publiczny i infrastruktura Rowerowa

2.1.5. Edukacja ekologiczna

2.1.6. Ochrona bioróżnorodności

2.1.8. Ochrona gleb

Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych.

Kluczowe kierunki działań:

2.2.1. Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wody

2.2.2. Przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych

2.2.3. Ograniczenie wpływu i skutków oddziaływania człowieka na środowisko (ochrona środowiska przyrodniczego)

2.2.4. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury w miastach

Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.

Kluczowe kierunki działań:

2.3.2. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce, sferze publicznej i mieszkalnictwie

2.3.3. Zwiększenie efektywności energetycznej i zarządzania energią

CEL STRATEGICZNY 3. WSPÓLNOTA I BEZPIECZNA PRZESTRZEŃ, KTÓRE ŁĄCZĄ LUDZI

Cel operacyjny 3.1. Silny kapitał społeczny w regionie.

Kluczowe kierunki działań

3.1.1. Zwiększenie poczucia tożsamości regionalnej mieszkańców

3.1.3. Wspieranie działań mających na celu wysoką jakość edukacji

3.1.4. Rozwój instytucji kultury i dziedzictwa kulturowego

3.1.5. Poprawa warunków dla zwiększania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. Działania ujęte w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030 wpisują się w cele ujęte w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

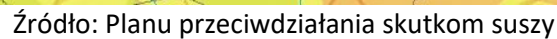
Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (DZ. U. 2021 r. poz. 1615). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski. Przeciwdziałanie skutkom susz zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Pierwszym etapem rozwoju suszy jest susza atmosferyczna. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód).

Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie. Jest to szczególnie poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci produktów rolnych (spadek produkcji przełoży się na wzrost cen).

Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio wskazanych a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować np. na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu gospodarczo – społecznego państwa. Przedstawione w PPSS informacje wskazują, iż:

- Gmina Fałków, to obszar charakteryzujący się słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej oraz silnym i ekstremalnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, umiarkowanym i silnym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej. Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy występują obszary, umiarkowanego, silnego oraz ekstremalnego zagrożenia suszą.
- Na terenie Gminy Ruda Maleniecka Gmina Fałków, występują obszary charakteryzujące się słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej oraz silnym i ekstremalnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, silnym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej. Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy występują obszary, umiarkowanego, silnego oraz ekstremalnego zagrożenia suszą.
- Gmina Radoszyce, to obszar charakteryzujący się słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej oraz silnym i ekstremalnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, umiarkowanym i silnym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej. Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy występują obszary umiarkowanego oraz silnego zagrożenia suszą.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030 zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Wskazuje na to **Cel operacyjny nr 3. Obszar gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka odporny na zmiany klimatu i**

niespodziewane wydarzenia. W ramach ww. celu strategicznego przewidziano szereg działań związanych z ochroną środowiska naturalnego, podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców, rozwojem infrastruktury komunalnej, likwidowaniem zbiorników bezodpływowych na rzecz sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków. W tym zakresie Strategia Rozwoju Ponadlokalnego jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy. Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy – Prawo wodne PPSS obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy

Główny cel dokumentu czyli przeciwdziałanie skutkom suszy doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- 1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

Jednym z elementów Planu jest katalog działań, w którym znajdują się konkretne, mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby ograniczyć skutki suszy. Poprzez wskazany katalog działań realizowany jest cel główny dokumentu. Wśród rekomendowanych działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy znajdują się:

- Działania służące zwiększeniu retencji oraz wspierające przeciwdziałanie skutkom suszy
- Działania związane ze zwiększeniem retencji korytowej w zlewniach na obszarach wiejskich

Przedstawione w dokumencie działania, po ich wdrożeniu przyczynią się do minimalizowania skutków suszy. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także

działania edukacyjne. Wśród działań związanych ze zwiększeniem retencji wskazano działania mające ograniczyć spływ powierzchniowy i zatrzymanie wody w przyrodzie, w glebie – w miejscu, gdzie spadł opad. Ponadto proponuje się m.in. przebudowę urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniającej na nawadniającą – odwadniające, zachowanie mokradeł, czy budowę zbiorników wodnych – zarówno zlokalizowanych na ciekach, jak i przykorytowych. Poza działaniami zwiększającymi ilość wody w przyrodzie, wskazano działania formalne, które umożliwią działanie, w trakcie wystąpienia zjawiska suszy, mające na celu łagodzenie jej skutków. Wśród nich należy wymienić m.in. czasowe ograniczenie korzystania z wód.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest zgodny z celami środowiskowymi, w zakresie dobrego stanu wód, o których jest mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Przeciwdziałanie skutkom suszy wpisuje się bezpośrednio w Cel operacyjny nr 3. Obszar gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka odporny na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia.

Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły

Obszar gmin objętych strategią położony jest w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Górnej - Zachodniej Wisły, oraz Środkowej Wisły a najważniejszymi ciekami znajdującymi się w granicach gmin są:

- Fałków – rzeka Barbarka
- Radoszyce – rzeka Plebanka, Kozówka
- Ruda Maleniecka – rzeka Czarna

Na obszarze dorzecza Wisły wydzielono łącznie 3155 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), z czego:

- rzecznych – 2660,
- jeziornych – 484,
- przejściowych – 5,
- przybrzeżnych – 6

Obszar dorzecza Wisły obejmuje również 94 jednolite części wód podziemnych. Na obszarze dorzecza Wisły ustanowiono również obszary chronione, które w szczególny sposób są traktowane w planie gospodarowania wodami:

- jcw przeznaczone do poboru wody dla zaopatrzenia ludności – 149 jcwp, 94 jcwpd,

- jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – 56 jcw oraz 9 JCW przejściowych i przybrzeżnych przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych, które umieszczone zostały w rejestrze obszarów chronionych
- obszary wrażliwe na eutrofizację – wszystkie jcw,

Obszar gminy objętych strategią znajduje się w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Tabela 23 Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych występujących na obszarze gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Lokalizacja	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
RW20006254219	Czarna Włoszczowska od źródeł do Czarnej z Olszówki bez Czarnej z Olszówki	Fałków, Radoszyce	NAT	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: - budowa nowych zbiorników 4756,49 właściciel działanie zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejący - regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające - opracowanie warunków korzystania z wód zlewni
RW20006254354	Dopływ z Nosalewic	Fałków	NAT	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: - kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata - budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących - budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków - regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające - monitoring badawczy wód - opracowanie warunków korzystania z wód zlewni

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

RW20006254369	Ojrzanka	Fałków	NAT	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków • regularny wywóz nieczystości płynnych
RW20009254479	Czarna Maleniecka od Plebanki do Barbarki	Fałków, Radoszyce, Ruda Maleniecka	SZCW	dobry	niezagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania uzupełniające • weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy • opracowanie warunków korzystania z wód zlewni
RW20006254489	Barbarka	Fałków, Ruda Maleniecka	NAT	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Fałków • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające • weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy • opracowanie warunków korzystania z wód zlewni
RW20005216292	Wierna Rzeka od źródeł do Kalisza	Radoszyce	NAT	dobry	niezagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Strawczyn • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa indywidualnych systemów oczyszczania • budowa nowej oczyszczalni ścieków Łopuszno • budowa nowej oczyszczalni ścieków Łopuszno

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

							• budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Łopuszno Działania uzupełniające: • Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Biała Nida i jej dopływów • udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Biała Nida i Wierna Rzeka
RW20006254469	Plebanka	Radoszyce, Ruda Maleniecka	NAT	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Radoszyce • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • budowa indywidualnych systemów oczyszczania • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające • weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy • opracowanie warunków korzystania z wód zlewni
RW20009254451	Czarna Maleniecka od Krasnej do wypływu ze Zb. Sielpia	Radoszyce	NAT	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: • objęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonanie oceny jakości wody • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • budowa indywidualnych systemów oczyszczania • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

						- weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy - opracowanie warunków korzystania z wód zlewni
RW20009254459	Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebanki	Radoszyce	SZCW	dobry	niezagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny Działania podstawowe: - budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących - budowa indywidualnych systemów oczyszczania - regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające - weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy - opracowanie warunków korzystania z wód zlewni
RW20006254474	Dopływ spod Wincentowa	Ruda Maleniecka	NAT	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny Działania podstawowe: - kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata - budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących - budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków - regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające - monitoring badawczy wód - weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni - opracowanie warunków korzystania z wód zlewni

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

RW20006254476	Dopływ spod Grębenic	Ruda Maleniecka	NAT	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: - kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata - budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących - budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków - regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające - monitoring badawczy wód - weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni - opracowanie warunków korzystania z wód zlewni
RW200062548439	Wąglanka od źródeł do zb. Wąglanka-Miedzna	Ruda Maleniecka	NAT	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: - budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących - budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków - regularny wywóz nieczystości płynnych
Źródło danych: baza danych aPGW							Źródło danych: baza danych aPWŚK

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

- oraz Jednolitych Części Wód Podziemnych

Numer JCWPd	Identyfikator UE	położenie	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu JCWPd	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
84	PLGW200084	Fałków, Radoszyce, Ruda Maleniecka	dobry	dobry	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: • wykonanie reambulacji dokumentacji hydrogeologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych • wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

85	PLGW200085	Fałków, Radoszyce, Ruda Maleniecka	dobry	dobry	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Działania podstawowe • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
101	PLGW2000101	Radoszyce	słaby	dobry	słaby	zagrożona	dobry stan chemiczny mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem	Działania podstawowe: • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia Działania uzupełniające

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

								• przekazywanie raz w roku przez zarządzających obiektami prowadzącymi odwodnienia w skali regionalnej i lokalnej (kopalnie wgłębne i odkrywkowe) danych dotyczących wielkości odwodnienia i zasięgu leja depresji • stworzenie podstaw do umożliwienia przeprowadzenia pomiarów i raportowania ilości nierejestrowanych poborów wód podziemnych • prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęd wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m3/d • ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych • zmiana zapisów w ustawach Prawo wodne oraz Prawo ochrony środowiska
Źródło danych: baza danych aPGW								Źródło danych: baza danych aPWŚK

Na obszarze gmin objętych strategią siedem z dwunastu jednolitych części wód powierzchniowych oznacza się stanem ogólnym określonym jako dobry. Działania wskazane w aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWKŚ) dotyczą przede wszystkim budowy nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących, regularnego wywóz nieczystości płynnych oraz budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowy sieci kanalizacji sanitarnych na obszarach aglomeracji.

Na podstawie informacji zawartych w kartach informacyjnych o JCWPd wiadomo, że w przypadku JCWPd nr 84, 85 stan ilościowy oceniono jako dobry stan chemiczny i ogólny jako dobry, w przypadku JCWPd nr 101 stan ilościowy oceniono jako słaby, stan chemiczny dobry stan ogólny jako słaby,

Gminy objęte strategią znajduje się poza zasięgiem obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP).

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030 jest zgodna z ww. dokumentem. Cele i działania ujęte w strategii m.in. Cel operacyjny nr 3. Obszar gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka odporny na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia. przyczyni się do realizacji celu środowiskowego w gospodarowaniu wodami jakim jest ochrona, poprawa oraz przywracanie jednolitych części wód do stanu możliwie jak najbardziej zbliżonego do naturalnego. Pod pojęciem celu środowiskowego rozumie się osiągnięcie i utrzymanie:

- co najmniej dobrego stanu wód powierzchniowych,
- co najmniej dobrego stanu wód podziemnych,
- norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których zostały utworzone obszary chronione,
- a także zapobieganie ich pogorszeniu, w szczególności w odniesieniu do ekosystemów wodnych i innych ekosystemów od wód zależnych.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju⁷

aPWŚK jest jednym z dokumentów planistycznych opracowywanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:

- niepogarszanie stanu części wód,
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych, (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030 jest zgodna z założeniami aPWŚK. Cele i działania ujęte w strategii m.in. Cel operacyjny nr 3. Obszar gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka odporny na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia wpisują się w założenia dokumentu.

Ryzyko powodziowe

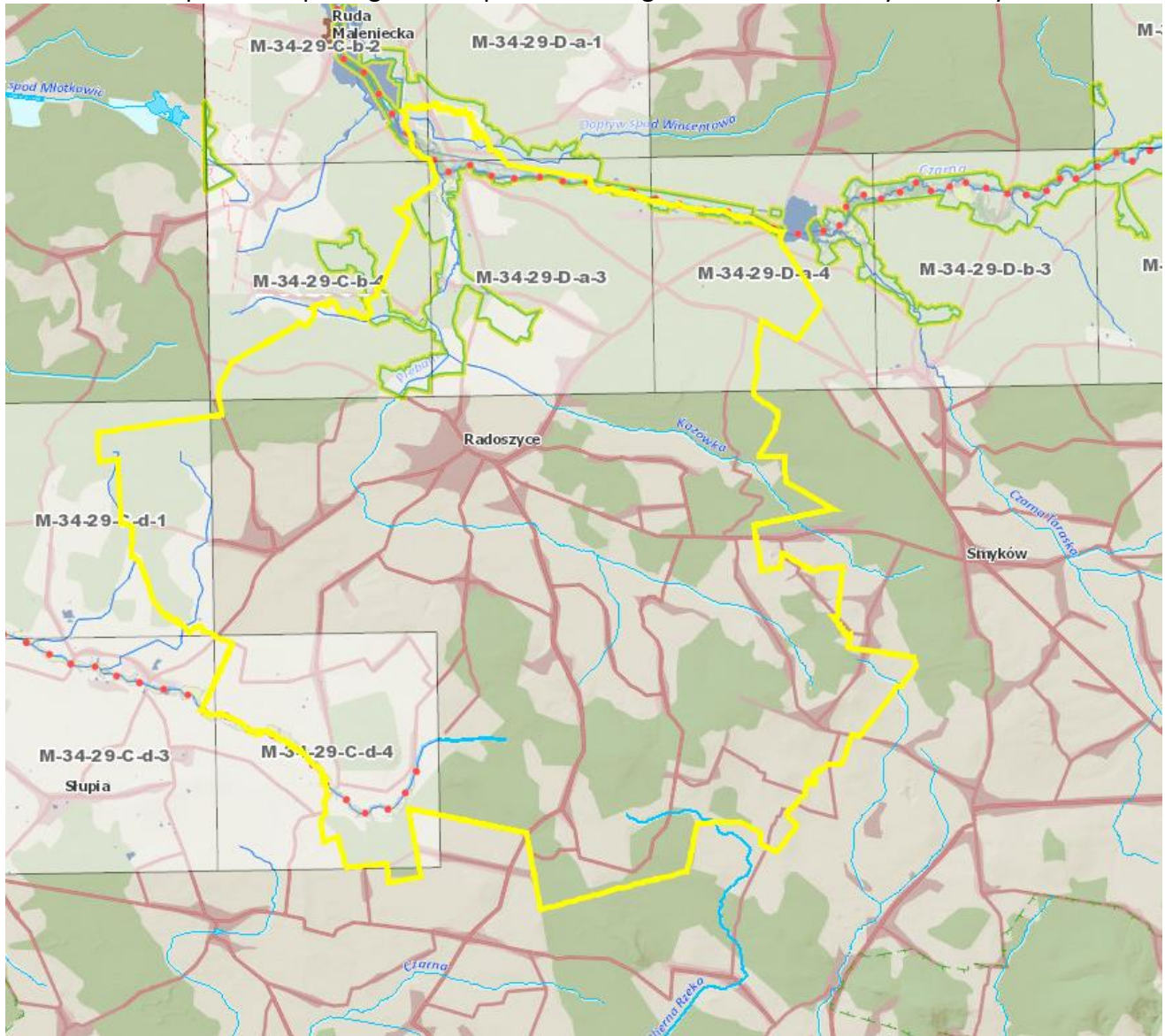
Analizując dostępne na stronie Hudroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono że na terenie wszystkich trzech gmin objętych strategią występuje ryzyko szczególnego zagrożenia powodzią.

---

⁷ Źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP: DZ.U. z 2016r. poz 1841) zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne w granicach gmin objętych Strategią nie wykazano żadnych zadań.

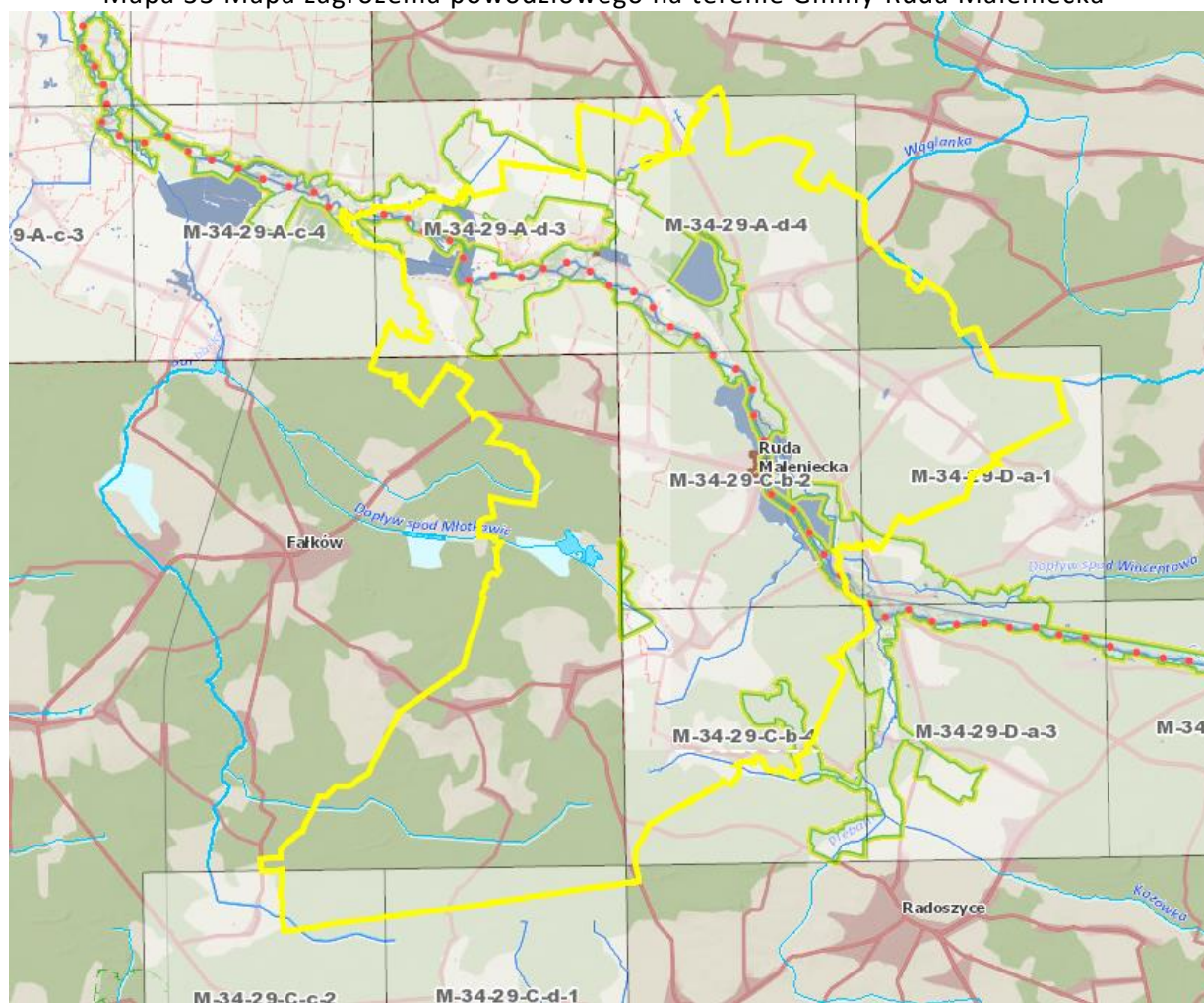
Mapa 32 Mapa zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Radoszyce

Źródło danych: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP

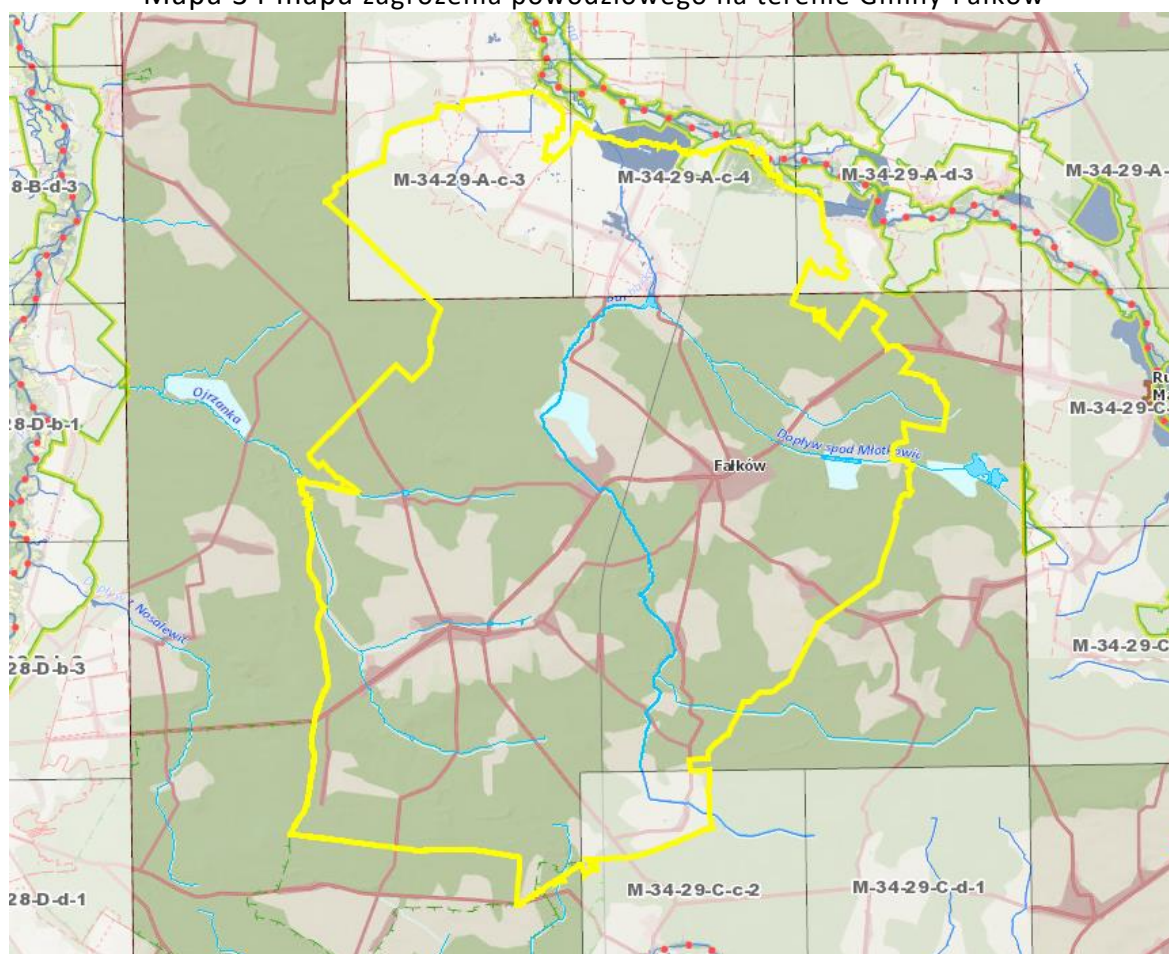
Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 33 Mapa zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Ruda Maleniecka

Źródło danych: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP

Mapa 34 mapa zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Fałków

Źródło danych: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP

Spis rycin

Ryc. 1. Schemat organizacyjny wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka	88
Ryc. 2. Partycypacja społeczna na poszczególnych etapach procesu strategicznego	100

Spis map

Mapa 1 Obszar partnerstwa	10
Mapa 2 Natężenie procesów urbanizacyjnych i wpływu miast na gminy objęte Porozumieniem partnerskim	11
Mapa 3 Struktura wiekowa ludności w gminach województwa świętokrzyskiego	13
Mapa 4 Zaludnienie oraz elementy infrastruktury społecznej na terenie Województwa Świętokrzyskiego	14
Mapa 5 Delimitacja obszarów o najgorszej dostępności do usług w województwie świętokrzyskim..	19
Mapa 6 Liczba mieszkańców przypadająca na jeden ZOZ oraz liczba placówek objętych programem profilaktyki w gminach województwa świętokrzyskiego	21
Mapa 7. Preferencje zalesieniowe gmin województwa świętokrzyskiego	22
Mapa 8. Ocena warunków glebowych i agrarnych w poszczególnych gminach Województwa Świętokrzyskiego	25
Mapa 9 Główne zagrożenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej w województwa świętokrzyskiego	27
Mapa 10. Mapa obszarów predysponowanych do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej w Województwie Świętokrzyskim.....	30
Mapa 11 Obszar wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej w województwie świętokrzyskim	31
Mapa 12. Delimitacja podobzaru recesji przestarzałej bazy przemysłowej predysponowanego do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.....	33
Mapa 13. Gminy wykazujące największą dynamikę rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarczych w Województwie Świętokrzyskim.....	34
Mapa 14. Obszary funkcjonalne przemysłu wydobywczego w Województwie Świętokrzyskim.....	35
Mapa 15. Regionalny System osadnictwa - kierunki rozwoju	37
Mapa 16. Główne obszary problemowe wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	39
Mapa 17 Liczba zabytków nieruchomości w gminach województwa świętokrzyskiego	40
Mapa 18 Liczba zabytków archeologicznych w gminach Województwa Świętokrzyskiego	41
Mapa 19. Kierunki zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	44
Mapa 20 Dziedzictwo kulturowe – kierunki polityki przestrzennej województwa.....	46
Mapa 21 Regiony fizycznogeograficzne na tle ukształtowania powierzchni województwa	50
Mapa 22 Obszary chronione na obszarach gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka	51
Mapa 23 Główne obszary problemowe w zakresie środowiska naturalnego.....	53
Mapa 24 Ochrona środowiska – ważniejsze zagrożenia i obszary problemowe w Województwie Świętokrzyskim.....	54
Mapa 25 Kierunki zagospodarowania gospodarki wodnej w Województwie Świętokrzyskim	56
Mapa 26 Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze gmin objętych Strategią	58
Mapa 27 Obrona i bezpieczeństwo (uwarunkowania) wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	62
Mapa 28. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – nasilenie głównych problemów przestrzennych	63

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego
dla Gmin Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka do roku 2030

Mapa 29. Kierunki rozwoju głównych elementów energetyki w Województwie Świętokrzyskim.....	64
Mapa 30. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	67
Mapa 31 Mapa łącznego zagrożenia suszą (1987-2018) suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych	114

Spis tabel

Tabela 1. Skład partnerstwa - powierzchnia i ludność poszczególnych gmin porozumienia.....	9
Tabela 2 Liczba mieszkańców gminy (zameldowanych na pobyt stały i czasowy).....	12
Tabela 3 Przyrost naturalny na terenie gmin: Fałków, Radoszyce i Ruda Maleniecka w latach 2011-2020	15
Tabela 4 Ludność w wieku 65+ na terenie gmin objętych porozumieniem w okresie 2011-2020	15
Tabela 5 Liczba placówek oświatowych w roku szkolnym 2020/2021 oraz zmiana ich ilości na przestrzeni 10 lat.....	15
Tabela 6 Dane dotyczące mieszkalnictwa na terenie gmin objętych Strategią wg stanu na koniec 2019r.	17
Tabela 7 Liczba udzielonych porad lekarskich w gminach objętych Strategią w latach 2015-2020	20
Tabela 8 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gmin: Fałków, Radoszyce, Ruda Maleniecka w latach 2015-2020.....	27
Tabela 9 Wzrost ilości liczby przedsiębiorstw w poszczególnych gminach na koniec 2015 i 2020r.	28
Tabela 10 Procentowy udział firm zatrudniających do 9 pracowników na tle wszystkich przedsiębiorstw w poszczególnych gminach objętych Strategią w latach 2015-2020	28
Tabela 11 Podmioty gospodarcze wg grup rodzajów działalności na koniec 2020r.	29
Tabela 12 Zabytki nieruchome wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach na obszarze objętym Strategią	42
Tabela 13 Obszary chronione na terenie gmin objętych Strategią	48
Tabela 14 Powierzchnia obszarów NATURA 2000 do powierzchni gmin objętych Strategią	51
Tabela 15 Informacje nt. infrastruktury wod-kan na terenie gmin objętych Strategią	59
Tabela 16 Procent mieszkańców gmin objętych porozumieniem korzystających z infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej na koniec 2019.....	59
Tabela 17 Gęstość zaludnienia na obszarach gmin objętych Strategią.....	59
Tabela 18 Gminy objęte Strategią w ramach OSI ujętych w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+”	66
Tabela 19 Lista przedsięwzięć realizujących cele operacyjne strategii	80
Tabela 20 Skład i zadania Rady Porozumienia	89
Tabela 21. Skład i zadania Zespołu Operacyjnego	89
Tabela 22. Wskaźniki monitorowania Strategii.....	94